

Flacăra

«PIEPTUL FIECĂ-
RUI CETĂŢEAN—
UN ZID AL LI-
BERTĂŢII»

**LUPTA CU POLUAREA — O PROBLEMĂ A FIINŢEI ŞI A CON-
ŞTIINŢEI CONTEMPORANE ROMÂNEŞTI! «MASĂ ROTUNDĂ FLA-
CĂRA» la care participă ministrul energiei electrice, primul-adjunct
al ministrului sănătăţii şi alte personalităţi din cele două ministere**

**PRIMA OPERAŢIE PE
CORD DESCHIS LA
TÎRGU MUREŞ**

**Călătorie spre centrul
pământului**

**IMPERIUL «ADIDAS»,
LÎNGĂ PODUL MĂRĂ-
ŞEŞTI**

*Mamele n-au numai fete, au
şi băieţi!*

ZEUL AUTOMOBIL

**I.C.A.B. ne promite o
vară cu ştranduri ră-
coroase**

Nu numai despre noul Teatru
Naţional din Craiova, ci şi despre
cei care l-au construit, despre cei
care-i vor da viaţă şi, mai ales,
despre ceilalţi olteni care vor
merge la teatru

**NEMURIREA LUI
PICASSO**

Fertilitatea împasului

«Eu vreau să construiesc un sat
românesc şi am să-l construiesc»

Mare oraş, mare singurătate...

ASTEPTAM UN DELEGAT

Vă scriu în numele a numeroase familii despre o cauză pe care o considerăm noi că este dreaptă.

Cauza noastră constă din închiderea unor logii ce fac parte din apartamentele pe care le deținem, cu titlu de proprietate.

Vă vom arăta motivele ce ne-au determinat pe noi să închidem logiile și pe care le putem rezuma în mod deosebit la următoarele puncte:

— Nu avem câmară de alimente (ceea ce ne s-a dat în acest scop este o câmaruță mică fără aerisire, în care temperatura atinge în timpul iernii și 26 grade).

— O parte din apartamente, pe timp de ploaie, sînt inundabile.

În fața acestei situații, o mare parte din locatari ne-am închis logiile și în acest fel ne-am creat posibilitatea ca într-un colț al acestora să ne amenajăm un spațiu, unde să păstrăm alimentele, fără ca prin aceasta să transformăm logiile în cămări și nici să aibă un aspect necorespunzător, deoarece din afară nu se poate vedea.

În acest fel sînt apărute și acele apartamente care, în caz de ploaie, sînt amenințate să fie inundate.

Fiindcă în contra acestor închideri se invocă motivul că se lezează estetica urbanistică, noi am dori ca un delegat, desemnat din partea forului tutelar, să fie trimis la fața locului pentru a se pronunța cu competență în această problemă, bineînțeles nu unul dintre aceia care sînt autorii acestor tipuri de locuință, numite după opinia noastră în mod necorespunzător «locuințe confort I».

Noi susținem că prin închiderea acestor logii apartamentele au un aspect mai estetic, deoarece în locul unor logii goale și pustii — care în urma ploilor și zăpezilor se decolorează și se supun avariilor — noi oferim un colț împodobit cu flori în care locatarii sînt în competiție unii cu alții spre a le face cât mai frumoase.

La închiderea acestor logii noi n-am acționat în mod anarhic și s-a ținut seamă de reglementările în vigoare. Toate blocurile, prin comitetele lor, s-au adresat Serviciului de sistematizare al municipiului și au cerut autorizația de închidere, iar unul dintre ele, blocul J/1, a și obținut-o în scris, cu indicarea condițiilor, avînd pentru aceasta și avizul favorabil al proiectantului. Noi, celelalte blocuri, văzînd această aprobare de principiu, n-am mai așteptat aprobarea scrisă (pe motiv că aceasta întîrzie și timpul de iarnă se apropie), mai ales că verbal ni s-a promis că vom primi și noi aprobarea și cu recomandarea ca să executăm și noi închiderea în aceleași condițiuni ca și blocul J/1.

Inchiderea logiilor s-a făcut în toamna anului 1970 și de atunci au trecut anii 1971, 1972, fără să mai primim nici un răspuns (în acest timp numărul logiilor închise s-a înmulțit pe măsură ce zilele treceau) la cererile noastre, pentru ca în luna februarie din anul în curs în loc de aprobare să primim o somație pentru demolarea lor.

În încheiere ținem să vă arătăm că în răspunsul Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală, cu adresa nr. 501/1973, se scrie printre altele «Argumentele pe care dumneavoastră le aduceți pentru susținerea închiderii logiilor sau balcoanelor pot fi soluționate separat, în funcție de situația concretă a fiecărui apartament, în sensul ca O.C.L.P.P. ca reprezentant legal al dumneavoastră să intervină la constructor pentru remedierea unor deficiențe de execuție».

Acest răspuns noi îl considerăm ca un răspuns dat în termen, dar formal prin conținutul său. Deoarece în realitate deficiențele semnalate de noi, după părerea noastră, sînt iremediabile. Dacă totuși ele pot fi remediate, atunci să se facă aceste remedieri (aerisirea cămărilor și apărarea de inundații în caz de ploaie), dar fără să fim noi puși să alergăm pe la O.C.L.P.P. și la întreprinderea constructoare

(aceasta pentru că din experiență le cunoaștem pe ambele) dar credem că pînă la remediere să fim lăsați cu logiile închise pe timp de iarnă și ploi.

Asociațiile locatarilor din blocurile AI-II, Calea Romanilor — Arad

ÎNTREBĂRI DIN PITEȘTI

— La Pitești, pentru a cumpăra un litru de lapte trebuie să te duci dimineața înainte de ora 7 la cozi interminabile — de ce?

Oare pentru timpul cetățeanului, pierdut la cozi, nu trebuie să răspundă nimeni, așa cum răspunde un salariat atunci cînd în producție nu muncește?

— Pentru piine trebuie să stai la coadă la orice centru, însă unul bate recordul — centrul de băine din complexul str. Craiovei.

— În tot orașul Pitești nu există mușetel, deși în depozit există — de ce?

Răspuns

Fiindcă pe orice stradă găsești cîrciumi (BUFETE), la ce servesc acestea? Generației tinere îi trebuie băuturi (coniac, fum, cafele) sau lapte și piine?

Deci sînt prea multe cîrciumi și prea puține centre de lapte, piine etc.

Într-unul din numerele ziarului local «Secera și ciocanul», Trustul panificație Pitești cerea spațiu (o prăvălie) pentru a desface direct sortimente noi de piine și proaspătă.

— Nu i s-a dat spațiu???

— De asemenea, nu s-a dat spațiu (așa cum s-a cerut public) pentru un magazin cu plante medicinale, ca să nu se mai vindă mușetelul din depozit, dar nici pentru așa ceva nu s-a dat???

Nu a existat spațiu pentru cele trebuincioase alimentației zilnice, dar în schimb s-a dat spațiu (3 camere la un parter) pe str. General Cristescu unei cîrciumi, de ce?

— Ceva tot pe dos: lame bune și ieftine se aduc, dar nu ajung în comerț. Lamele de ras care costă 2 lei bucată nu au fost niciodată în comerț și se vind de cei din depozit, de vânzătoarele de la magazine, cu preț dublu — de ce? Să verifice cineva cite mii de lame au fost aduse în depozit și să se facă anchetă prin sondaj în orașul cînstei, onoarei și demnității socialiste dacă s-au vîndut asemenea lame, care pentru unii au fost o bună sursă de «cîștig» — de ce???

— De ce oare se vorbește așa mult de cînstă?

— De ce nu se mai rădesc cîrciumile, unde tineretul își bea mințile?

— Noi cînd mai citim, cînd mai mergem prin librării, cînd ne mai odihnim, dacă toată ziua alergăm?

— Mai dăm randament a doua zi la serviciu?

Ce ziceți?

**Stănescu Mărgărit
Pitești**

NE RĂSPUNDE DIRECTIA COMERCIALĂ A CONSILIULUI POPULAR AL JUDEȚULUI ARGES

Cantitatea de lapte repartizată pentru a-provizionarea populației din municipiul Pitești este insuficientă, și din această cauză cumpărătorii sînt nevoiți să procure acest produs în primele ore ale dimineaței. Menționăm că începînd cu luna aprilie a.c. cantitățile de lapte repartizate sînt mai mari, urmînd a fi satisfăcută în mai bune condițiuni cererea populației.

În cadrul complexului comercial din str. Craiovei am mai înființat un centru de piine pe lîngă raionul existent, care desface tot sortimentul de piine (albă, intermediară, neagră și specialități), însă este amplasat în spatele complexului și din această cauză nu este prea solicitat de cumpărători, care stau la coadă la raionul din cadrul magazinului, nedepășindu-se la cealaltă unitate.

Mușetelul se desface prin rețeaua de farmacie a O.F.R. Pitești, însă cantitățile existente nu asigură necesarul populației.

În unitățile de alimentație publică din Pitești s-a luat măsura ca desfacerea băuturilor să se facă numai consumatorilor care servesc și gustări, în acest fel asigurîndu-se un consum mai rațional al băuturilor și o servire mai civilizată, în unități putîndu-se menține în permanență o atmosferă plăcută.

Referitor la afirmația că sînt prea puține centre de piine și lapte în Pitești, arătăm că această problemă ne-a preocupat și ne preocupă în permanență, în ultima perioadă luîndu-se măsuri de mărirea numărului aces-

tora, în special în noile cartiere (Trivale, Războieni, Ștefănești etc.) cu încă 4 centre de piine și 4 unități de lapte, numărul acestora urmînd a se mări în permanență.

Înființarea unui magazin de piine al Întreprinderii de panificație este în studiu, urmînd ca în funcție de găsirea unor posibilități de reorganizare a spațiilor comerciale să se repartizeze întreprinderii respective spațiul necesar. Menționăm însă că produsele noi de panificație se pot desface (și dealtfel se și desfac) prin rețeaua magazinelor de piine a comerțului local, iar proaspătă de piine depinde de organizarea corespunzătoare a muncii la întreprindere și ea se poate menține indiferent dacă magazinul este al comerțului sau al întreprinderii producătoare.

Plantele medicinale se desfac prin farmacia, organizarea unei unități specializate în desfacerea acestor produse căzînd în sarcina O.F.R. Pitești.

În zona unde s-a înființat recent o unitate de alimentație publică există unitate de piine și lapte, iar organizarea unei alte unități în acea zonă nu ar fi avut eficiență economică.

Repartiția de lame din import este insuficientă, neacoperînd necesarul; în ce privește modul de vânzare a acestora, menționăm că nu au existat sesizări concrete că s-ar vinde cu suprapreț. Inspecția comercială și direcția comercială verifică permanent modul cum se desfac mărfurile deficitare.

În legătură cu cele relatate referitor la timpul rezervat pentru cumpărături, informăm că ne preocupăm în permanență dezvoltarea bazei materiale a comerțului atît în zona centrală, cît și în noile zone de locuințe. Astfel, în prezent, sînt în construcție spații comerciale în zona centrală a municipiului, precum și în cartierul Trivale, iar în viitor în toate zonele noi de locuințe se vor realiza spații comerciale la parterul noilor blocuri.

Menționăm că nu s-a putut lua legătura cu petiționarul intrucît nu a indicat adresa.

Director I. Bădescu

ION DOLĂNESCU CONTRA SANDA FAUR

Vă rog să binevoiiți a publica aceste rânduri izvorîte din datoria de a răspunde tovarășei redactor Sanda Faur, care a avut amabilitatea ca la scurte intervale să scrie în două numere ale revistei «Flacăra» aprecieri despre persoana mea.

Consider că aceste articole ale d-sale m-au nedreptățit prin nejustețea aprecierilor ce le enunță.

Aș fi fost mulțumit dacă preocuparea d-sale ar fi fost îndreptată spre cunoașterea greului efort al începutului și evoluției mele artistice, pentru care am depus o muncă intensă. Cu această ocazie ar fi avut posibilitatea să cunoască sprijinul ce mi l-a acordat artista Maria Tănase, care, în marea ei generozitate, m-a apreciat ca un element talentat, încurajîndu-mă să muncesc cu perseverență spre a-mi croi un drum în artă.

Aviditatea cu care se solicită sutele de mii de discuri ce sînt răspîndite în popor nu sînt cred eu, decît rodul firească al unei munci de înalt devotament închinată folclorului românesc; ei, acești ascultători, sînt pentru mine judecătoria care apreciază cu entuziasm, dar și cu mult discernămint, întregul meu repertoriu.

Nu pot fi de acord cu reproșul ce mi se face că «anunț cu morgă: voi interpreta o compoziție proprie închinată feciorașului meu». Deși acest cîntec este inspirat din bucuria unui părinte și dedicat primului său copil, nu m-am încumetat — din modestie — a-l anunța publicului că sînt compozitorul lui.

Cunosc că o serie de mari cîntăreți ai folclorului, ca Maria Tănase, Ioana Radu, Maria Lădărețu, au cules cîntece, le-au prelucrat și le-au cîntat fără să le fie reproșate aceste firești dorințe de a reda folclorului melodii ce au rămas în tradiție pentru urmași.

Nu am înțeles și nu știu cum s-ar justifica afirmațiile tovarășei Sanda Faur că apar pe scenă ca un «prij desuet travestit în țărân». Nu am avut niciodată această intenție ca prezența mea scenică să corespundă unui asemenea termen de comparație, deoarece sînt conștient că publicul spectator, care mă îndrăgește, este format din oameni simpli, fii ai poporului, muncitori, tineret etc., care îmi dăruiesc cu multă generozitate flori, drept mulțumire pentru melodiile și interpretarea scenică pe care le prezint, cu sentimentul că merită din plin să le consacru ceea ce am mai bun în mine.

Dacă tovarășă redactoare îmi reproșează că nu am o voce de mare extindere și nu am studii superioare de canto, pot să-i răspund

că acel «firicel» de voce este dăruit cu mult suflet, atît de necesar interpretării cîntecului popular.

Vă mulțumesc pentru ospitalitate, Ion Dolănescu

DRAGII PĂRINȚI!

Mă numesc Elena D. Crețu — casnică — și locuiesc în Tg. Jiu, strada Unirii, bloc 1, ap. 1, sc. A. Am 50 de ani și sînt bolnavă. Am vrut să am și eu la bătrînețe un sprijin (moral) mai substanțial, dar să mă explic:

În anul 1956 a încetat din viață un cunat al meu — Nedelescu Matache, în comuna Cîrlogani, satul Cepari, județul Olt. I-au rămas trei copii, în vîrstă de 13, 10 și 8 ani (un băiat și 2 fete). Mama lor, sora mea, Agripina Nedelescu, s-a recăsătorit în 1957, abandonînd cei 3 copii și plecînd la noul soț. Copiii au rămas în așa-zisa grijă a bunicii lor, femeie bătrînă și lipsită de posibilități.

Băiatul — Emil Nedelescu — la 14 ani este dus de «noul» tată la o școală profesională viticolă la Drăgășani, dar lipsit de căldura familiei abandonează școala și începe să vagabondeze.

Fata următoare — Eleonora Nedelescu — este dusă la liceul din Slatina, Olt, dar lăsată fără bani, fără îmbrăcăminte de iarnă, capătă un infiltrat pulmonar, fiind trimisă de școală la un preventoriu TBC la Predeal.

Al treilea copil — Adela Nedelescu — urmează școala elementară în comună, asistată de bunica ei și zbatîndu-se în lipsuri grele. «Mama» lor nu le acordă nici o atenție.

Am ținut un mic «consiliu» de familie și — deși am și eu un băiat — am luat sub ocrotirea mea și a soțului pe cei trei copii abandonați, pentru a-i crește și a-i da societății cu pregătire pentru viață. De acum aveam patru copii (3 plus al meu).

Băiatul — Emil Nedelescu — a învățat mecanică pe șantier și a făcut liceul la curs seral, Azi este căsătorit. Este salariat în Tg. Jiu, are apartament. Este șofer și cîștigă bine.

Eleonora a fost dusă la liceu și apoi la facultate. A urmat la Institutul politehnic București — Facultatea TCM — și este ingineră la «Electroputere» Craiova din 1969. Căsătorită și are un copil.

Adela a urmat liceul la seral și a făcut o școală de laboranți la Turda. Este în prezent laborantă la Fabrica de ciment din Tg. Jiu, căsătorită, și are un copil.

Aș vrea să insist mai puțin asupra efortului depus de mine și soțul meu pentru a crește cei trei copii orfani. Acest efort rezultă din însăși înscrierea lor pe orbita societății.

Aș vrea să adaug că niciodată nu am făcut separatism între cei trei copii și al meu.

Pentru cei patru copii ne-am cheltuit ultimul ban. La terminarea facultății, în 1969, Eleonora ne-a lăsat în casă cu un gol — aveam o datorie de 10 000 lei.

Rețineți vă rog numai un fragment dintr-o scrisoare (pe care o păstrăm) trimisă nouă de către Eleonora din București, pe cînd se afla la examenul de admitere la Institutul politehnic:

«Dragii mei părinți,

Nu pot spune altfel celor ce fac atîtea sacrificii, care nu pot fi decît părinți, ceea ce am observat de mult și nu numai eu...

Vă dorește mult,
Lola»

Dar azi?!

Cei trei copii nu ne dau nici «bună-ziuă». De trei ani, nici unul nu ne-a mai «călcat» pragul casei. Nu-și aduc aminte de mine nici cu o mică atenție.

Bunica lor, — aproape octogenară —, lipsită de orice sprijin, zace singură la sute de kilometri (în satul Cepari, com. Cîrlogani, județul Olt), dar nepoții care i-au fost atît de dragi altădată și pe care i-a îmbrăcat, i-a hrănit, i-a spălat, după ce mama lor i-a părăsit (pînă să îi iau sub tutela mea), au uitat-o. Inginera nu a mers la bunica de patru ani.

Mă chinuie gîndul, cum de mi se plătește efortul depus 12 ani cu atîta indolență?!

Am apelat la «Flacăra» pentru că poate în paginile sale se vor strecura scînteii care să le topească glaciala indolență a celor trei copii — Nedelescu Emil, salariat, șofer, la Centrul de butelii Tg. Jiu-Gorj, Pislă Eleonora (fostă Nedelescu Eleonora), inginer la «Electroputere» Craiova, și Nedelescu Adela Ana (prin căsătoria Simion Ana), laborantă la fabrica de ciment Tg. Jiu.

**Elena D. Crețu
Tg. Jiu**

CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI

țim nici vîntul și nici mirosul supărător al gazelor...

Cei care se află în «schimbul liber» pregătesc masa. Cum? Răscolesc puțin zgura caldă, fac o mică vatră în care pun conservele, pe care le acoperă tot cu zgură. După un sfert de oră, cînd conservele se scot, trebuie manevrate cu foarte mare atenție: ele frig!

ACI AU EXPLODAT «BOMBELE VULCANICE»

Ne atrage ca un magnet craterul din mijlocul fracturii de la vest de Mount Pond. Luăm cu noi o coardă, un piolet, un ciocan, colțari și pornim la drum.

Călcăm pe zăpadă și pe blocuri de zgură care se sfărîmă sub tălpile noastre cu un sunet de sticlă spartă. Trecem apoi peste crăpături largi de 0,5-1 m și adînci de 5-10 m, căpșuite cu sulf și limonit. Aburi calzi ne învăluie fața și un puternic miros de sulf și clor se simte la tot pasul. Din profunzime se aud trosnete: blocurile de zgură s-au încălzit atît de puternic încît plesnesc! Intrăm într-o fisură, dar nu putem coborî decît 2-3 m, deoarece pereții se apropie

Incursiune în zona craterului principal, activ în 1969, pentru depistarea celor mai interesante fumarole.

de lavă incandescentă zburau prin aer, răsucindu-se, și o dată răcite, dădeau ceea ce numim noi astăzi «bombe vulcanice». În momentele de «paroxism», blocuri masive de 1-2 tone au fost proiectate pînă la mari distanțe, iar cenușa și zgura — principalele produse vulcanice — au acoperit o mare suprafață, întinînd albul ghețarilor și incendiind baza chiliană.

Acum, această gură a monștrilor din adîncuri tace, dar răsufierea lor caldă se face simțită în împrejurimi, nu de-

parte de locul unde ne aflăm, ca semn că oricînd ei pot «vorbi» din nou.

Colectăm cît mai multe eșantioane și privim în jur. Spre nord se ridică impozant, pînă în virful Mount Pond, ghețarul; către est, un perete de cenușă, pe pantele căruia se prăvălesc blocuri de lavă, iar la sud și vest o îngrămădire haotică de blocuri de zgură, colorate în roșu și negru. Admirăm peretele de gheață, albul imaculat al zăpezii care îl acoperă. Totul amintește de o cetate medievală cu zidurile dărimate...

Sîntem aduși la realitate de căderea fulgilor de zăpadă. Cerul s-a acoperit de nori și vîntul s-a întehit. Ieșim din crater și revenim la colegii noștri care ne așteaptă, curioși să afle ce am văzut. Bucuroși, le povestim cum a decurs incursiunea și le arătăm eșantioanele. Între timp ninsoarea s-a întehit și vîntul bate atît de puternic, încît fulgii de zăpadă sînt purtați orizontal...

Ne stringem lucrurile în grabă și pornim spre barcă. Pe mare gonesc valuri mari, așa că vom avea din nou «plăcere» de a fi zguduți, biciuiți de apa sărată, udați pînă la piele.

Miine însă vom uita totul și o vom lua de la început!

Gheorghe ISTRATE
Ioan TEODORU

(Va urma)

După două săptămîni de lucru intens, oboseala începe să se facă simțită. Totuși, ne-am obișnuit să dormim în cușetele noastre lipsite de încălzire, iar frigul nu ne mai deranjează ca în primele zile. Dimineața, pregătirile de plecare se termină rapid, fiecare știind acum exact ce are de făcut.

Principala noastră activitate se desfășoară în partea de est a insulei, acoperită de un imens ghețar și dominată de virful Mount Pond (altitudine, 602 m). În această zonă, în anul 1969 s-a produs în scoartă o fractură cu o lungime de circa un kilometru, iar în partea mediană s-a format un crater prin care a țîșnit la suprafață, din adîncuri, materia magmatică.

Tabloul care ni se desfășoară astăzi în față este spectaculos.

MUNCA NOASTRĂ ȘTIINȚIFICĂ: SIMPLĂ ÎN TEORIE, COMPLICATĂ ÎN PRACTICĂ

Fractura permite să se vadă un perete de ghețar aproape vertical, cu o grosime ce variază între 50 și 200 de metri. La sud se află partea prăbușită, acoperită cu zgură vulcanică, de culoare neagră și roșie. Această zonă este străbătută de numeroase fisuri prin care se strecoară gaze fierbinți în care sînt dizolvați ioni de sulf, clor, iod, fier etc., care reprezintă așa-numitele fumarole, care vădesc că activitatea vulcanică nu s-a terminat și că în adîncime, în «cuptorul» magmatic, se mai află materie topită care clocotește, dar nu are forță suficientă pentru a țîșni la lumina zilei.

Principalul nostru obiectiv constă în colectarea de gaze pentru a stabili compoziția lor chimică. Metoda este foarte simplă, activitatea în sine însă nu.

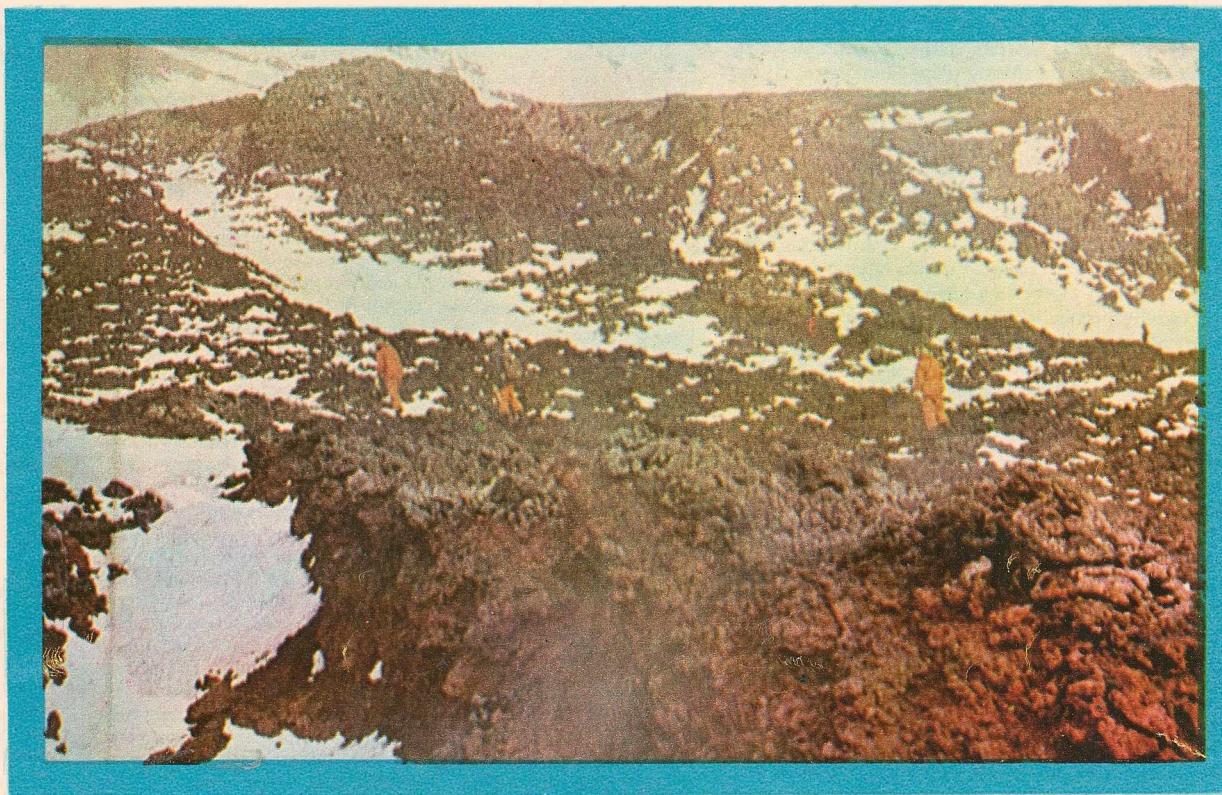
Se alege, în primul rînd, o zonă în care emanațiile sînt mai puternice — lucru destul de complicat, deoarece emisiile de gaze nu au un debit constant, ci variază de la o zi la alta.

În fisura aleasă se introduce un aparat care absoarbe gazele și le dirijează într-un recipient, unde se condensează.

Pentru a efectua o analiză este nevoie de cel puțin zece centimetri cubi de lichid, or, noi am avut zile în care nu reușeam să colectăm decît cîteva picături! Pe lîngă aceasta nu se poate lucra eficient în fiecare zi, deoarece atunci cînd ninge — ceea ce se întîmplă destul de frecvent pe insulă — zăpada căzută este topită de aburii calzi și transformată în apă, care modifică concentrația fumarolelor, și aceasta poate duce la concluzii inexacte.

Iată deci motive suficiente de enervare, care se adaugă la faptul că aici, sus, bate totdeauna un vînt puternic, iar în jur emanațiile de gaze ne fac să lacrimăm și să tușim.

Lucrăm «în schimburi», și atunci cînd vedem cum se formează picăturile de lichid și cum alunecă încet în recipient uităm de toate necazurile, nu mai sim-

La locul de emisie a gazelor se supraveghează cu atenție și emoție funcționarea aparatului și transformarea vaporilor în lichid.

atît de mult încît nu ne permit să trecem mai departe. Un fapt curios: temperatura crește foarte repede pe această distanță atît de scurtă.

Pornim mai departe și ajungem la marginea craterului, care are un diametru cam de 200 m. În mijloc, contrastînd puternic cu albul zăpezii, zărim o pată neagră: este o crăpătură largă de circa 3 m și adîncă de 20 m, care constituie de fapt fundul craterului. Acolo vrem să ajungem!

Ne legăm cu coarda, punem colțarii și, cu prudență, începem coborîșul: tatonînd zăpada cu pioletul, încercăm stabilitatea blocurilor de zgură și, după o jumătate de oră, iată-ne în fundul craterului!

Din acest loc, în 1969 țîșneau jeturi de foc și nori de fum pînă la cer. Bucăți

săptămîna politică

de la vorbă la faptă

Așadar, în țara noastră, etapa discuțiilor de principiu despre poluare s-a cam încheiat. Nu vrem să negăm total utilitatea lor, dar parcă ar fi ceva mai bine să nu mai vorbim «în general» despre acest subiect, născut în a doua jumătate a veacului nostru, ci, cumva, mai la concret. De pildă, în loc să mai spunem în simpozioane, sau în conferințe, sau în prelegeri că aerul pe care-l respirăm ar trebui să fie mai puțin viciat (un fel de «ce bine ar fi să nu fie rău») va fi de ajuns să ne referim pur și simplu la secțiunea I a capitolului II din *Legea privind protecția mediului înconjurător*. Iar în loc de un articol de presă cu o critică tovărășească la adresa lui x sau y, va fi de ajuns să ne referim la articolul 67 al aceleiași legi în care se arată cum se pedepsește «evacuarea în atmosferă a substanțelor dăunătoare...». Da, România socialistă se situează printre primele țări din lume care elaborează o asemenea lege a OMENIEI. O lege care stabilește în termeni exacti cum să fie evitată și înlăturată contradicția dintre dezvoltarea economică și sănătatea oamenilor, între nevoile omenești de progres economic și nevoile omenești de frumos. «Protecția mediului înconjurător este parte integrantă a activității generale de dezvoltare economico-socială a țării» — proclamă legea, iar mediul înconjurător este, pe cât de lapidar, pe atât de esențial definit de articolul 3 ca *determinant al condițiilor de viață pentru om și al dezvoltării societății*. Cît privește poluarea mediului înconjurător, ea «constă în acele acțiuni care produc ruperea echilibrului ecologic, dăunează sănătății și stării de confort a oamenilor sau provoacă pagube economice naționale, prin modificarea calității aerului, apei, solului și subsolului, a florei și faunei, a altor resurse naturale sau create de om».

Proiectul legii privind protecția mediului înconjurător poartă — era posibil oare altfel? — amprenta adîncă a etapei social-istorice pe care o trăim, etapa construcției socialismului multilateral dezvoltat. Prin excelență o lege de ocrotire a omului și de răspuns nemijlocit la nevoile sale, noua normă juridică (propusă discuției publice) îmbină într-un indestructibil lanț logic toate interesele colective legate de etapă: dezvoltarea industriei, transporturilor, agriculturii, utilizarea rațională a resurselor naturale, prevenirea degradării solului, continuarea vastei acțiuni de împăduriri începută în această primăvară s.a.m.d. Stabilind științificește cadrul de aplicabilitate a normelor sale, legea cheamă întreaga colectivitate să-i dea viață. De la organul special creat, Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător, subordonat Consiliului de Miniștri, și pînă la primăria din sat, practic nu există organ al administrației de stat neimplicat într-un fel sau altul în măsurile adoptate de lege. Sînt chemate de asemenea să sprijine măsurile pentru protecția mediului organizațiile obștești sindicale și de tineret, presa, radioul, televiziunea. De fapt, fiecare cetățean al Republicii este chemat să poarte o parte mai mică sau mai mare a copleșitoarei răspunderi pentru păstrarea mediului în care trăim. Nimeni nu se va deroba, desigur, de la asemenea răspunderi. Legea ne dă un sentiment de liniște și securitate. Vom putea păstra acest sentiment și-l vom putea lăsa prețioasă moștenire generațiilor ce vin, cu o singură condiție: să ocrotim legea care ne ocrotește.

Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Nimeni nu trebuie să-și închipuie că am adoptat hotărîri pentru a le așeza în sertar. Ele constituie programul de lucru al tuturor; fiecare, la locul său, în conformitate cu răspunderea pe care o are în partid și în stat, este chemat să acționeze pentru îndeplinirea lor — și va fi judecat după felul cum muncește pentru realizarea lor».

De la vorbă la faptă, pe drumul cel mai scurt. Cum ne învață partidul.

E. DASCĂLU

cronica instituțiilor

riul, ramul...

Legatul cel mai prețios al moșilor și strămoșilor noștri a fost dintotdeauna țara, maica cea bună din visul de aur al neamului românesc. Fiii săi au străbătut, ca năzdrăvand din poveste, tinuturi multe, trecînd peste munți și mări, păstrînd nestînsă vraja pămîntului binecuvîntat. Aici e locul nostru. «Pe-un picior de plai/ Pe-o gură de rai», cum spune cîntecul cel mai minunat al poporului. Toate imaginile de mitologie națională vorbesc la noi de înfrățirea cu natura, de organicitatea raporturilor dintre om și mediul său ambient. «Riul, ramul» a însemnat întotdeauna un principiu obiectiv al vieții celei mai adînci, resimțit ca atare de ultimul plugar și de ciobanul care vrea să doarmă pentru vecie la umbra stîinii. Pînă și un contestatar, un spirit neliniștit, revoltat și exasperat în sentimentul său național, spune că nu putem fi omorîți niciodată, pentru că nu poți omorî pietrele. Această propoziție, înțeleasă în substanța ei, reprezintă un elogiu suprem. Natura românească nu este o formă de inerție și de indeterminat material. Dealurile suferă, copacii vorbesc, în toată simțirea și cugetarea noastră nu se găsește nici o afirmare a ostilității ambiantei sau măcar a indiferenței sale față de om. De aceea, legea privind protecția mediului înconjurător mi se pare a fi o expresie adîncă a unei trăsături permanente, o afirmare a patriotismului celui mai ardent.

Articolul 1 ridică toate prevederile legii în punctul lor suprem: «În Republica Socialistă România protecția mediului înconjurător constituie o problemă de interes național». Nu avem de-a face cu o simplă reafirmare a mult uzitatelor speculații pe tema «environnement»-ului, cu subtilități tehnice, camuflînd cel mai adesea interese de circumstanță economică, așa cum se întîmplă din pacate în multe state foarte dezvoltate din punct de vedere industrial. Legea formulează prevederi ce nu îngăduie o dezvoltare economică, dacă se face în dauna echilibrului ecologic și a naturii patriei: «Este interzisă, de asemenea, darea în exploatare de noi unități sau extinderea unităților existente, care prin activitatea lor pot constitui surse de poluare a aerului, fără instalații și dispozitive de reținere și neutralizare a substanțelor poluante în stare de funcționare corespunzătoare, ori fără alte lucrări sau măsuri care să asigure respectarea condițiilor de protecție a calității aerului, stabilite de organele de specialitate» se spune la art. 8, capitolul II, secțiunea I. Articole similare se referă la protecția solului și a apelor, a pădurilor, a faunei terestre și acvatice și a monumentelor naturii. Rigoarea lor merge pînă la specificarea unor sancțiuni penale și a unor norme obligatorii pentru toate organizațiile socialiste și instituțiile de stat. Caracterul excepțional al legii reiese și din acuitatea cu care sînt distribuite răspunderile, din claritatea formulărilor și determinarea conținutului articolelor.

Problema mediului ambient, așa cum este ea tratată și în lege, se referă la sursele de distrugere a calității vieții și la erodarea înceată a însăși condițiilor de manifestare a omului. Patriotismul are de altfel o bază serioasă în cercetările unor savanți reputați. Neuitatul H. Coandă afirma că apa reprezintă elementul fundamental în compoziția vieții, dar că ea este diferită de la o țară la alta, de la condițiile naturale ale unui popor la cele ale altuia. Se spune că în maladii importante medicii recomandă întoarcerea pentru o vreme în mediul natal. Sub stringența și tehnicismul unor asertiuni, inginerul Coandă ascundea lumina augurală și pasiunea reținută a unui presocratic, frumusețea de dimineața spirituală a unui nedezmîntit patriotism. Civilizația dezlănțuită a societăților de consum a pus pe primul plan industrializarea cu orice preț, producția și consumul nemăsurat, fără considerarea factorului uman și a celui natural, care fac posibilă viața și îi dau, în bună parte, caracterul, îl apropie de noi. Una din sursele nemulțumirii tineretului și ale refacerii spirituale în lume este tocmai dorința de a trăi natural, de a comunica cu mediul nostru. Dintre toate formele de sălbăticie, cea mai puțin reprimată a fost ostilitatea omului față de ambianță, o formă sublimată a unei pasiuni de a se autodistrage. Cred că n-am fost încă atinși de acest morb complit al veacului; legea privind protecția mediului înconjurător vine să preîntîmpine o posibilă contaminare, drapată sub faldurile «progresului» cu orice preț. Conținutul său este astfel un element de maturitate a conștiinței sociale românești.

O trăsătură importantă a acestei legi constă în faptul că protecția sistemului ecologic se întreprinde ca o consecință a politicii economice a partidului, enunțîndu-se de la început planul fundamental în care sînt situate prevederile sale: «Protecția mediului înconjurător este parte integrantă a activității generale de dezvoltare economico-socială planificată a țării, avînd la bază principiile fundamentale ale politicii partidului și statului privind construirea societății socialiste multilateral dezvoltate» (art. 1). Propunînd-o și urmărind cu consecvență păstrarea bunurilor de preț ale naturii, partidul comunistilor se află în deplin acord cu substanța națională a poporului român, cu însuși pămîntul țării și cu trînicia lui.

Aurel Dragoș MUNTEANU

ce profetim, ce profesăm

480 minute de etică a muncii

Indiscutabil, una dintre temele predilecte a numeroase adunări, analize, anchete sociologice, campanii publicistice, polemici «colegiale» a fost și rămîne ceea ce numim *folosirea timpului de lucru*. Mai mult decît atît, într-un fel sau altul, și pe planul reglementărilor legitime randamentul muncii pe unitate de timp, eficiența deci, s-a constituit ca o problemă susceptibilă de soluționări tot mai stimulative.

Și cu toate acestea, oricît de plin de înțelegere umană ai fi, nu se poate să nu te contrarieze voioșia cu care în nu puține locuri, mai mascat sau fără nici un fel de rușine, se practică cea mai notorie *cronofogie*. Numai că acești «mîncători de timp» o fac aceasta pe seama statului, a colectivității de unitate de timp, eficiența neputînd să nu se repercuteze în bilanțul general.

Dincolo de capitolul absențe nemotivate, care în unele instituții sau întreprinderi mai mari însumează mii și mii de ore-muncă, avînd drept echivalent valoric zeci și zeci de mii lei duse pe apa sîmbetei, sîntem martorii prezenței atestate numai de pontaj sau de semnătura în condică.

Oameni sîntem — își spun uneori tovarășii de muncă, ba chiar cei chemați să vegheze cu sfințenie la fructificarea integrală a timpului de lucru — și ca atare de ce ne-ar intriga atît de mult faptul că «ceremonia» începerii lucrului concret durează uneori, chiar în producție, zeci de minute. Ca să nu mai vorbim că prin unele birouri dosarele sînt deschise mai mult fizic pentru a putea fi oficiat momentul încheierii zilei de muncă, de nesfîrșitele șuete pe teme de sport, televiziune, modă, fapt divers, aventuri amoroase, de birfa măruntă instigatoare de zizanii, de flecăreala aparent agreabilă și de încă multe alte inimaginabile forme de irosire condamnată a timpului datorat societății în mod obligatoriu, prin *contract social*. Există apoi formele organizate de pierdere în colectiv a timpului, ședințele fără finalitate care te miri în virtutea căror rațiuni au fost convocate, acele mori de «vorbărie colectivă» ce au ajuns să tocească răspunderea insului față de colectivitate în loc s-o fortifice.

Dar de ce ar trebui să-i pierdem din vedere chiar pe unii «pierde-vară» din presă, care-mi amintesc de vestitul Caracudi, oameni gata să trăgăneze zile întregi redactarea și predarea la tipar a unui articol în timp ce irosesc ore întregi dacă nu «în Cișmeșiu» ca personajul caragialesc, măcar la o cafea pe colț de birou.

Există apoi oameni aparent foarte absorbiți de munca lor, cufundați cu totul în hîrtii și într-o metafizică impenetrabilă, afișînd fizionomia de sfinți bizantini. Numai că felul lor de a munci îmi amintește de cîntatul surdo-mușilor beți: gesticulația gurii se observă dar nu se aude cîntecul.

Dar cîte altele nu sînt manifestările acestei «slăbiciuni omenești» atît de dăunătoare pe plan social. Deviza vechilor socialiști — «Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă» — trebuie de aceea înțeleasă la propriu, fără să confundăm postul dintr-o schemă, locul de muncă ocupat, cu munca nemijlocită, prima necesitate vitală, cum o numim noi, comunistii, nu numai în calitatea ei de unică și demnă sursă a existenței, ci și în aceea pe care i-o conferea Eminescu de «izvor al fericirii și libertății».

Scriînd, nu fără amărăciune, despre aceste lucruri îmi amintesc de răspunsul dat unui confrate în urmă cu mulți ani de către un vestit strungar la întrebarea «ce metode înaintate de muncă folosește astfel încît reușește să fie cu îndeplinirea planului pe mașină cu peste zece ani în avans». «O metodă foarte simplă, — i-a spus ilustrul muncitor —, folosesc la maximum toate cele 480 de minute ale zilei de muncă. Adică vin cu cîțva timp înainte, mă aprovizionez cu materie primă, îmi pregătesc mașina în poziție de lucru și după aceea nimeni nu admit să mă scoată din ritmul meu, nici șefii, oricît de mari ar fi ei, și nici măcar ziaristii». (Respectivul personaj nu putea fi ispitit nici măcar de mirajul apariției pe micul ecran în postură de lucru.)

Folosirea integrală a tuturor celor 480 de minute nu e deloc o lozincă nouă, nici măcar n-avem pretenția că în aceste zile sîntem noi singuri care o profetim. Și totuși, dacă aceste 480 de minute ni le-am imagina ca pe un fagure, cîte celule n-ar fi goale!

Disciplina muncii trebuie să se traducă de aceea prin *civilizația muncii*, adică prin acea rațiune de a fi a omului în fiecare zi. E o rațiune în numele căreia trebuie să fim intoleranți față de oricine, oriunde și oricînd.

Nicolae STOIAN

prima operație pe cord deschis la târgu mureș

O scurtă știre de presă informa că la 5 aprilie a.c., la Clinica chirurgicală nr. 2 și de chirurgie cardiovasculară din Tg. Mureș a fost efectuată cu succes prima operație pe cord deschis din acest centru medical al țării, de către o echipă de medici condusă de șeful clinicii, profesor dr. docent Pop D. Popa Ioan, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale a Republicii Socialiste România. Pacientul, Popovics Deszö, este un bărbat de 24 de ani, de fel din părțile Ciucului. În timpul intervenției inima a fost oprită și deschisă timp de 45 minute, perioadă în care funcția ei a fost preluată de un aparat inimă-plămân artificial.

Cînd scriem aceste rânduri, deci la două săptămîni după operație, pacientul face gimnastică, stă la masă, este vizitat de familie și rude.

Ne-am grăbit să aflăm noi amănunte pentru cititorii revistei «Flacăra».

BĂTĂLIA CU TIMPUL

Totul a început cu un deceniu în urmă, cînd tînărul conferențiar Pop D. Popa Ioan (azi doctor docent, la 46 de ani) pășea pentru prima oară în clinica al cărui conducător este în prezent. Au urmat ani de muncă asiduă, munca la catedră alternînd cu cea de laborator și de clinică, o activitate cu certitudinile și incertitudinile ei, o muncă tenace pentru alcătuirea unei echipe, a unui colectiv cu membri specializați fiecare într-un domeniu bine definit al chirurgiei inimii. Așa, rînd pe rînd, și-au luat locul în echipa profesorului mulți medici tineri, «profițați» pe explorări funcționale, terapie intensivă, laborator, transfuzie, instrumentare etc.

Funcționînd ca un mecanism de mare precizie, acest colectiv a urcat pas cu pas, metodic și cu maximum de siguranță, spre un obiectiv precis: **salvarea inimii bolnave chiar în cazuri aparentperate.**

Primul succes notabil l-a constituit crearea la Tg. Mureș a unui centru de cercetări experimentale — adevărat laborator de verificare a unor ipoteze și afirmații teoretice, de adoptare a unor soluții originale și tehnici noi. De cîte ori nu s-a efectuat aici ceea ce «numărătoare inversă» de care depindea viața unui om. Fiindcă poate în nici un alt sector al medicinei bătălia cu timpul nu este mai hotărîtoare ca aici. De aceea în clinică au fost create condiții optime pentru ample explorări funcționale și analize biochimice de mare finețe, în vederea stabilirii cu maximă precizie a fiecărui parametru funcțional. Sala de operație a fost modernizată și dotată cu aparatură similară cu cea existentă azi în marile clinici din lume.

La numai șapte ani după crearea acestei clinici și dotarea ei cu tehnica corespunzătoare, echipa prof. Pop D. Popa Ioan a abordat frontal unul din domeniile importante ale medicinei — chirurgia cordului deschis.

LINIȘTEA NEOBIȘNUITĂ DIN ZIUA INTERVENȚIEI

Diagnosticul pacientului Popovics Deszö era limpede: **defect congenital.** Simptome: oboseală, sufocare, indispoziție, capacitate redusă de muncă. În ziua intervenției, în întreaga clinică se așternuse o liniște neobișnuită: un om trebuia literalmente readus la viață!

Sub supravegherea atentă a echipei de medici și specialiști, încet-încet funcția inimii bolnave este preluată de un modern aparat inimă-plămîn artificial, iar celelalte funcțiuni vitale de alte aparate. Masa de operație pare o complicată instalație electronică, supravegheată de tot felul de aparate de măsură și control. Și totul a decurs după planul dinainte stabilit. Inima bolnavă a rămas deschisă 45 minute, răstimp în care defectul congenital consemnat în diagnostic a fost corectat. A urmat operația inversă, de revitalizare a inimii. Aparatele supravegheau permanent fenomenele complicate care se desfășurau în corpul pacientului.

ÎN PERSPECTIVĂ, ÎNLOCUIREA DE VALVE CARDIACE, OPERAȚII PE VASE CORONARE

O întrebare se impune cu necesitate.

— Ce semnificație socoteți ca are succesul acestei intervenții, l-am întrebat pe profesorul Pop D. Popa Ioan.

— În primul rînd o semnificație umană. Investițiile făcute în ultimii ani în aparatură și dotări, ca și specializarea unora dintre noi în Franța, U.R.S.S., Anglia și S.U.A. stau mărturie a grijii de care se bucură omul în societatea noastră. Dar intervenția pe cord deschis — deci trecerea funcției inimii asupra unui aparat inimă-plămîn artificial — oferă, în același timp, posibilități bolnavilor cardiaci de a fi operați și în acest centru universitar al țării, diminuîndu-se astfel cererile pentru rezolvarea unor asemenea cazuri în diferite clinici din străinătate. Acest gen de intervenție deschide, de asemenea, noi perspective pentru corectarea unor defecte congenitale mai complicate, înlocuirea de valve cardiace ori operații pe vase coronare. Colectivul nostru pregătește în prezent noi pacienți care vor fi supuși unor asemenea operații — aceasta fiind unica lor cale de salvare.

— Cărui fapt credeți că se datorează succesul?

— Muncii perseverente de zi cu zi, dotației corespunzătoare și, mai ales, faptului că am reușit să formăm în această clinică un colectiv harnic, foarte bine pregătit. Aș cita pe primul colaborator al meu, dr. Radu Deac, șef de lucrări, cu care am lucrat împreună de cînd era student la realizarea primei inimă artificiale din țară, în anul 1956. În rîndul colaboratorilor principali se numără, de asemenea, dr. Kerek Istvan, șeful departamentului de anestezie și terapie intensivă, dr. Ilniczki Pavel Petru și dr. Aczel Istvan, medic primar Liviu Creangă, dr. Dan Bratu, dr. Felicia Dulău, dr. Alde-wang Maria. Aș mai putea evidenția pe mulți alți specialiști din clinică.

PACIENTUL DE SIMTE «CA UN OM RENĂSCUT»

— Ce impresie ați dori să lase în opinia publică acest început în chirurgia inimii realizat la Tg. Mureș?

— Să nu șocheze. Ceea ce am făcut noi este un rezultat natural al muncii noastre, la care și-au adus contribuția mai multe colective ale clinicii. Vom veni și în continuare în ajutorul bolnavilor, punînd în slujba lor atît cunoștințele noastre, cît și remarcabilul arsenal tehnic cu care am fost dotați.

... Nu putem încheia aceste rînduri fără să aflăm opiniile pacientului de al cărui nume se leagă începutul chirurgiei cordului deschis la Tg. Mureș.

— Cum vă simțiți?

— Foarte bine. Ca un om renăscut. Făcînd primul drum la sala de consiliu medical postoperatoriu, în ziua a zecea, nu am obosit deloc. Apoi ne-a întrebă cînd poate pleca acasă...

Aurel URZICĂ
(prin telefon)

arhiva socială

„să-i crape capra...”

Am un «amic», Fănică, Petrică sau Alecu, cărui eu îi doresc din toată inima un mare succes. Un succes care să-l izbăvească de toate complexele, de toate tarele, de toate micimile fragilității lui persoane. Fiindcă, în asemenea cazuri nefericite nu sînt de ajuns succesele obișnuite, chiar un Premiu Nobel pentru fizică, pentru biologie, pentru astro-nautică, pentru creșterea lichenilor. Nu, nu sînt suficiente asemenea distincții, fiindcă omul nu e sigur pe sine. Nimic nu-i poate vindeca alarma, șoptită de acel instinct secret care îi spune, sîcîtor și ricanant, că n-are valoare. Că în fond întreaga lui persoană e un bluf, cu atît mai mare cu cît laudele pe care le recolectează curg giră. Ca să ne fie clar: cînd vedeți un bărbat în toată firea capabil să pască oi, căutîndu-și chipul în oglindă ca o primadonă, dîndu-și sieși întîlnire pînă și-n parbrizul automobilelor, nemaivorbind de pudriere, să știți că aveți în față omul de care vă vorbesc, cazul jalnic al insului îngrozit de faptul că nu reprezintă nimic altceva decît opera coaforului cu drotul sau stiloul.

De la acest Fănică, Petrică sau Alecu a emanat zicala: *să-i crape capra!* El care nu e sigur pe nimic, dacă nu poate altcum, vrea măcar să-și pună cotul în soare, ca să provoace o eclipsă. Cînd nici asta nu reușește, se cocoată pînă pe tavan, ca să ia distanță, ca să pară obiectiv, apoi, cum se face întu-neric își sare în cap, înfiorîndu-te cu sordida lui atingere, lucrîndu-te la epidermă. Satisfacția lui este să-ți scoată dintr-un coș pe frunte sau pe nas, ca să te poată arăta lumea cu degetul. Crescut la subsuora conjuncturilor, îngrașat din umidități și concupiscente, el, adică această lighioană, vrea să pară cea mai incoruptibilă conștiință din cîte a zămislit planeta. N-am auzit ieșind din vreă gură atîtea vorbe mari, n-am văzut palme aplaudînd mai ipocrit, n-am întîlnit gumilastic mai desăvîrșit travestit în coloană vertebrală.

Cîndva mă impresionase pînă la spaimă elefantul obtuzității sau al opacității. Ei bine, acesta este pînă la urmă o fiară blajină, dacă vreți, o monumentală calamitate, ca și o stîncă, un fluviu, o cascadă. Elefantul e un monument natural, nu te poți face că nu-l vezi, pe cîtă vreme scriba asta insignifiantă e trecută cu vederea, scapă ochiului celui mai agil, poate fiindcă se află în regimul bestiolelor. Ea sau el nu lucrează cu copita, ci cu veninul, nu împroșcat de la distanță — cu mărășe de sepie, ci strecurîndu-și otrava prin obscură atingere tactilă. Ea sau el nu-ți declară război, ci te ucide tandru, asigurîndu-ți cunoștințele de sinceritate și prietenie. Căci, vedeți, bestiola lucrează în numele conștiinței sau al culturii, jurînd întotdeauna pe cărțile sfinte.

Cînd unui asemenea ins i se încredințează o răspundere publică, — și nu sînt rare asemenea cazuri —, e jale mare. Dar cum nu s-ar întîmpla și așa ceva cînd oameni sîntem și cînd nu prezumțiile ne conduc! Cine să-și închipuie că în ditamai omul, cu mîna pe toate evangheliile, se ascunde un suflet de termită, că falnică aparentă bipedă e un mușuroi?... Și atunci începe ceea ce era de așteptat. Blestemul său de nepuțință, accesul său de furie împotriva universului, tradus în formula *să-i crape capra*, se transformă în spectacol aievea: *capra crapă piatra, piatra crapă-n patru etc.* pînă se alege praf și pulbere de domeniu care i se încredințează. Iar lumea se miră: cum, domnule, atîtea daune pornind de la o bestiolă?! Era mai rezonabil cancerul. Ceea ce e strict adevărat.

Paul ANGHEL

P.S. Se spune că un asemenea ins, pus moț în fruntea unei delegații la un concurs peste hotare, n-a avut ceva mai bun de făcut decît să denigreze în ochii străinilor produsul pe care îl «reprezenta». Atitudinea a scandalizat. Un străin de mare prestigiu i-ar fi replicat după cum urmează: «Dumneata ești român? Dumneata reprezintă aici România?! Cred că la mijloc e o confuzie».

Era cert o confuzie, regretabilă pentru noi toți. Individul nu se reprezenta decît pe sine.

opinia unui alegător

un sat de primari

La Roșiile începuse primăvara, înfloriseră prunii și cireșii, și cașii, stupii fuseseră scoși la soare pe dealuri, o mîna de gospodar văruise pometurile, la Zgubea, la Răcălești, la Pășarei, nume celebre pe valea Oltețului, fiindcă și celebritatea are un caracter local, începuseră semănăturile, și cine n-a văzut cum se bucură țărănul român cînd iese la arat și la semănat, în păsimesi, nu poate să înțeleagă ce înseamnă «la Roșiile începuse primăvara».

Ei bine, la Roșiile primarul împlinea primăvara asta nouăsprezece ani de primariat fără întrerupere, nouăsprezece ani de cînd ședea în fruntea unei comune de opt sate răspîndite pe toate dealurile de deasupra Oltețului și de deasupra Cernei, treizeci și șase de kilometri de la un capăt la altul.

— Și nu erea nimic unde stăm noi aici și e acum centrul, de mă întrebăți cînd declar Roșiile oraș. Nu erea — zice, ca olteanul, erea decît monumentul de la 1916, că de murit în războaie ne pricepeam să murim, mai greu era de trăit pe valea asta, nu erea decît monumentul și primăria asta veche pe care o țin de moștră, cît oi mai ține-o, pentru că acum vreau să ridicăm niște blocuri pentru cadrele didactice, și pentru doctori, și pentru inginerii care lucrează cu noi.

Țărănul acesta voinic, cu o figură luminoasă și veselă, cu ochi de drac, gata să descopere în orice moment ceva în plus de făcut, «care să rămînă și să ne facă oameni în fața lumii», a fost ales nouăsprezece ani, fără întrerupere, — cum am mai spus —, primar la Roșiile.

Trebuie să existe vreun secret al acestui succes electoral — zic eu cu un aer contrariat și mă uit la primar și el la mine, dar el profund nedumerit și chiar dezamăgit că nici atîta lucru nu înțelege.

— Păi dumneata ai văzut om care muncește și care să fie dat la o parte, adică să vină cineva și să zică, domnule, nu mai facem treabă, ascultăm cum cîntă Maria Ciobanu: «Ori nu știi o buruiană, / Să dăm la dușmani să moară».

— De ce pe Maria Ciobanu? — întreb eu, și abia acum observ că toate difuzoarele răspîdesc peste dealuri glasul cu inflexiuni specifice oltenesti al Mariei Ciobanu.

— Pentru că, vezi dumneata, noi am fost și sîntem un neam de muncitori și de cîntăreți și de petrecăreți, și Maria de aici e, de la Roșiile, și cea mai bună formație de flautiști a țării tot de la Roșiile este, iar dirijorul, care și pe Maria Ciobanu a învățat-o să cînte, este cioban la oile noastre și astăzi, în zi de lucru. Dar cînd plecăm să luăm premiile pe țară e domn, iar noi cam luăm premiile, rîde el cu o bucurie de copil în ochi.

La Roșiile, o comună de pe valea Oltețului și a Cernei, sînt astăzi opt școli noi, două cămine culturale mari, trei magazine, un complex meșteșugăresc, țărani sînt harnici și iuți la treabă, le place să fie și meseriași, și sînt mulți dintre ei, din tată-n fiu, mozaicari și lucrează în toată țara «dar și în străinătate», în R.F.G., în Austria, în Libia, în Birmania, în toată lumea, domnule, și cînd vin acasă, și cei din țară, și cei din străinătate, în concedii, e oraș la Roșiile.

— Și cît o să mai stai primar? — îl întreb eu.

— Păi mai stau, — zice el, tot rîzînd —, fiindcă mai am de făcut cite ceva.

— Și dacă nu te mai aleg, la alegeri, primar? — Dacă nu mă aleg, — că e dreptul lor să nu mă aleagă —, eu tot primar rămîn!

— Cum adică, dacă nu te aleg primar, rămîi? Nu te supui democrației?!?

— Ba mă supun, pentru că ete, ce nu înțelege multă lume, este că fie că stai pe scaunul primarului, fie că nu, inima tot așa trebuie să te doară pentru ce se întîmplă în satul tău. La noi toți sînt primari, și la muncă, și la răspundere, și la laudat. Dacă nu sînt toți primari, dacă nu suferă toți pentru soarta comunei, degeaba ies eu în mijlocul satului și dau porunci. Așa că, vezi dumneata, primăria la mine nu este o fudulie, ci o datorie, la fel ca datoria fiecărui țărăn care iese la arat.

Și aici, unde vezi dumneata casele alea de pe timpul lui Papuc, facem blocurile...

Începuse să bată un vînt călduț, aducînd, ca o adiere, mireasmă de flori de prun.

La Roșiile venise primăvara.

Fără să vreau fac și eu, aici, propagandă electorală pentru primarul de la Roșiile; de fapt pentru ce ar trebui să fie primarul din sat.

Dinu SĂRARU

LUPTA

Constantin Băbălu

CU

A. Calomfirescu

Adrian Georgescu

POLUAREA

SUB SEMNUL URGENȚEI

Apariția «Proiectului de lege privind protecția mediului înconjurător» găsește «Flacăra» sub tipar. Încă vreo câteva ore și strania sculă care se numește Super Albertina va restitui cititorilor cele 125 000 de exemplare ale revistei noastre. Masa rotundă pe care redacția a organizat-o în ziua de 9 aprilie, cu participarea extrem de amabilă și îndatoritoare a unor personalități de frunte din Ministerul Energiei Electrice și Ministerul Sănătății, este anterioară — după cum se poate ușor înțelege — posibilității noastre practice de a cunoaște textul acestui proiect de lege. Vom dezbate în numerele noastre viitoare problemele poluării, ca și celelalte complexe chestiuni ale mediului înconjurător, în lumina directă a acestei legi, a cărei importanță nu poate fi estimată acum în cuvinte. Pentru că, după credința mea, Legea cu privire la protecția mediului este una dintre cele mai frumoase și mai emoționante legi din istoria României. Dacă vorbim de umanism, trebuie să-l și înfăptuim. Această lege este o limpede înfăptuire a umanismului. Lăsând la o parte faptul că ea este și scrisă frumos (avînd unele încantații de poem și citeodată, în perspectiva nerespectării ei, precizări de «btestem»), trebuie să spunem că această lege, la a cărei dezbateră revista noastră va participa cu entuziasm și activitate concretă (de fapt, entuziasmul fără activitate concretă e o vorbă goală), reprezintă o pagină de istorie a apărării omului. E incontestabil un lucru: în România, avangarda noului, titularul inițiativelor de progres se cheamă Partidul Comunist Român. Noi toți dacă facem ceva, facem înscriindu-ne pe acest drum al lui. Masa noastră rotundă exprimă acest fond de necesitate a luptei cu poluarea, pe care a apărut «Proiectul de lege pentru protejarea mediului». Dar această masă rotundă se revendică, în esența ei, de la situația concretă existentă în România și, deopotrivă, de la ceea ce tovarășul Ceaușescu, la Conferința Națională a partidului, a spus cu claritate și ferm

despre necesitatea protejării mediului. Participăm, printr-un capriciu al tiparului, la dezbateră publică înainte ca ea să fi început în litera ei. Dar sintem bucuroși să fi intuit spiritul lucrurilor, să fi așezat în practică și noi ceea ce partidul ne-a cerut la Conferința Națională de anul trecut. Multe din întrebările acestei mese rotunde își găsesc, dealtfel, răspunsul în chiar textul acestui proiect de lege. Una dintre întrebări — fundamentală, după opinia autorului acestor rînduri — se referă la posibilitățile practice de a opri poluarea. Răspunsul e clar. Acum știm care sînt pirghiile ce trebuie urnite pentru protejarea mediului.

Iată, sărbătorim în această primăvară 125 de ani de la revoluția de la 1848. Sărbătorim deci 125 de ani de răzvrătire a umanismului în contra a tot ceea ce-l sufocă și-l alterează. Căci revoluția este manifestarea supremă a umanismului ce vrea să fie stăpîn pe sine și care vrea să dea ființei și conștiinței sănătate, împlinire și durată. Apariția acestei legi pentru protejarea țării de noxele unei dezvoltări indifferente la dimensiunile fericirii umane reprezintă, implicit, un act de concretă sărbătorire a unuia dintre idealurile fundamentale ale revoluției: omenia. Trebuie să putem rosti, dezvoltîndu-ne demn în lumea modernă: riurile noastre sînt curate, pămîntul nostru e curat, pădurile noastre sînt reintregite, aerul nostru e sănătos, viața noastră e teafără.

Fericit acel popor ai cărui filii nu uită că viața urmează vieții și că noi, cei de azi, trebuie să lăsăm celor de mîine o țară mai frumoasă, mai mîndră și mai sănătoasă decît cea pe care am primit-o de la generațiile precedente. «Legea pentru protejarea mediului înconjurător» reprezintă, practic, una dintre lecțiile exemplare de umanism și de dor de eternitate, pe care o națiune și le dă sieși și celor care vor să-i înțeleagă dîmuleț.

Adrian PAUNESCU

Au răspuns invitației noastre:

Constantin BĂBĂLĂU, ministrul energiei electrice;
Alexandru CALOMFIRESCU, prim-adjunct al ministrului sănătății;
Adrian GEORGESCU, adjunct al ministrului energiei electrice;
Gheorghe STOICA, adjunct al ministrului energiei electrice;
Cornel BURDUCEA, director tehnic I.S.P.E.

Călin MIHĂILEANU, director ICENERG;
Petre CONSTANTINESCU, șef de proiect la termocentrala de la Turceni;
Petru STAN, directorul direcției investiții și construcții din Ministerul Energiei Electrice;
Dr. Petre CIOBANU, medic specialist la Inspectoratul sanitar de stat central.

Au participat:
Dan BĂRLĂDEANU,
Alexandru PĂȘĂRIN,
redactori ai revistei «Flacăra»,
și colaboratorul nostru
Romulus BALABAN.

Gheorghe Stoica

Cornel Burducea

Călin Mihăileanu

P. Constantinescu

Petru Stan

Petre Ciobanu

O dezbatere organizată și condusă de Adrian PĂUNESCU

masă rotundă
Flacăra

LUPTA CU POLUAREA

ADRIAN PĂUNESCU: Iată, dorința revistei «Flacăra» și, sperăm, și a cititorilor ei de a organiza o masă rotundă — la care să se discute profund și responsabil, în spiritul de lucru care animă întreaga societate română după Congresul al IX-lea al partidului și cu deosebire azi, în secunde încordate și rodnice de după Conferința Națională a partidului, probleme arzătoare ale contemporaneității — își vede împlinită o primă finalizare. Ne aflăm aici, la sediul revistei noastre, bucușii de vizita unor oaspeți cu serioase responsabilități sociale și considerăm că este bine să salutăm sollicitudinea cu care conducerea Ministerului Energiei Electrice și conducerea Ministerului Sănătății au răspuns invitației noastre.

De fapt, despre ce este vorba? Dorim să ne informăm noi înșine și să informăm opinia publică despre stadiul în care se află lupta cu poluarea, lupta pentru protejarea mediului, lupta pentru păstrarea sănătății aerului și solului, lupta pentru sănătatea oamenilor. Dorim, în mod sincer, să știm care sînt acțiunile concrete prin care oamenii, ce răspund de aceste sectoare, materializează politica Partidului Comunist Român în acest domeniu, atât de important, al sănătății oamenilor, al sănătății mediului. Nu este pentru nimeni un secret că în România socialistă principalul beneficiar al bunurilor pe care tot el le produce este omul și că socialismul înseamnă pentru noi, românii, dezvoltarea omului și dezvoltarea tuturor domeniilor de activitate în măsura în care slujesc omului. Ceea ce-și propune România este imens: o dezvoltare fără precedent, într-un ritm necunoscut în întreaga ei istorie, pentru situarea economiei naționale la nivelul celor mai dezvoltate economii din lumea de azi și din lumea de mâine. Dar dezvoltarea economică nu este un scop în sine. Noi nu facem fabrici pentru a avea fabrici, ci pentru a sluji cu ele bunăstarea poporului, pentru a da ființei omenești o altă perspectivă decât cea de ieri, o perspectivă mai nobilă și mai înălțătoare.

Economia este, în socialism, un instrument al omului, pentru dezvoltarea omului. Dezvoltarea economică stă în puterea noastră și trebuie să fie dominată de noi. Aceasta este concepția profund umanistă a Partidului Comunist Român. Acesta este gândul minunat pe care, de atâtea ori, îl auzim spus de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Ceaușescu. Cui i-ar folosi o economie dezvoltată, dacă nu s-ar manifesta, odată cu luarea tuturor măsurilor de dezvoltare economică, și o grijă permanentă ca noxele pe care le aduce — sau le-ar putea aduce — această economie să nu pună în pericol

viata omului? Cui i-ar servi o uzină supradotată, dacă lucrătorii ei s-ar îmbolnăvi cu toții? Ne gândim la acestea pentru că lumea de azi ne arată din când în când asemenea situații, avertizându-ne că dezvoltarea trebuie strunită și călăuzită pentru binele direct al ființei umane.

Ne frământă aceste gânduri, acum, când România trăiește anii hotărâtori ai destinului ei în lume, acum când economia românească își trăiește triumful unui alt început de ritm, acum când după Conferința Națională a partidului, după acest moment crucial, toți membrii societății și-au pus cu claritate întrebările dezvoltării. Răspunsurile sînt clare: mergem spre o țintă fericită. Vom deveni o societate dreaptă, echitabilă, pentru că toată dezvoltarea noastră va avea în vedere să nu periclitizeze, în nici un fel, ființa umană și mediul în care această ființă trăiește.

Viitorul fericit al României, viitorul pe care îl clădim cu sacrificii și renunțări, cu muncă intensă și cu dăruire trebuie să ne găsească sănătoși, gata de a-i gusta fericirea.

Vreau să vă spun ceva prea puțin oficial, ceva care m-a emoționat pe mine ca scriitor și care va rămâne în memoria mea multă vreme, un amănunt în măsură să-mi dea mai multă putere și să întregesc mai deplin impulsul acestor întrebări, un amănunt, din clipa când tovarășul Ceaușescu a vorbit despre sarcina de onoare a comuniștilor, aceea de a apăra mediul ambiant, natura României și pe cei care au de trăit și de muncit în ea. Țin minte emoția din vocea președintelui nostru, pentru că nu era vorba, pur și simplu, de o stradă sau de o gîrlă ce trebuie apărată de nu știi ce fum sau nu știi care cenușă, era vorba — și este vorba! — de apărarea, înainte de toate, a unei istorii de care este plină geografia noastră. Apărăm odată cu ideea de Olt curat și imaginea lui Mircea cel Bătrîn reflectată în Olt, și apărăm în ideea de păduri și memoria copacilor care au ascuns viteji. Noi știm ce avem îngropat aici, în acest pămînt, și noi știm ce cuvinte s-au rostit în acest aer. Și avem de apărut, în al doilea rînd, istoria viitoare de care urmează să se impregneze geografia aceasta, a noastră. De aceea țin eu minte acel moment, pentru că îmi e clar că nu vom fi noi înșine decît dacă rămînem noi înșine și din punctul de vedere al felului cum arată mediul în care trăim. Ne interesează pe toți și nici nu putem să nu fim partizanii dezvoltării României socialiste. Dar ne e drag, înainte de orice, omul, cel care trebuie să culeagă roadele acestei dezvoltări. Sănătatea înainte de orice!

Întrebarea cu care omagiem pe oaspeții noștri este: în ce măsură dezvoltarea de azi și de mâine, în domeniul energiei electrice, ține seama în mod concret de necesitatea, limpede formulată de partid, ca ființa umană să nu fie în nici un fel amenințată de vreuna din relele dezvoltării?

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: Energetica, în general, este — spre regretul tuturor — unul dintre factorii care produc poluare. Odată cu marile servicii aduse omeniilor, producerea energiei electrice și termice are acest revers. Este adevărat că în termoelectrică, utilizată ca sursă pentru producerea de energie electrică sau pentru producerea altor forme de energie, se iau măsuri deosebite pentru combaterea poluării. Unitățile termoelectrice din cadrul Ministerului Energiei Electrice, care

folosesc cărbunele, păcura sau gazele drept combustibil, au posibilități de prevenire a efectelor poluante. Dar dacă e să vorbim despre termoelectrică ca domeniu cu revers poluant, nu ne putem opri doar la unitățile Ministerului Energiei Electrice. Cele mai poluante mi se par, la ora actuală, motoarele termice pe roți. Și la noi, poluarea produsă de către vehicule începe să devină o problemă. Ar urma, în ordine, unitățile aparținînd consiliilor populare, centralele termice bazate pe cărbune, păcură și gaze. Abia în al treilea rînd urmează unitățile ministerului nostru care, deși sînt proiectate și funcționează în concordanță cu normele introduse pentru protecția mediului ambiant, tot produc un oarecare grad de poluare, deoarece fenomenul e încă inevitabil.

ADRIAN PĂUNESCU: Într-adevăr, e inevitabil fenomenul!

ASTĂZI, NOI, ROMÂNII, APELĂM LA ULTIMELE CUCERIRI ALE TEHNICII MONDIALE ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA POLUĂRII

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: La ora actuală, da, pentru că tehnica de combatere, inclusiv experiența acumulată pe plan mondial, e departe de a fi perfectă; doar cercetările științifice ulterioare o vor ameliora. Ministerul Energiei Electrice folosește pentru prevenirea și diminuarea acțiunii poluante toate mijloacele utilizate la ora actuală în lume. Apelăm la ultimele cuceriri ale tehnicii mondiale pentru reținerea cenușii, pentru diminuarea efectelor gazelor sulfuroase ș.a.m.d. Partidul și statul nostru au elaborat anumite legi care ne obligă să păstrăm integritatea mediului ambiant. Acest lucru trebuie reținut. Există la noi norme statale, ele trebuie respectate.

Aș vrea să apreciez în mod deosebit preocupările revistei «Flacăra» în legătură cu diversele aspecte concrete ale fenomenului de poluare. Mă bucură mult că la prima masă rotundă organizată în jurul acestei teme avea să fie invitat Ministerul Energiei Electrice. Sper că vom oferi date edificatoare pentru opinia publică. E bine să se știe că dacă există încă multe lucruri de criticat în acest domeniu, există și multă preocupare, au fost obținute și o serie de rezultate, dar mai trebuie muncit pînă vor fi satisfăcute pretențiile justificate de a oferi omului un mediu de viață optim.

ADRIAN PĂUNESCU: În țara noastră lupta împotriva poluării a început mai devreme, într-un stadiu nu atât de grav, în comparație cu alții. Adică nu sîntem printre țările cu cel mai înalt grad de poluare și ne putem continua procesul de rapidă dezvoltare industrială, ferindu-ne de pe acum de toate primejdiile pe care alții le simt azi în lume.

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: România se dezvoltă, se industrializează cu o tehnică modernă; ne folosim inclusiv de tehnica creată în restul lumii, avîndu-se în vedere necesitatea protejării mediului ambiant. Sîntem o țară care se industrializează masiv, cu tehnică nouă, și prezentăm o experiență inedită, urmărită de alții cu interes, pentru toate laturile procesului, inclusiv pentru combaterea poluării. Un exemplu: Doiceștii, termocentrală cu putere maximă la noi în țară în urmă cu 20 ani, — expresie a nivelului tehnicii de atunci —, produc o poluare mult mai accentuată în comparație cu un agregat modern de 300 MW, cum sînt agregatele construite în ultima perioadă și cele pe care le vom realiza de-acum înainte.

CORNEL BURDUCEA: O termocentrală poluează prin cenușă și prin bioxid de sulf. Pentru cenușă există instalații de filtrare, care asigură reținerea. La Doicești, ca o dovadă de ceea ce înseamnă tehnică veche — tehnică nouă, instalațiile sînt de fapt niste filtre mecanice în stare să rețină doar 75-80% din cenușa produsă. Restul răspîndindu-se în aer. În schimb, la grupurile de 300 MW de la Craiova, prevăzute cu filtre electrostatice, cenușa este reținută în proporție de 99%. Față de Doicești, unde gradul de poluare cu cenușă este de 20-25%, la Craiova, procentul de răspîndire a cenușii în atmosferă este doar de 1%. De subliniat că la Doicești există un coș cu o înălțime de 90 m; or, se știe că un coș puțin înalt împrăștie cenușa pe o suprafață mai restrînsă. Cu cît coșul este mai înalt, cu atît cenușa se răspîndește pe o suprafață mai mare, într-o concentrație mai mică, și de aici tendința de a se construi coșuri din ce în ce mai înalte.

GHEORGHE STOICA: Vegetația nu

are de suferit dacă pe an și pe metru pătrat nu se depun mai mult de 200 g cenușă.

ADRIAN GEORGESCU: Puterea centralei Doicești este 120 MW, să zicem 100 MW, ca să fie calculul mai simplu. Centrala Doicești aruncă în atmosferă, datorită filtrelor mai rudimentare, aproximativ 200 tone cenușă pe zi, în timp ce instalațiile pe care le realizăm astăzi, pentru aceeași cantitate de energie produsă, împrăștie numai circa 10 tone de cenușă pe zi. Iată diferența dintre o instalație nedotată cu electrofiltre și alta înzestrată cu ele. În țară avem două termocentrale pe cărbune, construite imediat după 1950, — Ovidiu și Comănești, — prevăzute cu filtre mecanice de randament slab. Doiceștii și Paroșeni au tot filtre mecanice, dar cu un grad de reținere ceva mai bun. După acestea urmează instalațiile moderne de la Craiova, Mintia-Deva, Rovinari și Turceni — în curs de execuție — înzestrate cu electrofiltre avînd un grad ridicat de reținere.

PETRE CIOBANU: Într-adevăr, față de termocentrala de la Doicești se constată un real progres. Marile și noile termocentrale folosesc filtre electrostatice, care asigură o reținere de circa 99%. Datele de laborator arată concentrații în jurul cifrelor maxime admise la Craiova și depășiri de 10-20% în zona Doicești.

LA CRAIOVA, ELECTROFILTRILE REȚIN 99% TONE PULBERI ÎN 24 DE ORE!

GHEORGHE STOICA: În legătură cu termocentrala Doicești. Nu ne multumește randamentul filtrelor mecanice și nici randamentul întregii termocentrale la ora actuală. Așa încît ne-am gândit să instalăm aici grupuri moderne în locul celor vechi. În acest an urmează să se deschidă investiția pentru instalarea unui grup de 200 MW, față de actualele grupuri totalizînd circa 120 MW. Grupul nou, cu o putere aproape dublă, va consuma aceeași cantitate de cărbune utilizată în prezent de către cele 6 grupuri existente. Sperăm ca prin folosirea filtrelor electrostatice, în locul celor mecanice, să asigurăm ridicarea procentului de reținere la 99%.

Sîntem, de asemenea, obligați să asigurăm în toate centralele funcționarea continuă a electrofiltrelor zi de zi. Pentru a ilustra ce importanță are acest lucru voi arăta că la Craiova, în ziua în care electrofiltrele funcționează normal și aceasta este regula, cantitatea de particule degajată în atmosferă este de 80 de tone. Ea nu periclitizează dezvoltarea vegetației și nici activitatea din zona înconjurătoare. Dacă însă n-ar funcționa filtrele electrostatice, cantitatea ar crește brusc de la 80 tone la peste 2 000 tone pe zi.

ROMULUS BALABAN: Are vreo importanță repartizarea în teritoriu a termocentralelor? Locurile în care se construiesc termocentralele sînt ele alese rațional?

DA, E ADEVĂRAT: VOR FI TERMOCENTRALE MUTATE DIN RESPECT FATĂ DE MEDIU

ADRIAN GEORGESCU: Amplasarea în teritoriu a centralelor se face desigur rațional, pe baza unor studii tehnice și economice care iau în considerare nevoile de energie electrică în diferite zone geografice, apropierea de sursele de combustibil, prezența apei în cantitățile necesare și altele. Poluarea consecutivă funcționării unei termocentrale este examinată de noi din toate unghiurile de vedere. Poluarea atmosferei prin cenușă și bioxid de sulf, poluarea apelor (pentru că o termocentrală are nevoie de apă de răcire), poluarea sonoră, mai puțin importantă și de luat în considerație doar în apropierea termocentralei. Orice latură a poluării, și în primul rînd poluarea atmosferei, trebuie judecată în legătură cu existența tuturor unităților industriale din zona respectivă. Termocentrala de la Mintia era proiectată inițial în Valea Jiului. Dar noi am demonstrat că nu e bine să fie amplasată acolo, avîndu-se în vedere industriile prezente deja în acea zonă. Dacă s-ar fi acceptat prima soluție, s-ar fi ajuns în zona amintită la un grad de poluare inacceptabil prin însumare.

Mai departe, noi, energeticienii, ne punem problema dezvoltării viitoare a industriei energetice. La ora actuală se produc în țară aproximativ 45 miliarde kWh. În anul 1990 se va ajunge la circa 200 miliarde kWh, iar în 2000, la 400 miliarde kWh. Termocentralele care se vor construi de acum înainte vor fi alimentate cu cărbune, păcură — mai

puțin cu gaze — și vor apărea și primele termocentrale nucleare. Rezervele de cărbune de care dispune țara ne vor permite să dezvoltăm producția de energie electrică pe cărbune în limite binecunoscute. Termocentrala de la Turceni va utiliza lignit și vom mai putea construi, probabil, încă o termocentrală bazată pe lignit. Împreună, cele două vor produce aproximativ 30 miliarde kWh, care se vor adăuga la cele 25-30 miliarde kWh produse de restul centralelor pe cărbune. Apoi urmează păcura drept materie primă și, bineînțeles, energia nucleară. Iată deci că tot ce discutăm în legătură cu poluarea provocată de cărbunele ars în termocentrale are și limite naturale, impuse de către rezervele de cărbune; în anul 1990, spre exemplu, maximum 30% din energia electrică produsă în țara noastră va avea la bază cărbunele.

ADRIAN PĂUNESCU: Ce perspective au termocentralele aflate în stare de funcționare?

ADRIAN GEORGESCU: Cea de la Doicești va ajunge în curând la limita existenței. Termocentrala Ovidiu funcționează din 1952 și cam după 30 de ani de la intrarea în funcțiune va trebui casată. La Doicești am primit aviz pentru o extindere cu al doilea grup de 200 MW, iar în etapa imediat următoare vom trece instalațiile din etapa veche în stare de rezervă rece. Începând din 1972, termocentrala de la Vulcan, puternic poluantă, nu mai funcționează. Deci dintre termocentralele mai vechi unele au dispărut deja, iar altele vor dispărea curând, împreună cu efectele lor poluante. În schimb, termocentralele moderne — Craiova, Rovinari, Turceni — sînt, respectiv vor fi, mult mai bine echipate pentru reținerea cenușii și disiparea corespunzătoare a gazelor.

ÎN 15-20 DE ANI, DE 20 DE ORI MAI PUTINĂ POLUARE

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: În țara noastră, procesul de combatere a poluării, prin folosirea mijloacelor tehnice create de către alții și de către noi, a avut și are un ritm foarte susținut. Cenușa este elementul cel mai expresiv și, după cum ați văzut, în 15-20 de ani, gradul de poluare cu cenușă din jurul termocentralelor s-a redus de 20 de ori față de ceea ce ar fi fost dacă nu se luau măsurile amintite.

Subliniind acest lucru, nu vreau să scot din cauză starea de lucruri actuală, nici să se creadă că reținerea a 98-99% din cantitatea de cenușă ar reprezenta ultima posibilitate a tehnicii, adică un stadiu care nu va mai putea fi ameliorat de acum încolo. Vreau să arăt că institutele noastre de cercetare și proiectare sînt preocupate să realizeze soluții superioare. Cenușa nu ne procură grija cea mai mare. Gazele nocive și evitarea oricărui risc de poluare prin substanțe radioactive sînt aspecte de primă importanță în câmpul cercetării științifice. Preocupările M.E.E. se îndreaptă, deopotrivă, în direcția aspectelor de mai mică sau de maximă semnificație. De la exemplul elementar al cenușii, pînă la alternativele grave ale procesului de poluare, cum ar fi efectele gazelor nocive sau cele ale substanțelor radioactive. Trebuie să ne punem asemenea probleme, odată ce sîntem hotărâți să construim centrale nucleare electrice.

ROMULUS BALABAN: În situația cînd proiectul unei termocentrale, parametrii săi nu corespund normelor sanitare pentru protecția mediului ambiant, ce putere de intervenție are Ministerul Sănătății?

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Întotdeauna trebuie să existe avizul Ministerului Sănătății.

GHEORGHE STOICA: Într-adevăr, am vrut să realizăm un coș de fum la termocentrala Oradea, cu înălțime limitată la 120 m impusă de alte considerente decît cele ale M.E.E., dar Ministerul Sănătății a dat aviz negativ, tocmai pentru a asigura protecția mediului înconjurător.

ADRIAN PĂUNESCU: Deci Ministerul Sănătății este implicat în toate lucrurile care nu se fac!

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: Dar și în toate cele cite se fac!

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Dacă se constată fie că amplasarea obiectivului, fie că mijloacele prevăzute pentru reținerea poluanților nu garantează protecția mediului ambiant, atunci Ministerul Sănătății nu avizează proiectul.

AVIZELE NE OBLIGĂ

ADRIAN GEORGESCU: Este vorba despre instalații importante la care nu există alternativa de a nu le realiza; ele trebuie însă concepute așa încît să nu afecteze mediul ambiant. Realizarea unui asemenea proiect și avizarea lui sînt momente de confruntare serioasă cu prevederile sanitare. Atunci cînd a fost proiectată extinderea centralei Paroșeni am avut lungi discuții cu Ministerul Sănătății, care ne-a pus condiții foarte severe și pe care noi am fost obligați să le respectăm. Dacă nu le-am fi respectat, Ministerul Sănătății ar fi putut retrage avizul dat, oprind funcționarea grupului. La această termocentrală am introdus niște instalații care măsoară depunerile de cenușă și concentrația bioxidului de sulf. De asemenea, avizul Ministerului Sănătății prevede, în anumite condiții de inversiune atmosferică, obligația de a trece centrala pe funcționare cu păcură sau reducerea sarcinii, astfel încît cantitatea de substanțe nocive să rămîna sub normele stabilite. Iată deci cum avizele ne obligă să luăm măsuri de supraveghere a instalațiilor și, bineînțeles, măsuri de reglare a funcționării lor.

ROMULUS BALABAN: Termocentralele sînt prevăzute cu instalații de determinare care măsoară permanent cantitatea de poluanți împrăștiați în atmosferă, pe sol și în apă?

ADRIAN GEORGESCU: Evident, electrofiltrele funcționează permanent controlate; înregistrarea cantității de cenușă care se colectează reprezintă un control sigur și operativ al bunei lor funcționări.

PETRE CIOBANU: Tovarășul Balaban se referea la aparatura de determinare a poluanților din gazele emise pe coș.

ADRIAN GEORGESCU: Există instalații pentru determinări, permanente acolo unde este pericol să se depășească limita de poluare — cazul Paroșeni — și se fac determinări periodice acolo unde această limită este departe de a fi atinsă.

OPTICA MINISTERELOR INDUSTRIALE S-A SCHIMBAT

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Ministerul Sănătății a stabilit norme de igienă privind protecția sanitară a mediului. Departamentele, industria noastră, sînt obligate la adevărate eforturi pentru atingerea acestor norme. E nevoie de studii, de echipamente. Cu ani de zile în urmă, optica ministerelor industriale era cu totul alta. Nu erau convinse că poluarea constituie o mare primejdie și nu aplicau măsuri susținute pentru reducerea ei. Acum atitudinea s-a schimbat. Există preocupare din partea ministerelor și a institutelor de proiectări, bine înzestrate cu aparatură și specialiști, în vederea stabilirii tehnologiilor cel mai puțin prejudiciante. Avem deci convingerea că normele instituite de Ministerul Sănătății vor fi atinse de către toate unitățile M.E.E. Cînd crede M.E.E. că se va putea înscrie în limitele admise de norme?

GHEORGHE STOICA: Centralele care nu satisfac riguros condițiile antipoluante sînt Doicești, Comănești, Ovidiu, Paroșeni, Schitu Golești și Gura Barza și produc 7,9% din totalul energiei electrice produse în termocentralele țării. Dintre acestea Doicești, Comănești, Ovidiu, Schitu Golești și Gura Barza vor avea definitiv rezolvată situația, din punct de vedere al poluării, în următorii 3-4 ani.

ROMULUS BALABAN: O serie de prognoze efectuate pe plan mondial arată că sînt industrii care peste 1-2 decenii vor cheltui mai mult pentru combaterea efectelor lor poluante decît pentru activitatea lor productivă. Aș vrea să întreb cît cheltuiește Ministerul Energiei Electrice pentru combaterea poluării?

GHEORGHE STOICA: La centralele care poluează cu pulberi, costul investițiilor pentru mijloace antipoluante reprezintă 5-10% din costul general.

PETRE CONSTANTINESCU: Investițiile pentru un bloc de 330 MW se cifrează la un miliard lei. Din această sumă, circa 15-18 milioane reprezintă construcția coșului de fum (decî, 1,5-2%). Electrofiltrele și instalațiile anexe costă și ele vreo 20 milioane lei (decî, încă 2%). Transportul cenușii, alte 20-30 milioane (2-3%), iar depozitarea cenușii la fel (2-3%). Împotriva poluării termice, turnurile de răcire care se construiesc mai costă 40 milioane lei fiecare. În total, cam 10% din valoarea unui bloc de 330 MW o constituie instalațiile antipoluante.

ALEXANDRU CALOMFIRESCU:

Cît costă instalațiile de filtrare, cît costă întreținerea lor?

GHEORGHE STOICA: Cam 30 milioane lei, inclusiv cheltuielile de întreținere.

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Noi sîntem reprezentanții beneficiarilor, adică ai populației. Poluarea atmosferei are repercusiuni, în primul rînd, asupra sănătății copiilor, bătrînilor, asupra stării cardiace etc. O seamă de studii făcute în principalele bazine de poluare arată diferențe marcate pe loturi comparative, în privința stării de sănătate. Bronșitele, rahitismul sînt mult mai frecvente în regiunile poluate. Foarte importantă problema ridicată de către tovarășul Adrian Georgescu, cu privire la suprapunerea efectelor poluante. S-ar putea întîmpla ca niște pulberi inerte care plutesc în atmosferă să nu fie nocive prin ele însele, ci prin efectul lor însumat cu alte substanțe poluante. De aceea trebuie manifestată grijă în alegerea locului pentru amplasare. E un curent de opinie în țara noastră, promovat de către conducerea de partid și de stat, în vederea apărării sănătății populației prin protecția condițiilor de mediu. O dovadă este, de pildă, intervenția de la Copșa Mică. Pentru realizarea unor instalații antipoluante au fost alocate aici circa 160 milioane lei, dintre care vreo 40 milioane lei valută.

ADRIAN PĂUNESCU: Există în momentul de față o lege care sancționează întreprinderile care încalcă prevederile sanitare referitoare la protecția mediului?

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Există. Instrucțiunile Inspecției sanitare de stat și alte reglementări. Mai mult decît atît, grija permanentă a conducerii statului pentru asigurarea prevenirii poluării se exprimă prin proiectul de lege privind ocrotirea naturii și combaterea poluării mediului, proiect aflat în curs de definitivare.

GRIJA FAȚĂ DE PRIMEJIDIA POLUĂRII ÎNCEPE DIN FAZA DE PROIECTARE

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: O mențiune despre legislația restrictivă. Legislația noastră nu se limitează la eventualele accidente care pot surveni în funcționarea unei termocentrale. Efectul restrictiv al legilor din țara noastră constă în normele pe care sîntem obligați să le respectăm în faza de proiectare a unei termocentrale sau atunci cînd modernizăm o unitate, cum s-a întîmplat la Copșa Mică. Avem legi foarte puternice, care se conjugă cu opiniile științifice despre combaterea poluării. Statul nostru a acționat neîntîrziat atunci cînd într-un anumit loc condițiile de mediu încuseră să fie serios alterate. N-a întîrziat și n-a ezitat să facă investiții, uneori colosale. Atunci cînd vorbim despre legile din țara românească împotriva poluării trebuie să ținem seama de concepția pe care se fundamentează politica statului nostru față de pericolul poluării. Adică există o legislație restrictivă îndreptată împotriva indivizilor surprinși în defect, neglijenți, indisciplinați, care reprezintă cazuri accidentale, dar mult mai importante sînt legile care subordonează ideile pe parcursul procesului de creație — cercetare, proiectare etc. — cuprinse în normele de anvergură ale politicii de stat. Mai înainte am explicat cum se materializează.

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: În cazuri de neglijență, într-adevăr, organele sanitare intervin, inclusiv cu drept de sancționare.

ADRIAN PĂUNESCU: Eu vreau să știu dacă legal cineva poate opri o centrală termoelectrică să funcționeze pentru că poluează peste limita permisă. Am înțeles concepția generală, mai ales că discuția noastră are loc în urma celor spuse de către tovarășul Ceaușescu la Conferința Națională a Partidului.

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: Doiceștii vor fi oprîți din funcțiune în viitorii ani. Studiul tehnico-economic este gata, decizia va fi luată în curînd.

CONSTIINTA UNUI MINISTER

ADRIAN PĂUNESCU: Iată un lucru excepțional, care vorbește despre conștiința unui minister, odată ce el însuși pregătește asemenea măsuri. Sînt interesat însă dacă cineva din afara unui departament implicat poate opri o unitate poluantă, devenită

primejdiașă pentru om și pentru mediu.

ALEXANDRU CALOMFIRESCU: Depinde de gradul primejdiei precum și de timpul necesar pentru lichidarea situației necorespunzătoare; se procedează de la caz la caz. Atunci cînd apare un pericol grav care amenință direct sănătatea omului, Ministerul Sănătății poate dispune încetarea activității unității respective.

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: Sîntem datori să informăm opinia publică mondială și din țara noastră că problema poluării în România preocupă toate nivelurile, pînă la ultimul om, și de aceea o discutăm deschis.

Opinia publică trebuie informată, pentru ca oamenii să înțeleagă fenomenul, să devină luptători împotriva lui și să cunoască, de asemenea, eforturile întreprinse de către partidul și statul nostru în vederea apărării mediului ambiant.

ROMULUS BALABAN: Discuția noastră se conjugă foarte bine cu atitudinea reprezentanților României în diverse organisme internaționale, preocupate de primejdia poluării și de apărarea ambianței necesare vieții. Delegații țării noastre prestează o activitate intensă, pornind de la ideea că fenomenul incriminat e nu numai național, ci și internațional, și că întreaga comunitate umană e obligată să apere împreună puritatea aerului, apelor și a solului planetei.

CĂLIN MIHĂILEANU: În privința viitorului, Ministerul Energiei Electrice și, în general, industria energiei electrice se află într-o triplă ipostază: de ostași în lupta pentru un mediu mai curat (cu cît crește procentul de energie primară, trecută prin faza de energie electrică, cu atît se micșorează gradul de poluare), energia electrică va contribui la curățirea mediului înconjurător. În al doilea rînd sîntem infractori pentru că fazele de producere și de transport al energiei electrice sînt adesea poluante. În sfîrșit, noi înșine devenim victime ale poluării. Mediul înconjurător poluant ne scumpește kilowattul-oră, ne produce avarii, create nu în primul rînd de către poluarea noastră, ci de către industriile consumatoare din vecinătatea centralelor noastre care emit substanțe poluante în atmosferă.

Ministerul Energiei Electrice a început o campanie de studii și cercetări încă din anii trecuți, cu privire la poluarea produsă de instalațiile proprii. Nu ne mulțumim cu ceea ce s-a făcut. Am cercetat în zonele Mintia și Oradea gradul de noxe emise în atmosferă. Întreprindem cercetări în vederea elaborării unor aditivi care să fie introduși în păcura cu un conținut ridicat de sulf, pentru a micșora efectele negative ale arderei unor asemenea păcuri sulfuroase. Dumneavoastră ați pus întrebarea esențială: se face în lume mai mult decît face M.E.E. pentru prevenirea poluării de către termocentralele care ard combustibili cu un conținut ridicat de sulf? Măsurile luate în alte țări cu energetică dezvoltată sînt: 1. În anumite zone se interzice arderea unui cărbune cu conținut de sulf mai ridicat decît 1%. 2. În anumite zile, cînd apar condiții atmosferice nefavorabile, se interzice arderea în centrale a păcurii cu conținut ridicat de sulf, înlocuindu-se operativ cu păcură de calitate superioară. 3. Se folosesc coșuri foarte înalte, ca să se împrăștie substanțele poluante pe o suprafață cît mai mare, pentru reducerea concentrației lor sub limitele maxime permise de norme. Și atît. Adică, dacă cineva susține că la ora actuală există în lume instalații produse pe scară industrială de desulfurare a gazelor arse, acest lucru nu corespunde realității. Pentru viitor, în domeniul desulfurării se conturează două soluții: a. Soluția «amonte», altfel spus, desulfurarea combustibilului înainte de ardere, și b. Soluția «aval», la care gazele arse sînt curățate și desulfurate la ieșirea pe coș. Între aceste două soluții, prima trebuie preferată. Odată ce combustibilul este curățat înainte de ardere, el nu va mai produce efecte poluante sau ele vor fi reduse. Pe liniile menționate se desfășoară programe de cercetare și în alte țări. Asămenea studii trebuie continuate și extinse și în țara noastră, simultan de către institutele specializate ale Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Educației și Învățămîntului și Ministerului Energiei Electrice. Este o problemă complexă. În ceea ce privește instalațiile de desulfurare a gazelor arse deși în unele țări există instalații demonstrative, experimentale, ele sînt doar unice, neîntrate în faza de producție industrială, costul unor astfel de echipamente reprezentînd 30-40% din prețul kilowattului instalat. Ca să devină rentabile, ar trebui ca ele să

◀ Fum, inamicul nostru fum.
Asemenea imagini au determinat dez-
baterea din paginile revistei noastre.

Pământul acesta se pregătește să devină talpa unei imense termocentrale. Pământul și aerul și apele din jur vor trece în curînd din împărăția agriculturii, în împărăția industriei. O termocentrală mare și modernă care va ridica standardul de civilizație al locului și va îmbogăți banca de energie electrică a țării. În cuprinsul acestei mese rotunde, conducerea Ministerului Energiei Electrice dă asigurări, în numele unei conștiințe responsabile extrem de onorante, că viitoarea termocentrală va fi prevăzută cu instalații pentru prevenirea și combaterea poluării, avînd calitatea tehnicii mondiale. Aerul, solul, apele locului și oamenii locului nu vor avea de suferit. Pământul acesta se pregătește să devină talpa unei imense termocentrale moderne și curate. Numele ei: Turceni.

Fotografie de Ion PREDOȘANU

fie concepute în același timp ca uzine de fabricat sulf. Dar cum sulful nu e o substanță deficitară pe pământ, existînd căi simple de obținere a lui, nimeni nu este atras de ideea amortizării costului unor asemenea instalații prin producția de sulf. Așa stînd lucrurile, propun ca cititorii revistei să fie corect informați în legătură cu situația existentă pe plan mondial. Să nu rămînă cineva cu impresia că există, prin alte părți, metode și instalații miraculoase, dar că ele nu sînt introduse în țara noastră. În altă ordine de idei, ar fi o greșală să se frîneze eforturile cercetării proprii, în ideea să așteptăm ca alții numai să rezolve, iar noi să preluăm ulterior de la ei soluții puse la punct.

Citez dintr-un articol apărut în 1972 cu privire la rolul industriei energiei electrice în diminuarea poluării din S.U.A. Un număr de cercetări privind desulfurarea gazelor arse se află în momentul de față în diferite stadii de desfășurare. Se presupune că reținerea oxizilor de sulf din gazele arse va parcurge în Statele Unite trei faze: faza I — 1970-1980 — în care soluția preconizată este amestecul unor cărbuni, avînd conținut mare de sulf, cu alții săraci în sulf. Faza a II-a — 1980-1990 — în care se va introduce desulfurarea gazelor arse pe scară industrială, cu o eficacitate de 80 la sută. Faza a III-a — după 1990 — cînd instalațiile de desulfurare vor atinge un randament mai mare de 90 la sută.

Cred că presa poate fi mai activă în crearea

unui climat pentru intensificarea cercetărilor noastre pe atare direcții, pentru că deși nu sîntem rămași în urmă, ci în pas cu tehnica mondială, sîntem totuși într-o fază incipientă cu cercetările noastre proprii.

**CA SĂ NU DĂM PE MERE CE
LUĂM PE PERE..**

DAN BĂRLĂDEANU: Una din marile speranțe ale omenirii, în legătură cu rezolvarea problemei poluării, este tocmai extinderea electricității ca formă de energie nepoluantă (locomotivele electrice, electrocarulele). Ce perspectivă există ca aceste speranțe justificate să se împlinească întocmai? Vreau să spun, ce se face concret la noi în țară pentru ca să nu pierdem la producerea electricității ceea ce cîștigăm prin folosirea ei?

PETRU STAN: Una dintre preocupările M.E.E. este și aceea de a folosi energia electrică în toate situațiile în care se poate obține reducerea poluării. Spre exemplu, Bucureștiul este un oraș în care energia electrică e larg utilizată în transportul în comun, tocmai în vederea reducerii surselor de poluare a atmosferei.

În țara noastră se fac eforturi importante și pentru extinderea energiei electrice în transportul pe căile ferate. Astfel, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor are

un plan vast de electrificare, ceea ce va contribui la o reducere considerabilă și a poluării din localități. Valea Prahovei, știm cu toții cum arăta acum cîțiva ani. De la introducerea transportului cu locomotive diesel, aspectul ei s-a schimbat.

Electricitatea are rol deosebit și în marea industrie. Prin folosirea electricității în marea industrie, de fapt, năi scăpăm de multe surse de poluare. De exemplu, în siderurgie, Hunedoara și Oțelu Roșu arată complet altfel decît vechea Reșiță. Electricitatea, introdusă în diverse procese tehnologice, duce, pe ansamblu, la scăderea gradului de poluare din localități. Procesele tehnologice moderne nu mai sînt de conceput azi fără folosirea electricității sub toate formele.

GHEORGHE STOICA: Nu a fost cuprinsă aici decît o gamă foarte mică din efectele favorabile ale electricității ca formă de energie nepoluantă. În ultimul timp ne preocupă încălzirea locuințelor cu sobe bazate pe acumulare de căldură. Folosite în afara orelor de consum maxim industrial, ele vor beneficia de energie electrică oferită la un preț convenabil populației. În viitor vom avea deci un mare număr de consumatori care vor folosi sobele cu acumulare de căldură. Londra, cînd folosea cărbunele pentru încălzirea locuințelor, se știe cum arăta. Acum, de cînd toată Londra a optat pentru sobe electrice cu acumulare de căldură, condițiile de mediu s-au ameliorat.

LUPTA CU POLUAREA

rat enorm, iar în estuarul Tamisei se pescuiește.

MINISTERUL ENERGIEI ELECTRICE — VICTIMĂ A POLUĂRII!

PETRE CIOBANU: Nu știu de ce nu s-a adus în discuție și condiția de victimă a M.E.E. El nu este doar un departament poluant, ci și victima poluării. Oare n-ar trebui să se arate că M.E.E. a inițiat un program de apărare, în acest sens, aprobat de către Consiliul de Miniștri și la care participă și Ministerul Sănătății? Dintre cele cinci mari programe care preocupă Ministerul Sănătății în legătură cu poluarea, cel al M.E.E. mi se pare a fi cel mai concret și mai vast. Tocmai despre el nu s-a spus nimic. Ar fi bine ca tov. ministru adjunct Stoica să arate câteva aspecte în legătură cu influența poluării produsă de către alte industrii asupra instalațiilor de producere și de transport al energiei electrice.

GHEORGHE STOICA: Noi nu am vrut să ne prezentăm azi în postura de acuzaatori, ci ca ministru cu unități poluante. La o proximitate ocazie să vorbim și despre unitățile M.E.E. ca victime ale poluării altora. Dacă doriți, mă voi referi foarte pe scurt la chestiune. Cheltuim sume enorme pentru a ne apăra de influența altor industrii poluante. Avem colective de muncă care lucrează în condiții grele, în vecinătatea unor giganti care poluează. În unele momente, Combinatul chimic de la Borzești dă drumul în atmosferă unor cantități mari de clor, și atunci, în stațiile noastre izolația este acoperită cu un nor de clor și se produc efluvii permanente care ne obligă să înrăutățim parametrii energetici, să coborâm tensiunea pentru a evita avariile. Cu un alt prilej, cum spuneam, vom argumenta mai pe larg și vom veni cu propuneri de rezolvare, care să permită atât ființei umane, cât și instalațiilor să-și desfășoare activitatea în mod corespunzător.

ADRIAN PĂUNESCU: Unul din lucrătorii redacției noastre este chiar din Turceni și dînsul v-a pregătit o întrebare.

ALEXANDRU PĂSĂRIN: Concetătenii mei din Turceni sînt bucuroși că se va construi la ei cea mai mare termocentrală. Pe lângă avantajele țării vor mai fi și o serie de avantaje locale: se vor asfalta șosele, se va mai construi o cale ferată, va apărea poate chiar un oraș. Însă oamenii se întreabă ce se va întîmpla cu natura locului, cu aerul și cu sănătatea lor. Știm că amplasarea termocentralei s-a făcut acolo deoarece rezervele de combustibil sînt foarte aproape, iar o apă trece prin vecinătate (era necesar și așa ceva) și există de asemeni forța de muncă necesară. Ce se va întîmpla însă, aproape de pericolul poluării prin însumare, fiindcă noua termocentrală va fi ridicată între cea de la Rogojelu și cea de la Craiova, care folosesc aceeași sursă de combustibil. De asemenea, ce se va întîmpla cu Jiul, obligat să străbată atîtea zone cu industrii poluante?

ATMOSFERA TURCENILOR NU VA AVEA DE SUFERIT

PETRE CONSTANTINESCU: În privința aerului, după calculele și după experiența noastră, Turcenii nu vor avea de suferit. Puritatea aerului va fi menținută. Asta nu înseamnă că termocentrala nu va evacua niște substanțe nedorite, dar evacuarea lor se va realiza într-o proporție nedăunătoare. Cînd vii dinspre Filași spre Craiova nu sesizezi nici un miros în atmosferă pînă ajungi în dreptul combinatului chimic. Deci nu termocentrala produce mirosul, poluarea. Mergeți la Deva, la termocentrală, și nu veți observa nici depuneri de praf, nici miros de oxizi de sulf. Apa Jiului vine murdară din Valea Jiului. La trecerea prin termocentrală apa se încălzește doar cu puțin, încît această încălzire nu dăunează faunei din riu. Fauna a fost alterată de spălarea cărbunelui din Valea Jiului. Instalația de răcire de la Turceni e astfel concepută, încît în perioadele cînd debitul Jiului va scădea apa nu va mai fi deversată în riu, pentru a se evita o creștere sensibilă a temperaturii acestuia. În atare circumstanțe, instalația de răcire va funcționa în circuit închis. Noi nu vom evacua decît ape curate, cele murdare, existente în cantități mici, vor fi curățate chimic înainte de evacuare.

ALEXANDRU PĂSĂRIN: Despre murdărirea Jiului cu praf de cărbune puteți spune ceva?

PETRE CONSTANTINESCU: Ne-ar interesa foarte mult ca apa Jiului să redevină curată, dar nu stă în posibilitatea noastră să facem acest lucru.

În privința zgomotului ne preocupă nu numai ca viața oamenilor din localitățile situate la 1—2—3 km în apropierea centralei să nu fie deranjată. Ne preocupă ca și lucrătorii care exploatează instalațiile să nu sufere din cauza zgomotelor. În mod normal, nivelul de zgomot nu afectează și nu va afecta pe locuitorii din afara centralei. În caz de avarie apare, e drept, un șuierat ca de sirenă, cu durata de câteva minute, cît se eșapează aburii. Sînt cazuri excepționale. Dealtfel au fost prevăzute amortizoare de zgomot, care vor atenua și zgomotoarele produse în cazul eșapării aburului în atmosferă.

ADRIAN PĂUNESCU: Mai am o întrebare. De ce nu avem încă o centrală nucleară? Dacă nu cumva construcția s-a amînat, tocmai în vederea echipării ei perfecte împotriva pericolului poluării cu radiații? Ce ne poate spune conducerea Ministerului Energiei Electrice, avînd în vedere că este în spiritul politicii noastre de după Congresul al X-lea, să nu întreprindem nimic pînă cînd nu ne asigurăm că am ales cea mai bună soluție. Deci, pe cînd o centrală nucleară în România? Ce siguranță va avea cetățeanul că o asemenea construcție nu va periclita în nici un fel mediul ambiant?

ÎNAINTE DE 1980, PRIMA CENTRALĂ NUCLEARELECTRICĂ ROMĂNEASCĂ

ADRIAN GEORGESCU: Directivile Congresului al X-lea prevăd introducerea energiei nucleare în energetică noastră spre sfîrșitul deceniului. Vom introduce energia nucleară nu pentru a fi în pas cu moda, ci pentru că ea reprezintă o sursă obiectiv mai economică, ținînd cont de resursele de energie ale țării. De fapt, e vorba de construirea unei prime centrale nucleare electrice dintr-un lanț întreg. Dezvoltarea energiei noastre se va sprijini pe viitor, în principal, pe dezvoltarea centralelor nucleare. Potrivit indicațiilor conducerii de partid și de stat, realizarea primei centrale nucleare electrice va trebui precedată de studii minuțioase și de o colaborare perfectă între toate industriile participante la construirea ei și a următoarelor. Pînă acum au fost purtate discuții tehnice foarte amănunțite, menite să garanteze că ceea

ce vom face va fi în concordanță cu exigențele ridicate ale acestei tehnici. Durata de execuție a unei centrale nucleare este mai mare decît a unei centrale termoelectrice clasice, dar apreciem că înainte de sfîrșitul deceniului vom avea prima centrală nucleară în stare de funcționare. În privința relației cu mediul înconjurător, menționez că în lumea întreagă sînt luate măsuri excepționale, menite să protejeze ambianța de influența potențial dăunătoare a centralelor atomice. La rîndul nostru, vom realiza maximum de securitate, prin măsuri corespunzătoare, la nivelul tehnicii mondiale în acest domeniu. Spre exemplu, instalația unei centrale nucleare e astfel concepută, încît, orice s-ar întîmpla, accidentul se circumscrie strict la clădirea care adăpostește reactorul și circuitul primar al acestuia, fără primejduirea mediului înconjurător sau a oamenilor care lucrează în centrală. Noi vom întinde precauția foarte departe, luînd măsura ca pe o rază de circa 1 km în jurul centralei nucleare să nu existe nici un fel de activitate umană cu caracter permanent; prin aceasta se înțelege că nu se va interzice cultura terenului, care presupune o activitate intermitentă.

EVITAREA POLUĂRII — NORMĂ DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ

CONSTANTIN BĂBĂLĂU: Am fi obligați la o concluzie. Motivele întîlnirii noastre sînt motivele oamenilor responsabili care au obligația să răspundă la o serie de probleme de interes general. Partidul și statul nostru urmăresc consecvent ca viața cetățenilor țării să se desfășoare într-o deplină siguranță și ca tot ceea ce gîndim și întreprindem pentru dezvoltarea și progresul țării să fie îndreptat spre folosul incontestabil al societății și să nu aducă după sine cortegiul neplăcerilor pe care civilizația modernă, scăpată uneori de sub control, le-a provocat prin alte părți. Mi-a făcut o deosebită plăcere să mă întîlnesc cu dumneavoastră. Mai mult decît o plăcere personală, am resimțit plăcerea omului încercat de o anume răspundere față de o chestiune de mare importanță. Cred că era și necesar să ne întîlnim. Este nevoie să informăm opinia publică românească și mondială despre această mare politică a partidului nostru, despre conștiințiozitatea cu care membrii societății noastre aplică politica partidului și în acest domeniu. Aș vrea să spun că dacă avem încă puncte de insatisfacție, în concepția oamenilor de la Ministerul Energiei Electrice problema evitării poluării, cu tot felul de noxe, a aerului, apei și solului este, de pe acum, o normă de conduită profesională. Nici nu-mi închipui că astăzi se mai găsec oameni pe care să fie necesar să-i convingi despre pericolul poluării, despre necesitatea unei atitudini conștiente față de el. Avem datorită să ne achităm de răspunderea încredințată de către partid și de către stat în lupta împotriva poluării. Tot ce urmărim are un raționament: să găsim linia optimă dintre măsură și efectul ei. Industriile pe care le construim trebuie să le ridicăm și să le supraveghem, astfel încît ele să funcționeze permanent sub bamerurile de poluare. În acest sens, sîntem obligați să ne educăm discernămintul. Să știm să deosebim o situație de poluare adevărată de alta aparentă. Sînt și oameni care atunci cînd văd ieșind fum pe un coș, zic gata, sîntem poluați. Opinia noastră publică trebuie informată că în stadiul actual al dezvoltării tehnicii există posibilități multiple, iar M.E.E. dispune de toate aceste posibilități necesare pentru păstrarea mediului în limita normelor stabilite științific drept favorabile pentru om și natură. Încercarea de a pretinde mai mult decît impun normele științifice, pretenția de a nu ne mai deranja absolut nimic sînt nerealiste. Pornind de la aceste considerente raționale, pe care se bazează marea politică de industrializare a României socialiste, condusă de către partid, oamenii din sectorul energiei elec-

trice vor fi totdeauna la datorie, pentru că ei nu cunosc vreo satisfacție mai mare.

Încă o dată afirm că inițiativa revistei «Flacăra» de a se ocupa mai în amănunt de fenomenul poluării, de a informa cit mai competent, înseamnă o inițiativă de foarte mare răspundere, o acțiune care slujește interesele poporului și ale partidului, acțiune bine înscrisă sub semnul urgenței. Apreciez drept foarte utilă această întîlnire, precum și serialul de mese rotunde pe care revista dumneavoastră îl inaugurează acum.

ADRIAN PĂUNESCU: Considerînd poluarea — dincolo de toate efectele ei nocive și, să-i zic așa — o tulburare a mediului, îmi voi permite o speculație și anume voi spune că, prin esența ei, activitatea gazetărească e o activitate de limpezire, o activitate eminamente depoluantă. Pînă la urmă, ceea ce se spunea tovarășul Ceaușescu despre toate tipurile de poluare cu care trebuie să luptăm — și nu în ultimul rînd cu poluarea morală! — toate aceste tipuri trebuie să stea în atenția gazetarului. Dar, firește, pentru că noi sîntem specialiști în cuvînt, adică specialiști în toate specialitățile numai în măsura în care știm să ne implicăm în ele, noi nu am putea întreprinde nimic altceva decît să slujim societatea în activitatea de depoluare morală și spirituală.

Cetățenii vor înțelege desigur, parcurgînd paginile acestei discuții, că în România se face și se va face tot ce este omenește posibil pentru ca dezvoltarea să nu pună în nici un fel în pericol ființa umană.

Dar mi se pare că noi mai avem de depoluat și câteva mituri și superstiții contemporane. De pildă, spunînd că și la noi există poluare, noi îl convingem mai mult pe cetățean de gravitatea situației altora. Vorbînd numai despre situația de la Tokyo și deloc despre Doicești, cetățeanul din Doicești va avea exact reacția inversă: nu va mai crede nimic! În acest fel, vorbind concret și adevărat despre tot ce vorbim, depoluăm.

Protejarea mediului, protejarea omului sînt acțiuni de maximă importanță și altitudine, pentru că ele sînt conduse direct de partid, de secretarul general al partidului, tovarășul Ceaușescu. Nu este un capriciu al nimănui, nu este o întreprindere particulară, ci este contribuția noastră de cetățeni și de membri ai partidului la acțiunea istorică prin care, dezvoltîndu-se, România rămîne ea însăși.

E prima noastră masă rotundă la revista «Flacăra». Ea este expresia unei dorințe de a ști și, în același timp, de a informa pe oameni. Sînt emoționat la gîndul că participăm cu modestie și totuși cu toată puterea la lupta acestui moment din istoria noastră, sînt emoționat să văd că lucrurile discutate ar putea ajuta atmosfera publică să aibă mai puține «mituri și superstiții poluante». Pornim de la ideea că omul este principalul beneficiar al lucrurilor pe care le produce și, dacă e să fac o comparație, aș spune că noi, gazetarii, sîntem bucuroși să funcționăm ca niște filtre, în măsură să oprească orice fel de poluare, să păstreze și poate chiar mai mult — să dea mai multă limpezime mediului în care trăim. Sperăm că această întîlnire cu dumneavoastră să fie primul capitol dintr-o serie mai lungă, dedicată — așa cum vă spuneam la început — problemelor cu care se confruntă ființa și conștiința contemporană românească. Și pentru că — așa cum dumneavoastră înșivă ați spus — ceea ce faceți nu este decît traducerea în viață a unui înalt principiu de partid, trebuie să vă mărturisim că și noi ne străduim să facem același lucru și că dacă ne vom face cu toții datoria este posibil și îmbucurător să ne întîlnim în raza aceleiași nobile misiuni: slujirea poporului.

UZINA MECANICĂ PENTRU AGRICULTURĂ ȘI INDUSTRIA ALIMENTARĂ

(UMAIA) GALAȚI, Bd. G. Coșbuc nr. 256,

produce:

1) RIDICĂTOR HIDRAULIC MONOBLOC

a) la reglajul de forță

În același tip de sol, adâncimea brazdei rămâne uniformă indiferent de denivelările solului. La sol mai greu, adâncimea brazdei se micșorează, forța de tracțiune rămâne constantă

CARACTERISTICI TEHNICE

Presiunea uleiului în sistem	130 kgf/cm ²
Diametrul cilindrului în forță	120 mm
Cursa	125 mm
Cilindreea	1 410 cm ²

b) la reglajul de poziție

Adâncimea brazdei pe teren plan și în sol diferit rămâne aceeași, iar efortul de tracțiune variază cu rezistența solului.

2) HIDROSFERE 60mc-100mc-150mc DATE COMPARATIVE

Specificația	U/M	Castel de apă	
		metalic	din beton armat
Consum de metal	t	7,4	9,7
Consum de beton	m ³	27	114
Consum de chereștea	m ²	—	6
Greutate totală	t	72	284
Ciclul de fabricație	zile	15	180
Timp de montare sau demontare	..	2	—
Timp de îngheț fără circulația apei la -37°C	..	29	5
Consum specific de materiale	t/m ² apă	1—2	4,7
Preț de cost	mii lei/m ² apă	2,5	4,6

3) MAȘINA DE ALEZAT PALIERE PENTRU CUZINEȚI GLACIER

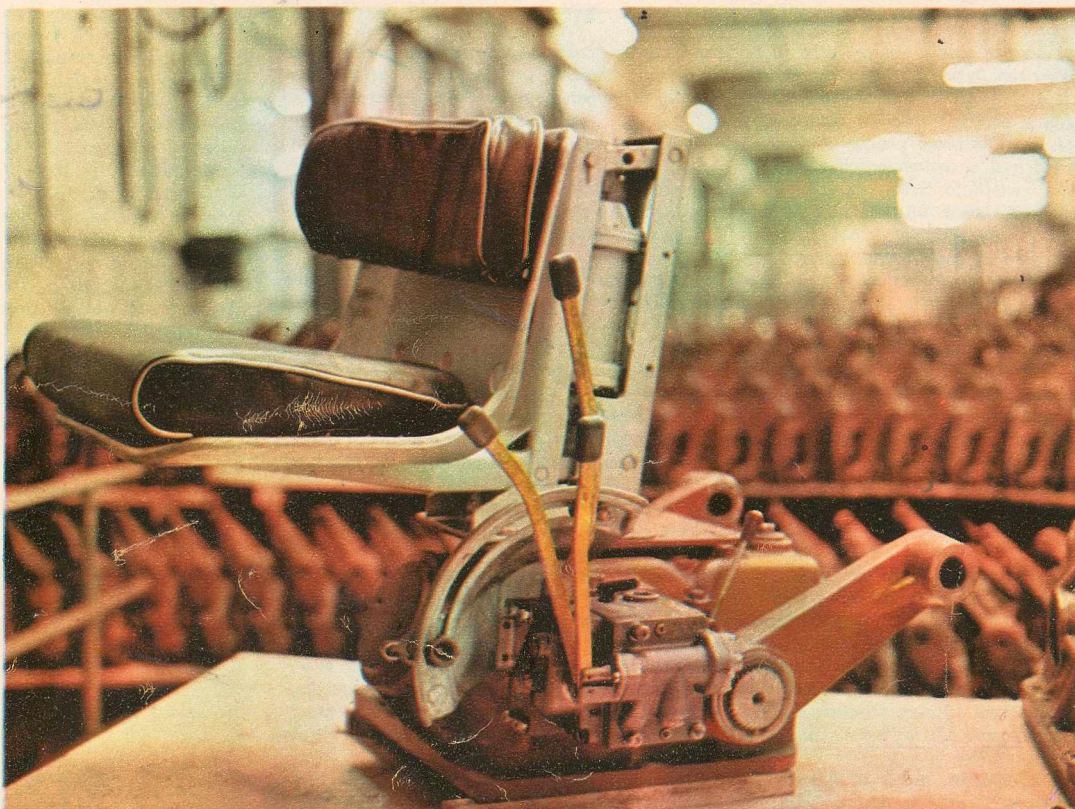
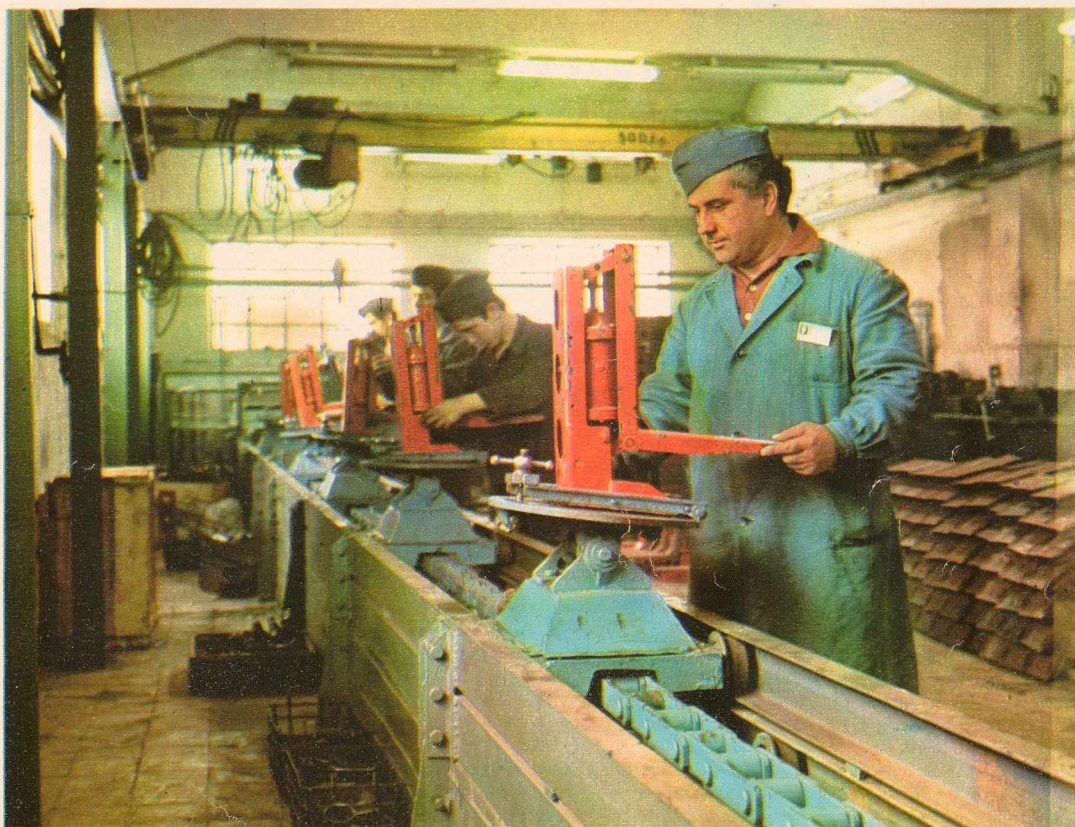
Două trepte de turație 250 și 600 rot/min
Avans 0,03 rot/min

4) GRANULATOR G. M. 500

destinat brichetării furajelor verzi necesare combinatelor pentru creșterea industrială a animalelor, întreprinderilor avicole

CARACTERISTICI TEHNICE

Diametrul orificiilor: 2,5 4 6 8 18 24 30 35
Motor electric 132 kW 1 500 rot/min

DIALOG
PESTE VEAC
1848-
1973

«PIEPTUL FIECĂRUI CETĂȚEAN- UN ZID AL LIBERTĂȚII»

DESTINELE EXEMPLARE ALE UNOR OFİTERI PATRIOTI CA NICOLAE PLEȘOIANU ȘI DINCĂ BĂLȘAN — DESPRE CARE S-A SCRIS PUȚIN DAR CARE AU FĂPTUIT MULT — EVOCĂ O FIGURĂ CENTRALĂ A ANULUI DE FOC 1848: OSTAȘUL-CETĂȚEAN ÎNSUFLEȚIT DE ÎNALTE IDEALURI REVOLUȚIONARE, CARE A ADUS, ADESEA NEȘTIUT, «SERVIȚII ESENȚIALE CAUSEI ROMÂNE»

APĂRĂTORUL REVOLUȚIEI: POPORUL ÎNARMAT

Revoluțiile anului 1848, care au zguduit din temelii bătrîna Europă, au demonstrat fără putință de tăgadă înalta capacitate de luptă și marea forță de mobilizare a maselor populare.

Sarcina celor care au pregătit revoluția a fost extrem de dificilă: în fața lor se ridica statul organizat, cu vaste posibilități de acțiune și care era dispus să folosească orice metode pentru păstrarea instituțiilor existente. De aceea a fost nevoie de o încordată și atentă muncă de propagandă pentru atragerea unor categorii sociale cât mai largi, interesate în răsturnarea orînduirii feudale.

În condițiile istorice din țările române de la jumătatea secolului XIX revoluția nu putea să-și mai bazeze forța de șoc pe baricade ridicate în grabă pe străzi de către poporul insurgent. În fața tunurilor cu greu ar mai fi rezistat baricadele! Pentru ca revoluția să izbîndească ea avea nevoie de o forță militară proprie, capabilă să dea o ripostă imediată și eficace dușmanilor interni și externi. Or, în perioada de pregătire a revoluției, acest lucru nu se putea realiza decît prin atragerea cel puțin a unei părți a oștirii țării.

Teren propice exista. Soldații erau fii de țărani, care au cunoscut viața grea a părinților lor înainte de a veni în armată, iar după recrutare au îndurat abuzurile și violența unui regim militar rigid; cit despre ofițerii tinerei oștiri a țării, ei erau, în marea lor majoritate, reprezentanți ai burgheziei și boierimii mici.

Revoluția reprezenta pentru cei mai mulți împlinirea unor vechi și mistuitoare idealuri: împrăștierea și emanciparea clăcașilor, unirea și chiar obținerea independenței. Înaltul patriotism, conștiința civică deosebită au caracterizat majoritatea soldaților și ofițerilor miliției. Dincolo de haina militară, care le impunea obligații ce adeseori intrau în conflict cu conștiința lor, nenumărați soldați, subofițeri și ofițeri au acționat în primul rînd ca români, urmînd chemarea țării și a poporului întreg.

Pretutindeni, din Mehedinți pînă în Buzău, au activat ca semănători ai idealurilor revoluției în conștiințele soldaților lor, apoi ca apărători ai ei, ofițeri ca N. Pleșoianu, M. Caracasi, — cel care «propăvăduia republica și comunism pentru a exalta orașele Târnău și Cernăuț, cum și chiar soldații din roata lui» —, Gr. Marghiloman, N. Paraschivescu, Hariton și Alexandru Racotă, Zalic, Gr. Serurie, Gh. Mavrocordat, Al. Cristofi, Al. Cuțarida, I. Deivos, D. Bălșan ș.a.

Dar activitatea lor nu s-a oprit aici. După victoria revoluției — din nefericire vremelnică — ei nu au rămas doar comandanți de unități militare credincioase idealurilor pașoptiste, ci au acționat ca factori politici de prim ordin, au contribuit, acolo unde condițiile o impuneau, la ridicarea conștiinței revoluționare și la explicarea programului și scopului revoluției, adresîndu-se nu numai soldaților lor, ci și maselor. Iar atunci cînd dușmanul intern își făcea simțită prezența, riposta lor a fost hotărîtă. O recunoaștea, de pildă, însuși boierul conservator G. Ghica: «Miliția era una cu aceștia... (revoluționarii — n.n.) ...Dacă militia ar fi fost credincioasă, nimic din toate acestea nu s-ar fi întîmplat...»

Cînd dușmanul din afară pîdea la graniță prilejul de a invada țara și a înăbuși revoluția, ofițerii și miliția și-au dovedit încă o dată înaltul patriotism. O dată intrate în țară, trupele invadatoare turco-țariste au găsit în fața lor o oștire populară, în jurul căreia s-au strîns zecile de mii de dorobanți, voluntari și membri ai Gărzii naționale. Astfel se concretiza conceptul de înarmare a poporului, atît de profund analizat și argumentat de Nicolae Bălcescu. Dar evenimentele și atitudinea unor conducători ai revoluției au contrazis speranțele celor care se înrolaseră sub steagul tricolor. Oricum, oștirea a dovedit că este strîns legată de popor, că este o ramură viguroasă a bătrînului trunchi al ființei românești, înscriind o pagină de neșters în cartea de aur a României.

Articolul alăturat, menit să ilustreze patriotismul pașoptiștilor și în special al reprezentanților armatei, vorbește despre figuri întrucîtva mai puțin cunoscute, evocatoare ale stării de spirit a maselor în anul de foc 1848. Este vorba de colonelul de infanterie N. Pleșoianu și sublocotenentul de pompieri Dincă Bălșan.

«...M-am gîndit numaidecît a împărtăși hotărîrea și părerea mea la adevărații fii ai patriei și n-am lipsit a te număra între cei dintîi...». Aceste rînduri dintr-o scrisoare a unuia dintre fruntașii revoluției de la 1848, Gh. Magheru, adresată lui Nicolae Pleșoianu constituie un demn prolog — și epilog — la viața unui infocat luptător pașoptist îmbrăcat în haină militară, despre care s-a scris prea puțin pînă acum, dar care în schimb a trudit neobosit și a făcut mult, foarte mult, pentru cauza revoluției. Cine era de fapt acest N. Pleșoianu? Născut în 1805 dintr-o familie din boierimea mijlocie a Craiovei, el a intrat în miliția țării (armata permanentă) încă de la crearea ei, 1831. A urmat o carieră militară normală, în regimentul 1 infanterie (Craiova), iar evenimentele revoluționare îl vor găsi comandant al companiei a 5-a, cu garnizoana la Turnu și Islaz.

De timpuriu N. Pleșoianu este atras în mișcarea revoluționară, probabil prin intermediul maiorului Christian Tell, de care l-a legat o lungă și statornică prietenie, deși cei doi aveau moduri deosebite de a vedea și a acționa în sprijinul revoluției. N. Bălcescu, care îl va vizita pe Pleșoianu la Turnu în preajma evenimentelor din iunie 1848, îi va aduce aminte de «îndatoririle și făgăduielile de mai înainte». La rîndul său, Pleșoianu scrie în memoriile sale că el este cel care l-a inițiat în secretele pregătirii revoluției pe preotul Radu Șapcă, cunoscut mai bine sub numele de Popa Șapcă.

Dar acțiunea sa principală în această perioadă a fost cea de propagandist atît printre soldații săi, cit și printre sătenii din

Islaz și împrejurimi. «...În fiecare zi — notează Pleșoianu în memoriile sale — nu făceam altceva decît a-mi pregăti oamenii companiei, a afla spiritul din alte companii și al sătenilor...»

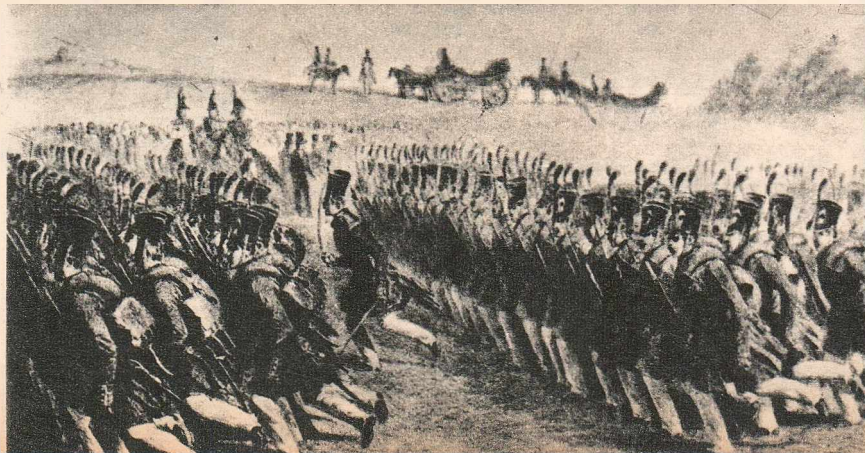
«TRĂIASCĂ ROMÂNIA LIBERĂ!»

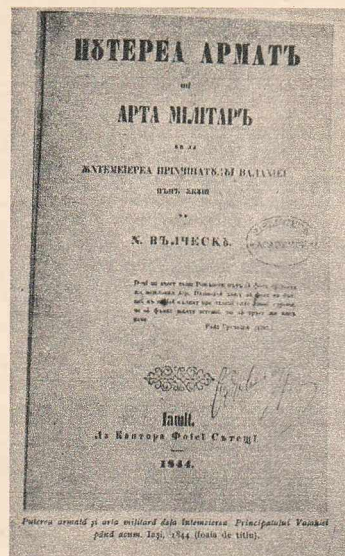
În ziua de 9 iunie 1848, care marchează începutul revoluției din Țara Românească, Pleșoianu va fi prezent împreună cu compania sa pe Cîmpia Libertății de la Islaz. El va face parte din Guvernul provizoriu ales la Islaz și va participa la marșul triumfător al revoluției în Oltenia.

Un articol din «Pruncul român» apărut la 12 iunie 1848, intitulat «Trăiască România liberă!», enumera pe cei care au fost sufletul revoluției: «Trăiască, de trei ori trăiască domnii Golești, Crețulescu, I. Ghica, maior Voinescu II, frații Brătianu, Bălcescu, Eliade, maiorul Tell, Pleșoianu și toți cei cîți au contribuit la dobîndirea revoluției!». Să menționăm, în acest context, un fapt care nu a fost subliniat în măsura cuvenită, și anume că N. Pleșoianu este de fapt singurul ofițer comandant de unitate care din prima zi a pus la dispoziția revoluției unități militare regulate. Este sigur că prezența acestor trupe a contribuit într-o măsură foarte însemnată la victoria revoluției în Oltenia și apoi în întreaga țară. Bălcescu însuși, în notele dictate în anul morții sale, confirmă acest fapt.

Meritele lui N. Pleșoianu au fost recompensate de revoluție. Chemat la București, el este avansat maior și apoi colonel și numit comandant al regimentului 3. Va fi apoi președintele completului de judecată al celor doi colonei trădători, autori

Exerciții ale tinerei oștiri (miliție) române, imediat după crearea ei în 1831.

BĂLCESCU, TEORETICIAN MILITAR AL REVOLUȚIEI

La Nicolae Bălcescu interesul pentru probleme militare datează de dinainte de 1848. De fapt, la 13 iunie 1838 el va intra în miliția țării cu grad de iuncăr, dar în 1840 este șters din controalele armatei și arestat pentru participarea sa la mișcarea revoluționară din 1840. Deci se poate spune că Bălcescu era un bun cunoscător al tinerei oștiri, instituție care de altfel nu-l mulțumea defel. De aceea el se va arăta preocupat de ridicarea gradului ei de pregătire profesională și chiar de însănătoșirea climatului moral ce domnea atunci în miliția țării.

Una dintre soluțiile preconizate de el a fost chiar publicarea unei colecții de scrieri militare, sub numele de «Biblioteca militară», cuprinzând studii de istorie și artă militară care să lărgescă astfel orizontul destul de limitat al ofițerilor români.

În 1844 viitorul conducător revoluționar publică o lucrare în care analizează forța militară a românilor din trecut și din timpul său, prezentând apoi un plan de reformă a sistemului militar existent în țară, căci, «așa cum era, nu poate împlini țalul ei, ce este de a ne da o bună apărare națională». Această lucrare este «Puterea armată și arta militară la români», a cărei «foaie de titlu» o reproducem în fotografie.

În această carte autorul se ridică în primul rând împotriva unei armate permanente numeroase, pe care o socotește «prea costisitoare» pentru o țară cu mijloace materiale mici: «mijloacele noastre nu ne-ar ierta a ține în picioare o oștire atât de numeroasă pe cât am avea trebuință».

Bălcescu dă și soluția: «organizarea rezervelor naționale», căci «puterea statului nu stă în armata activă, ci în rezervele ei».

Bălcescu urmărea, prin aceasta, și scopuri politice, lucru important de subliniat. În adevăr, prin organizarea și instruirea rezervelor se realiza de fapt înarmarea întregului popor, ceea ce ar fi însemnat încă un pas pe calea democratizării statului și ar fi slăbit baza statului feudal: odată înarmat, poporul ar fi devenit mai puternic și, cu arma în mână, ar fi putut cere drepturi și reforme sau s-ar fi putut împotrivi unor măsuri abuzive.

În afara acestui țel politic, intern, subînțeles de altfel de Bălcescu, mai exista și un altul extern. În condițiile politice externe de atunci ale Țării Românești, o astfel de organizare, înarmare și instruire militară a poporului ar fi ușurat mult apărarea contra dușmanului extern: «să nu uităm și vâzul politic — sublinia Bălcescu — că o nație războinică și unită oricât de mică va fi, n-a fost niciodată biruită și nici nu va fi».

Pe Bălcescu l-a sprijinit în acest sens și C.A. Rosetti care declara: «niciodată n-am văzut garda națională fără să fiu mișcat până la lacrimi, căci în adevăr, care spectacol poate fi mai sublim decît a vedea că pieptul fiecărui cetățean este un zid al libertății».

ai acțiunii contrarevoluționare din 19 iunie: colonelii Odobescu și Solomon. El va fi de asemeni comandantul escortei care a însoțit Guvernul provizoriu în fuga sa la Rucăr (29 iunie 1848).

Dar rolul său de sprijinitor activ și sigur al revoluției îl va dovedi din plin, dacă mai era nevoie, după numirea sa în calitate de comandant al regimentului 1, la Craiova. Deoarece în Oltenia, și în special la Craiova, se refugiaseră de teama revoluției numeroase elemente reacționare și conservatoare, numirea lui N. Pleșoianu avea drept scop tocmai stingerea acestui focar contrarevoluționar. În același timp numirea sa este legată și de hotărîrea guvernului de a lua măsuri mai hotărîte pentru crearea oștirii populare.

Bazată pe concepția înarmării poporului, oștirea ce urma să se creeze trebuia să aibă ca nucleu armata permanentă (miliția) și să fie formată din dorobanții județelor, voluntari și desigur garda națională. Astfel, se putea forma o forță militară numeroasă, destul de bine instruită, care să poată deveni un scut împotriva invaziei străine ce se profila la hotarele țării. Ca loc de concentrare s-a stabilit comuna Riureni din județul Vilcea pe Valea Oltului, loc anume ales prin ușurința legăturilor cu Transilvania, de unde se aștepta ajutor, și prin apropierea de munții Vilcei, unde se putea organiza mai bine o rezistență. Comandantul suprem al acestor forțe a fost numit Gh. Magheru.

«TOATE AU LUAT O PREFACERE NOUĂ»

Trimiterea lui N. Pleșoianu la Craiova era menită, așadar, să intensifice și mai mult procesul de organizare și recrutare a oștirii populare, guvernul considerându-l pe Pleșoianu un element de mare importanță în opera de consolidare și apărare a revoluției.

Și, în adevăr, într-o perioadă scurtă, uneltirile contrarevoluționare au fost reduse la tăcere: «...Toate au luat o prefacere nouă, cauza libertății a triumfat...» — se arăta într-o corespondență din Craiova către ziarul «Popolul suveran».

În această situație Pleșoianu se putea dedica pregătirii forțelor necesare pentru întîmpinarea dușmanului intern. Deși nutrea unele resentimente față de Gh. Magheru, el lasă deoparte orice interese personale și, într-o strînsă colaborare cu acesta, activează operațiile de recrutare și mobilizare a dorobanților și voluntarilor din județele Olteniei. Mai tîrziu el va trimite chiar și unitățile miliției în tabăra de la Riureni și va veni personal să se alătore generalului Magheru, dovedind astfel că era gata să-și facă datoria pînă la capăt.

Dar evenimentele s-au precipitat. Revoluția a fost înăbușită ca urmare a intervenției străine, iar Gh. Magheru împreună cu un grup de revoluționari, printre care și N. Pleșoianu, au luat drumul exilului și al pribegiei.

Începe o perioadă de lipsuri, dificultăți, și, ceea ce e mai dureros, de conflicte uneori acute între cei care odată au fost prieteni și tovarăși de luptă în slujba aceluiași ideal.

Colonelul N. Pleșoianu va călători mult, pașii lui îl vor duce de la Londra pînă în Palestina, însă dorul de patrie îi va înnegura inima și viața

«AM DAT ARMELE LA CEREREA NAȚIEI»

Războiul Crimeii a fost socotit de Pleșoianu, ca și de mulți alții, un prilej pentru a intra în țară și a iniția o nouă mișcare revoluționară. Pentru aceasta el a venit la Rucăr, reușind chiar să pătrundă pentru scurt moment în țară, dar este imediat retrimis peste granița de domnul țării, Barbu Știrbei. De altfel cu acesta va avea o întîlnire la Rucăr în 1855, întîlnire în care ofițerul patriot dovedește încă o dată — pentru a cîta oară? — înalta sa conștiință de cetățean, profunzimea convingerilor sale. Deși dorința de a se reîntoarce în țară era de nestins, iar starea sănătății sale se agrava mereu, în fața pretenției lui Barbu Știrbei ca să-și ceară «iertare» și să-și dezavoeze faptele și convingerile, N. Pleșoianu răspunde dîr și demn: «Măria-Ta, am fost militar, dar am fost și român... am dat armele la cererea nației; fiindcă toată țara a voit și eu nu puteam face altfel; a fost forța prea maioră și prin urmare formele care ceri a împlini încă e cu neputință, fiindcă d-a

mă căi va să zică a mă face inamicul patriei mele». Cei care l-au cunoscut pe N. Pleșoianu nu s-au mirat de un astfel de răspuns. Astfel, Șt. Goleșcu scria: «De am simțit o mare plăcere, n-am fost surprins de răspunsul tău, căci cunoscîndu-te bine nu mă puteam aștepta la mai puțin din parte-ți».

Abia în 1857 colonelul revoluționar va revedea pămîntul țării după o lipsă de nouă ani. Se va stabili la Craiova, unde, pe măsura puterilor sale mult slăbite, va participa la campania pentru alegerile de deputați în adunarea ad-hoc, evident în rîndurile partidei naționale, unioniste. Dar moartea sa, la 16 ianuarie 1859, l-a împiedicat să vadă împlinirea unuia din idealurile pentru care a luptat la 1848: Unirea.

EROUL BĂTĂLIEI DE LA BUCUREȘTI

Interesantă figură cea a subofițerului (feltebelului) din roata de pompieri a Bucureștilui Dincă Bălșan, participant activ la revoluția din 1848 în Țara Românească și apoi «centurion» într-una din legiunile românilor transilvăneni, ridicați la luptă pentru apărarea ființei lor naționale.

Pompierii erau o unitate îndrăgită și foarte populară printre bucureșteni, datorită curajului — care uneori mergea pînă la sacrificiu — manifestat în lupta cu numeroasele incendii care devorau capitala Țării Românești. Iată de ce atenția celor care pregăteau revoluția s-a îndreptat și spre această unitate curajoasă și disciplinată. Astfel, aproape toți ofițerii și subofițerii ei, în frunte cu locotenentul I. Deivos, prietenul lui N. Bălcescu, au îmbrățișat ideile pașoptiste. Într-un decret din 12 iulie 1848 al Guvernului provizoriu, în care se enumerau cei care «au ridicat stindardul libertății», se spunea că «pompierii de la început și pînă în cele din urmă fură apărătorii libertății». Dincă Bălșan s-a integrat activ printre aceștia și s-a făcut remarcat în diferite prilejuri, fiind avansat sublocotenent la 7 iulie 1848.

Dar numele său este legat de episodul de la 13 septembrie 1848. Aici, pe Dealul Spirii, oștirea română și-a dovedit eroismul, hotărîrea de a lupta pînă la capăt pentru cauza revoluției. Mărturiile contemporane sînt în general contradictorii cu privire la cauzele acțiunii din Dealul Spirii și la rolul jucat de diferiți ofițeri sau grupuri de soldați. Dar, deși nu coincid întru totul în amănunte, ele reliefează personalitatea sublocotenentului Dincă Bălșan. Un martor ocular ne lasă o descriere sugestivă a lui Dincă în aceste zile, chiar dacă în final ea păcătuiește printr-o tentă romantică.

În fruntea unui detașament de pompieri care s-au hotărît să se îndrepte și să intre cu orice preț în cazarma din Dealul Spirii, înconjurată de trupele turcești, se afla Dincă Bălșan: «...Era încălțat cu botfori lungi pînă sus de genunchi; mijlocul îi era încins de o centură de piele, prin care erau înfipite două pistoale cu cîte două țevă și încărcate; spada ce o avea în mînă era de fabrică germană, foarte lată și lungă, ca a dragonilor, ochii lui inotau în singe și figura înfățișa ceva sălbatic cînd ajunge în fața inamicului».

Descărcîndu-și pistoalele în fața unor ofițeri turci care bruscaser un soldat român, Dincă dă semnalul de începere a luptei, soldată cu multe victime din ambele părți. El s-a luptat cu vitejie și curaj. O corespondență semnată de V. Maiorescu către «Gazeta de Transilvania» arăta că «tinărul oficer Dincă după ce tăia șase soldați și un oficer turc, al optulea căzu el». De fapt el nu a murit — așa cum afirma corespondența — ci, din contra, a reușit ca împreună cu un grup de soldați să iasă din cazarmă și să ajungă în tabăra de la Riureni care însă — așa cum am menționat la începutul articolului — n-a avut o existență îndelungată.

CUM L-A SALVAT DINCĂ BĂLȘAN PE BĂLCESCU DE LA «ARESTUIRE»

Printre cei care au părăsit Riureni în urma dizolvării taberei figura și sublocotenentul Dincă Bălșan. Dar el nu va lua calea exilului, ci va merge în Munții Apuseni, acolo unde românii transilvăneni continuau să lupte pentru drepturile lor. Ridicați cu arma în mînă sub conducerea lui Avram Iancu, aceștia au primit cu bucurie pe frații lor de dincolo de munte, dovedindu-se astfel încă o dată unitatea de neam și idealuri a românilor de dincolo și de din-

coace de Carpați, ca și faptul că revoluția română a fost una, chiar dacă au existat diferențe cronologice sau de alt ordin între ele. În același timp venirea unor români de dincolo de Carpați însemna și un ajutor practic dat de militari experimentați. Gh. Barițiu a sesizat just acest aspect, scriind: «Oameni care să fi servit într-o armată erau între acei români ca corbii albi. Din raporturi sînt cunoscute nume ca I. Ciurileanu..., era G. Adrian (repaizat ca general). Dincă, mai tîrziu căpitan...», precum și alți cîțiva. G. Barițiu mai adaugă: «Cei trei au făcut citeva servicii esențiale cauzei române».

În fruntea a 150 de ostași Dincă Bălșan a participat la numeroasele lupte duse în 1849 de legiunea lui Axente Sever. Astfel, numele lui Dincă este legat de luptele de la Vințul de Jos (ianuarie 1849), de atacul nocturn asupra Blajului (ianuarie 1849), de apărarea Albeii Iulii (martie 1849), de ocuparea Abrudului (mai 1849).

Se știe că dezbinarea forțelor maghiare și române a ușurat înăbușirea celor două revoluții. În fața acestei situații, Dincă Bălșan hotărîște ca, împreună cu N. Bălcescu, care a stat ascuns o lună de zile la Avram Iancu, să ia calea exilului.

Ceea ce făcuse Dincă pînă atunci pentru revoluție, pentru cauza românilor de pe ambele versante ale Carpaților ar fi fost suficient ca să-i asigure dănuirea în memoria contemporanilor săi și a istoriei. Dar sufletul său mare și viteaz și-a dovedit și mai apoi caratele...

Pe drumul spre Belgrad un grup de donițari încerca să treacă neobservat. Erau... N. Bălcescu, Dincă Bălșan și alți cîțiva care se deghizaseră astfel pentru a încerca să părăsească Transilvania. Dar norocul nu le-a suris decît trei zile. «Un tist de geandarmi» ungur îi oprește, îi percheziționează și găsește un «atestat» compromițator pentru Bălcescu. La întrebarea: «Cui aparține documentul?» Dincă răspunde... Dar să-l lăsăm să vorbească chiar pe Bălcescu: «Dincă spuse că e al lui și îndată îl arestuiră și noi ne dete voie a merge înainte. Se despărți bietul Dincă de noi fără haine și fără bani, căci n-avusei vreme a-i da, avînd banii ascunși. Mi-a părut tare rău de el căci era un zdravăn băiat și mă îngrijea pe drum».

Gestul său spontan și dezinteresat a impresionat nu numai pe Bălcescu, care îl numise «eroul bătăliei de la București», ci și pe alți contemporani. Chiar și în țară ajunge zvonul faptei sale.

După această știre numele lui Dincă Bălșan nu mai apare în documentele epocii. Doar în 1873 în «Anuarul armatei» apare un Constantin Bălăceanu sau uneori C. Bălșan, ca maior, care se consideră că ar fi una și aceeași persoană cu Dincă Bălșan.

Figura sa a fost reținută și de literatura română, apărînd în binecunoscutele lucrări ale lui Camil Petrescu: romanul «Un om între oameni» și piesa «Bălcescu» (sub numele de Dincă Bălșoiu).

«...ȘI DACĂ NU NOI, URMAȘII NOȘTRI...»

N. Pleșoianu, Dincă Bălșan... Două vieți, două destine cărora revoluția română de la 1848 le-a dat un sens, o semnificație. Și chiar dacă atunci, în 1848 și 1849, revoluția n-a fost victorioasă, viețile lor nu s-au desfășurat în van, sacrificiul lor nu a fost zadarnic. Generalul Magheru scria în 1848 cu o intuiție de vizionar:

«Dară cred din adîncul sufletului meu că vom eși învingători, și dacă nu noi, urmașii noștri, inspirați din luptele noastre, ne vor răzbuna și vor ușura umbrele noastre, făcînd să reinvie în Patrie libertatea pentru care am murit».

Revoluția română, înfrîntă în 1848-1849 de brutală intervenție străină, a zguduit în profunzime orînduirea feudală și instituțiile sale. Mersul înainte al societății nu mai putea fi oprit! Învățămintele sale au servit urmașilor săi, ideile sale au călăuzit lupta românilor pentru îndeplinirea marilor idealuri naționale.

«Telurile pentru care au luptat generațiile de la 1848, neîmplinite atunci datorită înfrîngerii revoluției — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — au fost preluate, amplificate și ridicate pe noi trepte de poporul nostru, corespunzător cerințelor dezvoltării societății... Înfruntînd cu bărbăție, cu dirigenie și curaj greutăți și piedici neînchipuit de mari, înfrîngînd adversități de tot felul, eroicul nostru popor a reușit să-și făurească un destin demn de tradițiile sale nobile, de marile sale virtuți».

Asist. univ. Radu VASILE

principii și năravuri

mamele n-au numai fete, au și băieți!

«Fără să mă lezeze personal, m-a intrigat mult o problemă»^{*)}

Centrul școlar chimic din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej are aproximativ 2 000 (două mii) de elevi. Cantină, internat. De la parter până sus (trei etaje) locuiesc băieții, la ultimul etaj (al patrulea) stau fetele. Din cauză că nu prea sînt supravegheați, și poate și din alte cauze, unii din acești tineri cad câteodată în greșală; greșală pe care Costache Negruzzi ar fi inclus-o în «Păcatele tinereții» (probă: anul trecut, câteva fete de la liceul industrial au fost exmatriculate, probabil pentru că au avut abateri de la morală — unele erau externe, locuiau la părinți).

Anul acesta a primit aceeași sancțiune — exmatricularea — o elevă surprinsă, în sala de lectură din internat, împreună cu un băiat (se dau «detalii»: fata are părinți despărțiți, tatăl prea înfrățit cu paharul). Tînăra e vinovată, perfect, și-a călcat demnitatea în picioare, dar — aici e «buba» — cum se face că oprobriu public, sancțiunea au fost îndreptate exclusiv împotriva fetei?

— Băiatul n-are nici o vină! — așa se spunea la fața locului. Să-i fi dat fata pace să învețe...

Dacă fata-i în culpă, foarte vinovată, atunci băiatul nu poartă chiar nici o răspundere? Dacă fetei i se aplică, în mod întemeiat, paragraful din regulament care sancționează imoralitatea (fie din școală, fie din afara ei), băiatul să fie absolvit de aplicarea criteriilor regulamentare? Băiatul nu-i imoral? Băiatul n-a greșit? Dealtminteri, evident, regulamentul nu precizează că doar fetele sînt pasibile de pedeapsă, însă practica demonstrează că, în marea majoritate a cazurilor, așa se întîmplă...

Mai începe discuție că în asemenea situații e vorba de ecoul prejudecății potrivit căreia — la adulți, desigur — femeia e mai vinovată decît bărbatul atunci cînd se abate de la moralitate? Dar moralitatea poate fi compartimentată pe sexe? Nu-i indivizibilă și obligatorie pentru oricine, bărbat sau femeie, tînăr sau tînără? Sancțiunile care se dau celor mai tineri, aflați — într-un sens — la început de drum, includ și un rol educativ, dacă nu — întotdeauna — direct pentru cel în cauză, oricum pentru ceilalți din jur. Ce să mai învețe însă «junii» cînd sînt martorii absolvirii de răspundere a unui băiat care încalcă grav o obligație regulamentară (și nu numai regulamentară, ci și omenească, față de sine însuși)? Desigur, doar pedepsele nu sînt suficiente (și nici numărul lor sportiv nu echivalează, neapărat, cu ceea ce se cheamă «măsură educativă»), chestiunea e înfinit mai complexă. Moralitatea se învață lent, pe parcursul creșterii, de mic copil, iar prevenirea devierilor de la linia dreaptă e absolut posibilă (dar cîtă atenție și pricepere cere)...

În fond, mamele n-au numai fete, au și băieți!

Mihai STOIAN

^{*)} Citat dintr-o scrisoare; de remarcat că tot mai mulți oameni intervin, iau atitudine, acționează în cauze care nu-i «lezează personal», deoarece fiecare dintre aceștia nu vrea — și nu poate — să treacă nepăsător pe lângă un fapt.

cronica pretențiilor

cromolitografii

Le-am mai apucat în clasa întii primară, cred. Împodobeau doi pereți și reprezentau scene istorice, precum: Mihai Viteazul sfidînd călăul, pe eșafod, pe vremea cînd, ban al Craiovei fiind, stîrnise spaima lui Alexandru cel Rău, care intuise în el o personalitate politică ieșită din comun și care putea să-i periclitaze tronul. Apoi, aprodul Purice «făcîndu-se moșuroiu» la picioarele lui Ștefan cel Mare, pentru ca domnul să poată încăleca un alt cal, primul fiind ucis în luptă. Mai departe, admiram extaziați înțînirea aceluiași Ștefan cu Daniil Sihuștrul și duelul epopeic al lui Buzescu Stroe cu hantătarul ori fiul acestuia, nu mai știu bine, cert este că era urias, avea capul ras, în afara unui smoc sălbatic în creștet, și agita în mînă o ghioagă fioroasă. N-aveam însă emoții, fiindcă știam de la domnu' învățător deznodămîntul luptei.

«Tablourile» cu pricina, de fapt cromolitografii, ne impresionau nespuse. Și nu exagerez afirmînd că imaginile cele mai

pregnante, cele mai vii, care le am despre marile momente istorice ale neamului își au sorgintea în unele dintre aceste reprezentări naive, în fața cărora întîrziam în fiecare recreație.

Imaginația noastră se înflăcăra și doream fierbinte să facem și noi ceva asemănător, să fim și noi, măcar în parte, aidoma marilor bărbați pe care-i admiram necondiționat. În acele momente ne simțeam mai buni și iubeam mai pătimaș ca oricînd dealurile, pădurile și riul ce străbătea așezarea. Urcam sus pe creștetul dealului încununat cu viță-de-vie și cuprindeam cu ochii întreg spațiul vălurit și albastru, succesiuni de dealuri, pînă departe, în zare, unde ghiceai creștele abrupte ale Apusenilor. Un sentiment născut din preaplinul ființei noastre, și care se numește simplu și emoționant *dragoste de țară*, ne umezea ochii și cîntam, luîndu-ne la întrecere cu zgomotul obscur care urca din așezare pînă la noi, dorind cu tot dinadinsul să-l dominăm. Cîntece simple și exaltante, pe care dumneavoastră, desigur, le cunoașteți și care au în multe situații înfinit mai mare valoare sufletească decît o demonstrație logică, să zicem, bazată pe date și cifre irefutabile.

De ce evoc toate acestea?

Pentru că este vremea, cred, să atribuim cromolitografiilor sau echivalentului lor actual, reproducerea după diverse sisteme tipografice, rolul lor atît de necesar în educarea patriotică a copiilor noștri. Să nu mi se răspundă că ele, cromolitografiile, așa cum le-am apucat eu și alții, sînt reprezentări prea naive pentru copiii de azi. Ele așa, doar așa trebuie executate, trebuind să fie frumoase în cel mai general înțeles al cuvîntului pentru a fi înțelese lesne și pentru a se imprima în sufletul atît de influențabil, doritor de adevăruri trecute în legendă, al copilului.

Aici, în aceste cromolitografii, își au locul și pateticul, și desenul tradițional-realist, chiar naiv, mergînd pînă la detalii în altă parte, desigur, nesemnificative, și culorile tari. O cromolitografie destinată unui asemenea înalt scop educativ, concepută în stil cubist, să zicem, este o aberație.

Sugerăm Ministerului Educației și Învățămîntului repunerea în valoare a cromolitografiei cu subiecte din istoria patriei. Un perete de clasă împodobit cu asemenea imagini poate echivala pe plan afectiv cu mult mai mult decît nu știu cîte lecții și exclamații bombastice despre trecut.

Mihai HETCO

starea comerțului

tot pe drum, pe drum de-asfalt...

Îmbiat de vitrina magazinului «Olimpic» din Lipsani, am intrat și eu să văd ce noutăți s-au mai adus pentru sportivi. Lume multă, mai ales la raioanele de tricotaje și la cel de canadene. Se vindeau acele canadene cu multe fermoare, nasturi metalici și cu aceleași ecusoane pe umeri, din care se văd cu miile pe bulevard. Crezusem că era uniforma distinctivă a vreunui nou club sportiv.

Deodată m-am întîlnit cu un fost tovarăș de drumeție pe munte. Ținea în brațe două pachete mari și unul mai mic.

— Ce ți-ai luat?

— Două saltele pneumatice și un aragaz de voiaj!

— Ai să mergi cu astea pe munte?

— Aș! Cine să le care? Gata cu muntele! Astea merg la portbagaj!

Examinînd mai atent magazinul, mi-am dat seama cîtă dreptate avusese prietenul meu exclamînd «gata cu muntele!» Nimic de spus — drumeția pe asfalt, în autocar sau în mașină mică, își are avantajele ei. Însă numai drumeția cu piciorul, cu sacul în spinare, parcurgerea fru-

museilor pas cu pas oțelește trupul și, mai ales, formează caractere.

Ce oferă comerțul pentru acest tip de drumeție, atît de necesar noii generații de cetățeni? Mai nimic. Am vrut să aflu și părerea unui specialist și de aceea m-am adresat maestrului emerit al sportului Emilian Cristea, pasionat animator al drumeției de munte. Iată, pe scurt, răspunsul dumisale:

— Am colindat și eu magazinele de specialitate și trebuie să mărturisesc că ceea ce se găsește este bun doar pentru turiștii ocazionali care se plimbă mai mult prin orașe. Nici unul din articole nu pare a fi fost supus unor probe corespunzătoare excursiilor pe munte. Canadienele nu permit evaporarea transpirației, există numai un singur tip de bocanc greu de vară, rucsacurile nu sînt de dimensiuni potrivite, curelele taie umerii, cataramele nu sînt suficiente de solide. N-am găsit pălării de munte, pelerine ieftine de polietilenă care acoperă și rucsacul, tacîmuri, șorturi rezistente, seturi de vase de gătit, busole... Echipamentul turistului trebuie regîndit și confecționat din materiale rezistente, ușoare, călduroase. Ceea ce se găsește nu este practic, în schimb este scump. Trebuie să-i dăm tineretului posibilitatea să se echipeze funcțional și la prețuri accesibile...

Ce părere are despre cele de mai sus întreprinderea de difuzare a materialelor sportive (I.D.M.S.)? Stau de vorbă cu directorul comercial al întreprinderii, Octav Olteanu.

— Noi vedem comercial!

— Foarte bine! Dar în lumina sarcinilor care decurg din hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, nu vedeți munca dumneavoastră și din alt punct de vedere — să spunem, social?

— Ba da. Însă avem greutăți.

Lista greutăților înșiruite a fost foarte lungă. Începea cu furnizorii care «nu oferă» produsele dorite, cu comerțul care omologhează mărfuri fără a se consulta cu I.D.M.S., cu dificultățile întîmpinate din partea diverselor foruri care trebuie să aprobe noile modele și prețuri etc.

Fără îndoială că tovarășii de la I.D.M.S. nu au o viață comodă. Desigur că merită și laude pentru multe realizări. Sînt însă întreprinderi — și I.D.M.S. face parte dintre acestea — cărora li se cere mult mai mult, tocmai prin specificul comerțului și al cumpărătorilor. Ei au datoria să furnizeze baza materială necesară sportului de masă.

Pentru aceasta este nevoie de mai multă inițiativă și de o pasiune cel puțin egală cu cea a cumpărătorilor. Ar fi de dorit să existe o legătură mai puțin birocratică cu C.N.E.F.S. și federațiile de specialitate («le cerem în fiecare an «necesarul», dar nu ni se oferă nici o garanție în ceea ce privește vînzările»). Contactele cu cluburi sportive, cu practicanții de diverse sporturi ar trebui să devină o metodă de lucru ce ar genera sute de sugestii, în ultimă instanță, înzecirea vînzărilor.

Nu vă mulțumiți cu ce vă «oferă» furnizorii. Fiți dumneavoastră interpreții cumpărătorilor și «cereți». Țineți ochii deschiși pentru nou, faceți prototipuri practice, utile, solide, la prețuri accesibile! Cei ce stabilesc prețurile n-or fi niște căpăcni care mînîncă sportivi — vor înțelege ei că pentru sportul de masă trebuie să existe și prețuri mai accesibile.

Ne spuneți că «ar fi bine» să aveți propriul dumneavoastră magazin de desfacere. Cumpărătorii îl așteaptă de mult. Dați dumneavoastră dovadă de sportivitate și luați-vă voinicește la trîntă cu greutățile — vom fi primii cu aplauzele la magazin deschis!

Eugen IAROVICI

dialog cu cititorii

Sugestia cititorului *Constantin Adam* din București de a zăbovi asupra personalității marelui pictor Pablo Picasso și-a găsit, după cum se vede, împlinirea chiar în numărul de față. În consecință, nu în aceste puține rânduri care ne stau la dispoziție vom încerca să evocăm și să caracterizăm figura unuia dintre «farurile» — cum ar fi spus Baudelaire — secolului nostru. Aceasta e o operă de durată și despre creația genialului om de artă intrat la 8 aprilie în nemurire se va tot scrie secole de-a rândul. Ceea ce am avea doar să notăm aici ca una dintre primele lecții ale unei existențe exemplare este că de-a lungul a aproape opt decenii întreaga operă a lui Picasso a fost marcată de o neștirbită prospețime tinerească, reflex al unui apetit creator mereu viu și efervescent. Într-o lume în care unii se anchilozează la 18 ani, pictorul malaguen s-a schimbat mereu, și-a îmbrăcat viziunea asupra esențelor lumii în zeci de maniere diferite ce se succedau cu o frenezie cu care nici cei mai ageri istorici ai artei nu puteau ține pasul, s-a reînnoit mereu, rămânând însă în permanență același, de neconfundat cu nimeni altul. E de mirare că un asemenea artist incandescent a devenit comunist? E de mirare că după o asemenea explozie regeneratoare nimeni nu va mai putea picta ca înainte, nimeni nu va mai putea privi pictura ca înainte?

Într-o lungă și nu totdeauna clară scrisoare, cititorul *Toma Ploieșteanu* din Slobozia ne istorisește fapte care se abat de la normele unei etici riguroase, se referă la manifestări de egoism și lașitate, critică amicitiiile superficiale și ajunge la concluzia că mare dreptate are proverbul care spune că «prietenul la nevoie se cunoaște». N-am vrea să-l contrazicem nici pe tov. Ploieșteanu și nici pe înțeleptul anonim care a formulat cine știe când, în adâncul veacurilor, preceptul citat mai sus. Dar, parcă, împotriva tuturor aparențelor am fi înclinați să credem că, mai degrabă, prietenul la bucurie se cunoaște. Orice s-ar spune, omul are vocația bucuriei și numai în perioadele de fericire și împlinire își dezvăluie cu adevărat esența, își manifestă pe de-a-n-tregul calitățile care-i permit să aspire la statutul de prieten. În mijlocul adversităților, mulți sînt tentați de compromisuri cu alții sau cu propria lor conștiință și chiar sentimentele de solidaritate, de care facem atîta caz în astfel de împrejurări, sînt uneori întinate de impurități. De unde și Gîgă ar trage concluzia: mai bine vesel decît trist.

O scrisoare deosebit de interesantă am primit din partea cititorului *Anghel Maftel* din Iași. Ne permitem să cităm câteva fragmente: «Despre faptul că schimbările structurale intervenite în societatea românească, datorate în primul rînd victoriei relațiilor de producție socialiste și industrializării, au provocat mutații considerabile nu numai în felul de viață al oamenilor, ci și în psihologia lor s-au scris multe și o imensă activitate educativă, formativă este în curs pentru a orienta și canaliza aceste mutații pe calea cea mai bună. Despre faptul că același proces de industrializare, de transformare calitativă a agriculturii antrenează reechilibrări esențiale în structura naturii s-a scris de asemeni, dar ceva mai puțin și, mai ales, într-o manieră descriptivă... Și totuși avem de-a face cu fenomene de o importanță excepțională, cu urmări nu numai pentru generația noastră, ci și pentru generațiile viitoare. Sînt convins că studiarea insuficienței a acestor fenomene și-a avut partea de contribuție la producerea unor calamități, inundații, alunecări de terenuri pe care am trebuit să le înfruntăm în ultimii ani. Mă gîndesc, de pildă, la desființarea ațor bălți și iazuri, la despăduriri — și nu mă refer atît la masivele forestiere, cît la pîlcurile sau arborii izolați care ajutau într-o măsură la consolidarea terenurilor etc. Desigur, progresul nu poate fi oprit și nu trebuie să fie oprit. Desigur, linia generală a transformării naturii din țara noastră este pe de-a-n-tregul justă. Dar aplicarea concretă a acestei linii trebuie să țină seama de realități, de condițiile de fapt ale climei din țara noastră și din fiecare zonă în parte. Am impresia că uneori ne scumpim la tîrîțe, că facem economii costisitoare... Ecologia nu-i doar un simplu cuvînt la modă, ci o problemă vitală...» Am vrea doar să amintim că și alte țări sînt confruntate azi cu probleme asemănătoare și că discutarea temeinică a acestor chestiuni ni se pare întru totul binevenită.

O scrisoare înduioșătoare am primit din partea cititorului *T.I.* (numele complet este cunoscut de noi) din București, care ne roagă să publicăm în revistă urările entuziaste pe care le adresează cu ocazia zilei de naștere (24 aprilie) logodnicei dumisale, Octavia P. Ne temem că cititorul nostru a greșit adresa; asemenea comisioane face (contra plată!) Mica publicitate a unui mare cotidian din Capitală. Dar oamenii sîntem, nu fiare; ardența sentimentelor și naivitatea celui care ni se adresează merită să facem o excepție: îi transmitem deci tinerei Octavia (mai ales că e gorceancă) toate cele de cuviință.

H. DONA

— Dacă tot ești în picioare...

Am auzit de multe ori această rugăminte suavă și inevitabilă. O rugăminte care seamănă suspect de mult cu o dispoziție. Natura, cu grandiosul ei simț al armoniei, avea grija ca eu să fiu în picioare, iar el să zacă molii și flasc pe un divan. Situația nu putea fi în nici un fel schimbată, trebuia să mă execut hotărîrii destinului care mă regăsea mereu în picioare, iar pe el, mereu în pat sau pe divan.

— Dacă tot ești în picioare, spală tu strugurii. Sau...

— Dacă tot ești în picioare, curăță tu scrumiera...

— Dacă tot ești în picioare, dă un telefon Mariane și spune-i că...

— Dacă tot ești în picioare, șterge-mi tu puțin hainele de praf...

Bine-bine, dar de ce să nu fie

și el o dată în picioare?

Există asemenea indivizi care nu știu decît să ceară și nu știu să dea nimic niciodată. Ei nu fac decît să umble cu cheta. Sufletul lor cu miros de jalbă și prescură înțelege doar să întindă zdrențele spre ajutorare. Se socoate un pașă, i se pare firesc ca tu să stai la dispoziția lui și dumnealui să-ți dea tot felul de misiuni. Animalul s-a născut deci ca să-i gîdile lui tălpile.

Nu se ridică niciodată din pat sau de pe divan. Acolo doarme, acolo gîndește, acolo ronțăie. Nu vrea să se ridice în picioare

cronica satirică

dacă tot ești în picioare...

de teamă de a nu i se cere și lui cîte ceva. Nu vrea să fie pus în situația penibilă de a mișca măcar un deget...

Eu sînt dușmanul violenței, dar parcă de data asta l-aș scula cu forța din pat, l-aș smulge din cearșafuri și indiferență, l-aș instala în picioare și l-aș obliga să rămînă așa multă vreme, să i se spună și lui, măcar o dată în viață:

— Dacă tot ești în picioare... În situația asta cred că va prefera să devină surd.

Teodor MAZILU

tipuri și tertipuri

despre mînie

N-am înțeles, multă vreme, de ce printre păcatele capitale nu e trecută crima de ucidere de om și e menționată, în schimb, la loc de cinste mînia. A trebuit să trăiesc multe, să observ numărate destine o-menești ca să mă dumiresc. Fiindcă mînia generează cele mai felurite vicii, deplorable, abjecte, cutremurătoare, în stare să conducă un om, brutal, violent, cu nepuțință să se stăpînească, și la crimă. Istoria literară a lumii cuprinde diverse personaje stînd sub semnul furiei animalice, a-ducătoare de nenoroc, și ce este Othello decît o victimă a mîniei?

O istorie contemporană s-ar conveni să înregistreze alături de mînia clasică și o formă evoluată, rafinată, demnă de studii psihologice și sociologice savante: mînia simulată, mînia de aparență și spectacol, mînia retorică. Să ne explicăm. Există minioși autentici, caractere colerice veritabile, ființe fără control și frîne morale, capabile să se dezlănțuie torențial la comanda unui impuls psihic insignifiant și fără motivație. Există însă și minioși simulanți, oameni placizi, blajini, de comportament obișnuit, civilizat, dar care, ajunși prin loteria vieții la posturi de prestigiu, își închipuie că dacă nu țipă, nu urlă, nu zburdă, nu-și intimidează subalternii prin scene convulsive și accese apoplectice, nu sînt la înălțimea misiunii lor istorice. De obicei, se simulează mînia în felul următor. Personajul în cauză e calm, liniștit, contemplativ, predispus la reverie și meditație. Ascultă referatul subalternului său într-o dispoziție de spirit binevoitoare. Și deodată își aduce aminte că e șef. Acest fulger al memoriei, acest stress îl aruncă, instantaneu, în criză. Și atunci, diverse fapte ale vieții devin: «porcării», «inepții» și chiar «sabotaje», în timp ce oamenii dintre cei mai onorabili se transformă, fără tranziție, în «lepre», «pramatii», «bandiți» sau, și mai rău, în «indivizi». În fața acestei izbucniri imprezvizibile, subalternul trăsînt rămîne într-o poză smerită, simulînd inocența, o nevinovăție ce pare a spune: «Vă rog să mă iertați, nu m-a dus capul, noroc că existați dumneavoastră pe lume». Și în acea clipă se produce miracolul: umilița simulată și mînia simulată, amestecate, se anulează reciproc. Miniosul devine calm, de o liniște olimpiacă, iar subalternul «freat» și «dat cu capul de pereți», senin. Și asta fiindcă «au crescut» amîndoi. Miniosul, în prestigiu, subalternul, în experiență.

De unde reiese că distihul lui Anton Pann: «Dacă vrei să faci prostie, cere sfat de la mînie», e totalmente fals și lipsit de substanță.

Aurel BARANGA

cronica serviciilor către populație

i.c.a.b. ne promite o vară cu ștranduri răcoroase

De vorbă cu ing. MARIN MIHĂIȚĂ, conducătorul gospodăriei-lacuri

— Îmi amintesc, tovarășe inginer, de o caricatură de sezon publicată cu ani în urmă într-un cotidian bucureștean: un bazin plin pînă la refuz cu persoane de toate dimensiunile. Pe margini, pe trepte, lume puhoi. Un burtoș transpirat se adresa eelor din apă: «Vă rog avansați, că mai sînt persoane pe scară!»

— Am înțeles... întrebarea. Deci vreți să știți dacă și în apropiatul sezon estival cetățenii noștri, vizitînd ștrandurile, vor suferi de sete, căldură, de lipsă de locuri în vestiare, pe plaje, în bazine și lacuri? Ei bine, iacă situația de fapt: dacă totul va fi bine și la 1 Mai cald, vom deschide cele 13 ștranduri ale Capitalei, care în anul acesta vor putea găzdui zilnic 96 000 de vizitatori. Mai bine decît anul trecut stăm și cu mijloacele de agrement. În prezent dispunem de 1 700 bărci cu rame, 120 hidrobiciclete și 50 de vaporase cu o capacitate totală de 10 000 locuri, care vor fi dotate cu bufete și stații de radioficare.

— Radioficare? Asta e și bine și rău.

— Ne-am gîndit și noi, dar să încercăm. Dealtfel cuplul om-tranzistor rămîne în continuare o mare pacoste pentru cetățeanul trecut de prima și de a doua tinerete. Tocmai de aceea, în incinta ștrandului Floreasca am creat o zonă silențioasă spre folosul celor ce doresc numai apă și soare, interzisă trubadurilor cu tranzistoare și celor ce ne boxează în nas cu mingi de volei. Vă mai informăm de asemenea că în ștrandurile «Floreasca I», «Libertatea» și «16 Februarie» vor funcționa cursuri de înot pentru școlarii pînă la 16 ani. Am înființat de asemenea o suită întregă de servicii pentru cei care doresc să-și corecteze silueta: masaj, vibromasaj. Vor funcționa de asemenea saloane pentru manichiură, pedichiură, pentru uscat părul. O altă noutate: la ștrandul Tei, băi de nămol rece, pe care îl vom aduce cu cisternele de la Amara și Techirghiol.

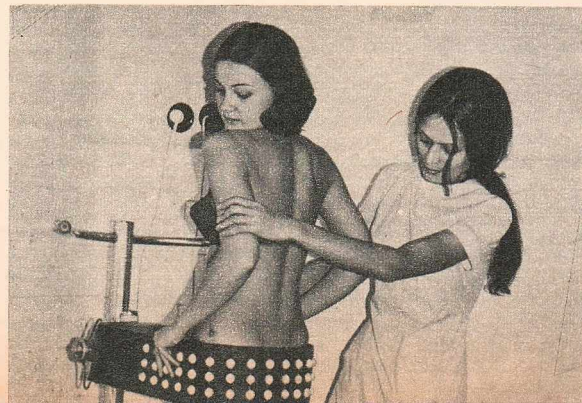
— Totul bine și frumos, dar vom muri sau nu de foame și de sete?

— În această privință n-am nici o putere. Ne răfuim și noi cu rețeaua comercială a municipiului care, o știm prea bine, este departe de a ne asigura serviciile necesare. Cozi la răcoritoare, cozi la bere. Luați-i, vă rog, la întrebări. V-aș ruga să publicați și un interviu cu mai-marii dregători ai trusturilor de răcoritoare.

— Vă promit. Ce ne mai oferă lacurile dumneavoastră?

— Pește. Anul acesta complexul nostru lacustru a fost populat cu 200 tone pește, care va cîntări în toamnă 500 de tone. Pentru hrănirea lui, I.C.A.B. a construit la Buftea o fabrică de granule.

Liviu TIMBUS

Dacă ar fi să ne luăm după filmul «Aventuri în epoca de piatră», arborele genealogic al limuzinei a înmugurit sub privirile uimite ale dinozaurilor-putere puși să tragă o dihanie pe patru roți de cremene.

Sub aceleași priviri uimite, de data aceasta ale oamenilor, și-a făcut intrarea în lumea modernă automobilul. Dar așa cum se întâmplă cu toate noile descoperiri, accesul a fost pe ușa din dos. Ba, pe meleagurile noastre, ca și aiurea de altfel, îndrăzneții care se încumetau să vinture colbul drumurilor, gonind cu, inchipuiți-vă excesul... 25 de kilometri la oră, erau purtați, precum hoții de cai, cu o plăcă agățată de piept pe care scria, drept simbol al rușinii și al oprobriului public: șofer.

Cine putea să bănuiască pe atunci că hergheliile de cai-putere vor ajunge să-și facă astăzi de cap pe toate drumurile lumii?

Încet-încet, Măria-Sa automobilul a pus stăpânire pe oameni, pe străzi. Dintr-un obiect de utilitate a devenit un monstru sacru în fața căruia se închină milioane de suflete, îl binecuvîntează și-l blestemă în același timp.

La Londra sau Paris, la Tokyo sau New York, la Istanbul sau Teheran, de fier să fii și tot te înfiori când te prinde în viltoare fluviul de tablă al mașinilor, în ceasurile de vîrf ale traficului. Scrișnet de frîne, nori de fum te amețesc, făcîndu-te să-l invidiezi pe biciclistul scăpat de chinurile circulației. În urmă cu cîțiva ani, guvernul britanic a prezentat chiar o «Carte Albă» în legătură cu circulația urbană, afirmînd că dezvoltarea nelimitată a producției în masă de autovehicule, în ultimii 20 de ani, a avut consecințe diametral opuse. Pe de o parte a oferit o serie de avantaje: mai mare mobilitate, mijloace de transport rapide, posibilități mai complexe de distracții pentru familie. Iar pe de altă parte, a produs grave inconveniente: strangularea traficului în orașe, întârzieri de la locurile de muncă, zgomot, poluare și răspîndirea cazurilor de nevroză.

Nu a fost deloc o afirmație gratuită concluzia unui ziarist occidental: «Automobilismul e cea mai răspîndită maladie cronică a secolului nostru». Că omul avea dreptate, stă mărturie și faptul că la începutul lunii martie a acestui an, la Kyoto, în Japonia, s-au întrunit specialiști din 14 țări pentru a discuta probleme referitoare la securitatea rutieră, rezistența la șoc provocat în urma ciocnirii vehiculelor. Tocmai pentru că statisticile internaționale arată limpede o situație dramatică: anual, «Zeul automobil» cere tot mai multe jertfe omenești. Numai în Statele Unite, în cursul lui 1972, au murit 56 300 persoane, în urma accidentelor survenite pe șosele, iar numărul răniților a trecut de 2 milioane. Acest tragic bilanț reprezintă un record absolut în întreaga istorie a circulației rutiere din S.U.A.

Sociologi, psihologi, medici, specialiști în probleme de trafic au făcut din cazuistica accidentelor obiect de studiu, de dezbateri științifice.

Se merge pînă acolo încît se stabilesc legături directe între tamponări și inadaptabilitatea socială, între greșelile elementare ale celui de la volan și insuccesele pe plan profesional ori sentimentale.

Am citit de curînd o anchetă americană potrivit căreia 88 la sută din automobilisti bărbați socotesc viteza drept o competiție sportivă, o depășire incorectă a unei mașini drept un simbol al puterii masculine, mai ales cînd au alături și o femeie căreia vor să-i demonstreze tocmai aceste virtuți ipotetice.

zeul automobil

S-ar putea să fie și așa. Dar adevăratele cauze ale accidentelor trebuie căutate în dezvoltarea haotică a circulației, în consumul de alcool și, în egală măsură, în fabricarea pe bandă rulantă a noilor posesori de permise. S-a ajuns pînă acolo încît în țări ca Italia sau Spania s-au descoperit traficanți de carnețe de conducere. În schimbul unei sume importante de bani, și cel mai inapt în arta șoferiei devenea maestru.

Există și destule glume pe seama șoferilor novici. O tînără urma să dea examen pentru obținerea permisului de conducere. La înapoierea acasă, soțul grijuliu o întreabă:

— Ei, cum a mers?

— Foarte bine. Totul este în ordine. Numai că instructorul care era lîngă mine, la volan, e acum în comă, la urgență!

Lăsînd însă glumele, trebuie spus că în timpurile noastre problema automobilului și a circulației rutiere devine tot mai mult o chestiune de interes public major, datorită marilor implicații pe plan social. Începînd cu aspectele urbanistice, — descongestionarea arterelor vitale din orașe, locurile de parcaj etc. —, continuînd cu cele de natură ecologică și terminînd cu cele ale securității individului, supus tot mai frecvent pericolului de accidente.

Se spune că la ora actuală în lume circulă peste 220 de milioane de autovehicule. Gîndiți-vă însă că în anii următorului deceniu această cifră va fi cu mult depășită, socotînd ritmul în care se dezvoltă producția de mașini și faptul că în circuitul marilor producători intră noi țări.

De pe acum se pendulează cam mult între preocupări și realizări în domeniul luptei împotriva poluării, a accidentelor, a asaltului automobilului asupra orașelor. Scepticii nu cred într-o rezolvare. Iar optimiștii prevăd un viitor strălucit automobilului, întrezărînd de astăzi imaginea sa din anul 2000.

Drept argument folosesc prezența unui autovehicul chiar și pe Lună. L-am văzut cu toții, plimbîndu-i pe cosmonauți printre craterele Selenei.

Numai că în «Marea Liniștei» de pe îndepărtatul astru era cu adevărat liniște.

Pe cîtă vreme pe bătrînul pămînt...

Aici lumea o vedem de aproape.

Ion MĂRGINEANU

sport folosită «atât la antrenamente cât și la competițiile oficiale». Competiție oficială poate să însemne și trecuta Olimpiadă de la München. Ei bine, firma aceasta este proprietatea a doi frați: unul stabilit în Franța, iar celălalt, în R.F. Germania.

Și într-o zi, domnule, acum câțiva ani, au venit trimișii lor, au trecut și ei podul Mărășești, au depășit pompierii și Spitalul Bucur, au făcut formele de poartă și — după cum ni se povestește — ar fi spus cam așa: puteți face încălțăminte ca aceasta? Și li s-ar fi răspuns: PUTEM.

«Tovarășe, îmi spune inginerul Constantin Pîrvulețu, nici noi nu credeam că o să ne dezvoltăm așa. Demult făceam 4 000 perechi pe an. Azi, 4 milioane perechi, dintre care 68 la sută destinate exportului».

Făceau pe vremuri și teniși, dar cu timpul nu s-au mai prea cerut, semn sigur și clar că a trecut o vreme, o perioadă dacă vreți. Se poate spune deci că renunțarea la teniși a însemnat ceea ce îndeobște numim progres, chiar dacă de teniși se leagă imaginea premiantului prin anii '47 sau '48. Băiatul acela conștiincios care și-i făcea zilnic cu cretă, mergînd spre școală cu problema de

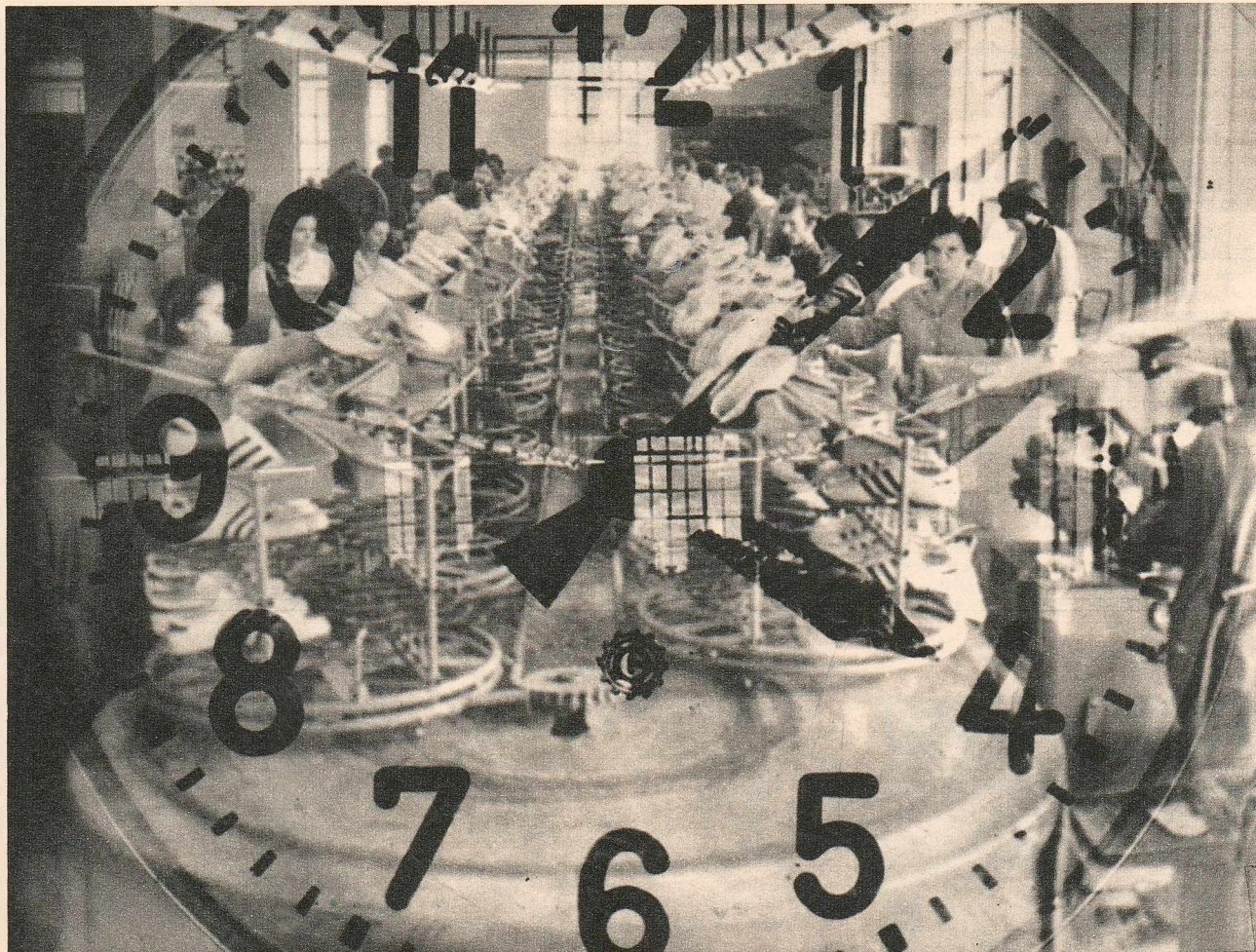
aritmetică gata rezolvată: în aceeași cadă curg trei robinete... Vă amintiți, desigur...

În această fabrică, procesul tehnologic începe odată cu tăbăcarul Ion Popescu, 25 ani vechime în întreprindere, și se oprește la muncitoarea Ecaterina Avram, 15 ani vechime la «Pionierul».

La Ion Popescu, pieile, atât cele indigene cât și cele venite din S.U.A., Argentina, R.P. Mongolă, Finlanda, Danemarca, ajung crude, pline de păr și de resturi de carne. El și tovarășii săi au misiunea să facă din aceste piei doar «dermă». Cum se luptă aici cu timpul? Înainte tăbăcitură era nu numai un proces fetid, dar și complicat, lung. Se termina în 60—80 zile. Recent, o invenție românească a scurtat drumul de la piele la dermă: agregatele elicoidale de tăbăcit, gen mașină de tocat, fac toată treaba în 24 zile. «Oamenii sînt mai puțin, iar munca e mai curată». Ion Popescu mă asigură că are mai mult de 2 000 pe lună și că asta e ceva bun și meritat. La capătul drumului, într-un loc alb, curat, Ecaterina Avram pune în cutii pantofii «Adidas» înveliți delicat în foiță. Și ea câștigă bine și este multumită.

imperiumul «adidas», lîngă podul mărășești

Fotografie: S. STEINER

Da, așa și se explică: treceți podul Mărășești, ajungeți la pompieri, apoi la Spitalul Bucur, și după aceea o găsiți.

O găsești, și pînă și se fac obișnuitele forme de poartă, în care expresia «De unde veniți tovarășe?» se pierde în acel zgomot sever de fabrică, ai timp să arunci ochii pe gazeta de perete. Și nu numai să arunci ochii, ci să rămii destul de impresionat. E scrisă frumos, omenește, și pe alocuri membrii colegiului de redacție intră singuri în literatură, în acele zone în care frazele vin singure, ca cei nechemăți, dar vin din suflet. În marea lor majoritate, articolele de acolo vorbesc de oameni priviți prin prisma cincinalului îndeplinit înainte de termen, de oameni care știu precis că lupta cu timpul nu poate fi câștigată numai tehnic.

Și chiar primele discuții purtate cu directorul Fabricii de pielărie și încălțăminte «Pionierul» din București, inginer Ion Buzescu, dovedesc că sufletul a invadat și învins cifrele, că niciodată istoria nu poate fi scrisă fără căldură: «după primele noastre gânduri credeam că vom face cincinalul în patru ani și jumătate, dar apoi am scurtat la patru».

Acest «după primele noastre gânduri» sună, nu-i așa, real, sincer, nu are nimic tehnic, ci doar ceva omenește.

Și directorul și inginerul șef, Constantin Pîrvulețu, se cufundă cu plăcere în ceea ce aș numi «istoria vie a exportului».

Dumneavoastră, desigur, ați auzit de «Adidas». Încălțăminte aceea splendidă de

Merg în fabrică din secție în secție, dintr-un loc de fabricație în altul. Pe măsură ce înaintez pielea vitelor e tot mai lustruită și pusă la punct, dar teribil de caldă. Trăiesc impresia cumva stranie că în cutare loc am mai fost. Aveam să-mi dau seama mai târziu că totul se trage de la ritmul de lucru, egal de rapid. Cu gesturi scurte, dar atente, oamenii-și salută inginerul șef, iar acesta se oprește, îi întreabă de una și de alta. La atelierul de falț, nu întreabă de una și de alta pentru că, în sfîrșit, i-am văzut pe frații Pandele: Ion și Mihai. Ambii au în fabrică lucrări 77 de ani. În fața mea și-i împart frățeste, dar la pensie, desigur, va opera vechimea fiecăruia: 42 și 35 ani.

Inginerul șef spune: «Pot să am 50 de oameni, dacă nu-i am pe ei... Le spun câteodată: Nelule și Mihai, stați pînă se termină partida? Și stau».

Acești frați, firește, se au ca frații, lucrează la utilaje noi, moderne, care, într-un timp mai scurt, despart «derma» în două: partea de la suprafață se numește box, iar cealaltă, șpalt. De astă dată, ce-i la suprafață e mai bun, adică boxul. Notăm în treacăt și ce înseamnă iuft: un fel de box bun, mai ales, pentru bocancii de schi.

Într-o fabrică cum e aceasta, fie ea fabrică, vezi și gestul clasic al cizmarului: pune cuiul în gură, îl agită nițel și apoi îl bate.

— Le putem spune cizmari? — întreb pe Constantin Pîrvulețu.

— Nu. Dintre ei, 60-70 la sută nu pot face o pereche de pantofi de la cap la cap. Sînt specializați, cum se spune. Cît despre femei, ce să mai spun?

Să spunem totuși. La secția croit, de pildă, multe, foarte multe femei. Aici, pînă mai «ieri» se lucra cu un singur ac la mașina de cusut. De la un timp, cu două. Simplu: în același timp, cu același efort se fac nu 700 perechi, ci 1 400. Între femei, parcă pierdut, și un bărbat: îl cheamă Florea Perianu, are 19 ani și 8 clase. Lucrează aici de o lună și se simte bine. N-a făcut școala profesională de specialitate. Constantin Pîrvulețu îmi mărturisește că este ferm pentru calificarea la locul de muncă. «Un meșter bun mi-l face muncitor bun în 6—8 luni, pe cînd școala, în doi și trei ani nu mi-l dă, din păcate, întotdeauna la fel». Tot fără școala profesională a venit în fabrică și Maria Cristache, în vîrstă de 47 de ani. Ea pune șireturi la ghetete «Adidas».

— De mult?

— De 7 ani.

— S-a schimbat ceva în tehnica punerii șireturilor?

— Nu, doar că vin mai multe perechi într-o oră.

Și pentru că vorbim la urma urmei de «repede», să notăm și problema «bombeurilor». Înainte, cu ciocanul, muncă grea, migăloasă, enervantă. Azi, cu mașina. Pui gheata în mașină, și ea, mașina, îți face un bombeu la fix de 5-6 ori mai repede. Lupta cu timpul nu cunoaște niveluri privilegiate.

Trecînd dintr-o secție în alta, despărțite printr-o ușă glisantă, inginerul șef face o observație absolut uimitoare: în dreapta avem Franța, iar în stînga R.F. Germania. Din cînd în cînd, în funcție de producție, le mai schimbăm. De fapt, asta înseamnă că pentru Franța se lucrează o culoare, iar pentru R.F. Germania, altă culoare.

Îmi aduc aminte că atât directorul cât și inginerul șef vorbesc limbi străine: franceza, germana, engleza. De ce? Păi dacă într-o zi reprezentanții celor doi frați «Adidas» au venit și-au spus: puteți? Și li s-a spus: putem.

Și renunțînd la filme, la vizite, la prieteni, au început să învețe exportul. Exportul nu are doar o limbă, ci mai multe. Cu planul realizat și depășit pe primul trimestru, cei de la «Pionierul» așteaptă viitoarea olimpiadă, netemîndu-se de vechea «clauză» a basmului românesc: «Acolo unde-ți sînt picioarele, acolo-ți va sta și capul». În picioare «Adidas», în cap gânduri bune și teme nice despre timp, iar în inimi acea poveste lungă și sentimentală despre premiantul cu teniși și supercampionul bătînd pragul la triplu salt cu acea încălțăminte splendidă despre care ați auzit, desigur...

Eugen SECELEANU

NU NUMAI DESPRE NOUL TEATRU NAȚIONAL DIN CRAIOVA.

**CI ȘI DESPRE CEI CARE L-AU
CONSTRUIT, DESPRE CEI CA-
RE-I VOR DA VIAȚĂ ȘI, MAI
ALES, DESPRE CEIALȚI OL-
TENI CARE VOR MERGE LA
TEATRU**

...cei care venind cu trenul calcă pentru
înția oară în capitala Olteniei sint întim-
pinați mai întâi de moderna și masiva
construcție a noii gări, avind acoperisul
peronului în formă de unghi aplecat, ca
o imensă palmă indoită din incheietură și
dinspre cer, pentru a apăra pasagerii de
ploaie sau cine știe ce intemperii nebă-
nuite! Odată ieșiți însă din incinta gării,
acelorași pasageri orașul li se oferă drept
o comunitate frenetică, aflată în plina
dezvoltare construcțională și variat-archi-
tectonică, cu autobuze-mamut gen capi-
tală, cu oameni îndatoritori gata să-ți dea
informații necesare, folosind un limbaj
colorat, derutant adeseori, dar sincer, in-
trucul oamenii acestia doresc să te ajute
— dar e greu, foarte greu să le reții indi-
cațiile, e foarte greu să le înțelegi graiul!
Pentru că pur și simplu nu ești obișnuit
cu viteza lor de exprimare; sau viteza de
circulație, sau de trai — or, VITEZA face
parte din însăși psihologia olteanului, este
caracteristică dezvoltării lui actuale (și
numai cineva care a trăit o vreme în
mijlocul oltenilor poate să-i înțeleagă de-a
dreptul, poate să savureze originalul și
dezlântuitorul lor comportament!)

INTENȚIE ȘI DERUTĂ!

Am sosit într-o zi însoțită din această
afurisit de tirzie și capricioasă primăvară,
cu intenția clară de a face un material de-
spre noul Teatru Național — mindria legiti-
mă a fiecărui cetățean al orașului de astăzi.
Atât Petre Gigea, prim vicepreședintele
Comitetului executiv al Consiliului popular
județean, cât și Florea Firan, președintele
Comitetului județean pentru cultură și edu-
cație socialistă, ne-au dat cu multă amabili-
tate indicațiile necesare, pentru a putea
începe treaba. Iată însă că discuțiile purtate
— dincolo de subiectul care mă interesa
(în sine) — m-au făcut să înțeleg că a te
referi numai la un singur obiectiv (chiar și
dacă acesta este de o importanță coplesito-
are pentru viața culturală a Olteniei!) ar
însemna puțin, extrem de puțin! Pentru că
varietatea actualului moment județean este
atât de complexă, pentru că faptele doljean
prezentă este atât de surprinzătoare, pen-
tru că, în sfârșit, psihologia omului acestor
locuri s-a schimbat atât de mult!

Și iată cum, neputînd rezista ispitei,
m-am hotărît să redau mai ales ambianța,
să încerc a surprinde câteva momente,
alese la întâmplare, din noianul de eveni-
mente zilnice — caracteristice județului de
astăzi.

«EDUCAȚIA ESTETICĂ», «ZONA TRAGICULUI» ȘI TEATRU DE PĂPUȘI!

...«Plecați cu maimuțele astea de-aici!»
— ni s-a spus, de multe ori, din partea unora
dintre mai vechii responsabili, uneori chiar
cînd ne chinuiam să improvizăm în fosta
sală a Teatrului Național — își aduce a-
minte cu tristețe Horia Davidescu, direc-
torul Teatrului de păpuși din Craiova (acel

teatru care urma să facă turnee fulminante
în Algeria, Tunis, R.P. Mongolă, China, R.P.D.
Coreeană etc.; acel teatru care urma să
cîștige apoi importante premii. Și tot el,
trecînd la altceva în timpul discuției pe
care o avem împreună: «Vedeți dv., atunci
cînd a aflat despre acordul din Vietnam,
soacra mea a fost emoționată pînă la
lacrimi!»...

— Credeți că atât zona tragicului, cit și
cea a comicului sint recepționate la fel de
cître copil?!

— Absolut! Ele fac parte din educația
estetică a viitorului matur, totul e să fie
prezentate cu gust și mai ales cu respon-
sabilitate! Și mai ales spontan! Spontane-
itatea e cea în care copilul crede cel mai
mult și care — culmea! — atrage și omul
matur. Spontaneitatea educativă, distincția
dintre RAU și BINE, dintre FRUMOS și
URIT! Cred că funcția principală a teatrului
de păpuși este cea plastică. La un turneu
în Tunis, în urma unui spectacol dat de
noi, s-a apropiat de mine un tip. Omul nu
înțelese desigur o boabă din textul nos-
tru, spectacolul îl impresionase însă —
plastica lui, așadar — și simțise nevoia să
ne mulțumească în felul lui: nițelus cam
ciudat poate, dar categoric sincer și de
bună intenție!... Iată cum prin teatrul de
păpuși găsim și noi o «valută» cu care ne
putem impune peste hotare! Și a repetat
apoi, dus pe gânduri: «Hm...! «Plecați cu
maimuțele astea de-aici...!»?»

...Astăzi, actualul local al teatrului se
dovedește neîncăpător pentru amploarea
pe care a luat-o mișcarea păpușarilor craio-
veni, iar condițiile tehnice sînt departe de a
permite realizarea «pe viu» a întregii capa-
cității creatoare artistice și de fantezie a
lucrătorilor de aici. Poate că și din pricina
asta Eustațiu Gregorian — pictorul-sceno-
graf al teatrului, un om nemeipomenit, ca
OM, și admirabil ca artist autentic — poartă
veșnic în pchi o inexplicabilă melancolie:
— Ce mai faci, Grigoriță? — îl întreb,
bucuros de revederea sosită acum, după
o destul de îndelungată despărțire.
— Ce să fac?!... — zîmbeste el cald.

Îmbătrînim!...

— Dincolo de asta, ai putea să-mi spui
un cuvînt, un gînd al tău, o dorință sinceră,
acum, în incheiere?

— Aș... aș dori să fim mai mult luați
în seamă!

«EU SÎNT PLĂTIT, DOMNULE, PENTRU 455 DE MINUTE!»

...«menea Tony» (pe numele său real
Nicolae Mihalache) are 37 de ani. La 17 ani
îinea cursuri U.T.C., era pasionat după
aeromodele, fost și figurant la teatru, coleg
de liceu cu Amza Pellea (observați cum ne
apropiem de scopul inițial al reportajului
de față?), mai are și alte pasiuni, cum ar fi
filatelia, numismatica, acvarofilia, fotogra-
fia etc., mă rog, așa cum îi stă bine ope-
ratorului chimist de astăzi, salariat al Fabri-
cii de acid azotic din cadrul complexului
chimic Ișalnița în funcția de dispecer la
sala de comandă! Pe vremuri a trecut de-
sigur prin «Valea Vlăcii» — mizera încru-
cișare de străzi a orașului, celebră mai ales
prin braga pe care o vindea. La țap un turc
într-o gheretă minusculă... A trecut tot pe
aici și în cea seară de neuitat cu un auto-
buz, — a traversat adică modernul com-
plex comercial ce se înalță acum aici! —

În slujba noastră, a celor pentru care
trecutul înseamnă atât mit cît și înțelep-
ciune (punctul muzeistic Leul).

a trecut, așadar, pe la orele 23, îndreptîndu-
se către slujbă, urmînd să intre în
schimbul III...

«Urechea stîngă e mai sensibilă la mine,
cu ea stau mereu spre un agregat anume,
nu interesează care, chestiunea e, repet,
cu stînga aud mai bine, dreapta mă cam
lasă de la o vreme, deformație profesio-
nală... așa! Iar agregatul ăsta are o piesă
anume, un fel de sită din sîrmă, circa 1 000
de ochiuri de plasă pe centimetru pătrat!
Sita asta poate deveni portocalie din pri-
cina căldurii, și mai poate deveni și de un
alb intens... iar albul intens înseamnă groa-
za!»

... (Matilda, soția sa, este balerină; chiar
în seara asta, în care stăm de vorbă în-
tr-unul din elegantele saloane ale hote-
lului «Jiul», are loc premiera Teatrului de
operetă din Craiova, dînsa joacă în spec-
tacol; Carmen, fetița sa, e în clasa a IV-a,
încă nu s-a decis asupra viitorului, osci-
lează între balet, ca și mama, și diploma-
ție!)

«...Așa, deci: albul însemna groaza, și
nu știu cum, dar am răcnit — am răcnit,
nu am strigat: «OPRIȚI FABRICA!» Asta
a fost tot... pe urmă am primit o mulțime
de telefoane acasă, mi-au mulțumit oame-
nii. A fost chestiune de fracțiune de se-
cundă, dar asta e meseria: eu, domnule,
nu sint plătit cu orele, sint plătit pentru
exact 455 de minute!...»

... (Visează să călătorească, să vadă A-
cropole, Parisul; gestul său extrem de
riscant, dar dovedind un curaj deosebit și
o mare conștiințiozitate profesională, a
salvat cel puțin 10 milioane lei și sigur
două vieți umane! Comunistul Nicolae Mi-
halache a preîntîmpinat un prăpăd, o gro-
zăvie cumplită — posibilă explozie ar fi
paralizat, practic, întregul combinat! «Asta
a fost tot!»... Și îi plac copiii, și peștii, și
timbrele... visează să călătorească mult, să
studieze... Atît.)

«NIȘTE OAMENI REFUZĂ SĂ DĂRIME O MOARĂ!»

Aflasem de la organele competente că
în cursul anului trecut, în întregul județ au
fost înființate 10 puncte muzeistice; iată-ne
așadar în vizită la unul dintre ele, cel din
comuna Leul, atrași desigur de curiozitate,
dar și de o întimplare anume: la inițiativa
Comitetului județean pentru cultură și e-
ducație socialistă, doi oameni de aici (pro-
fesorul de istorie Toma Niță și directorul
căminului cultural, Ion Iancu, ambii din
Leul) au luat o hotărîre pe cît de originală,
pe atît de înțeleaptă: o veche moară comu-
nală, devenită ulterior magazie de cereale,
care părea a-și fi trăit sorocul, urma să fie
demolată. Cei doi s-au opus, pornind apoi
la amenajarea aici a unui veritabil muzeu
etajat, cu interioare placate în lemn lustruit,
reușind ca — împreună cu pionierii și lo-
cuitorii comunei — să strîngă impresio-
nanta sumă de 2 000 obiecte, unele dintre
ele avînd o vechime de peste 5 000 de ani!...

Inaugurat la 17 decembrie 1972, acest
punct muzeistic a fost și este completat
în permanentă, colecția sa numismatică de
pildă folosind unei actuale expoziții repu-
blicane în Capitală (și care colecție
sperăm din tot sufletul să o vedem totuși
înapoiată la locul ei de baștină! — N.A.),
beneficiînd astăzi de o sală de expoziții,
atelier de restaurare, depozit, birouri etc.

...Ajunsesem aici pe seară, clădirea înaltă
se profila pe un cer însingurat de apus,
îmi imaginam cum va arăta terenul din jur,
ce va fi plantat în terase cu vită-de-vie —
totul strălucia de o curătenie exemplară,
încăperile erau scaldate în lumina tuburi-
lor cu neon — și m-am bucurat deodată,
sincer, că unelte, și obiecte, și piese de
îmbrăcăminte lucrate cu migală, aparținînd
strămoșilor și stră-strămoșilor noștri —
altădată îngropate în pămînt sau uitate
prin vreo magazie — și-au găsit aici locul
ce li se cuvine, în memoria lor, a tuturorora,
și mai ales în slujba noastră, a celor de
astăzi! A acelor pentru care trecutul în-
seamnă atît mit, cît și înțelepciune... Pe

drept cuvînt, oamenii din Leul se pot mîndri
cu această deosebit de frumoasă reali-
zare.

«FILMUL IMI PLACE CEL MAI MULT!»

— ...da, vorbesc foarte bine! Și îmi
plac mult și unii actori: Gabin, Bergman,
John Wayne, Amza, Bibanu! De ce vă
mirați?!

Mă aflu într-un interior cald și elegant,
de o eleganță practică, lipsită de ostentație
sau de farafasticuri, cel cu care vorbesc
este un tînăr de 28 de ani și am fost averti-
zat că o să-mi fie foarte greu să scot ceva
de la el, fiind de o modestie cu totul ieșită
din comun. Trec direct la altceva:

— Ce părere aveți despre colegii dum-
neavoastră, despre toți aceștia care sinteti
aplaudați de către mii și mii de oameni?!
Formează un univers, formează o lume
veselă, tristă?!

— ...!?

— Bine, atunci ce părere aveți despre
lume în genere, despre lumea noastră: o
considerați perfectă?!

— Aăă... cred că sintem prea mulți ca
să fim perfecți la un loc!

— În familie care este cea mai mare
bucurie a dumneavoastră?

— Fetita mea, Clara (9 luni)...

— Necazuri?!...

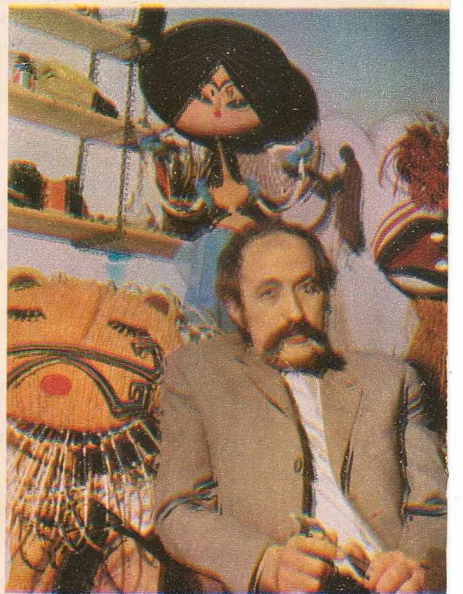
— Nu.

... («Nea Andrei», tatăl său, un strungar
de 52 de ani, obișnuiește uneori să vină
să-l vadă. «Lui tata îi place, dar nu se
pricepe!»)

În schimb, teribilii cei doi pusti: Gogu și
Costică, înființati provizoriu de către Ion și
deveniți curînd un fel de mascotă a grupu-
lului Copiilor le place să se joace cu mingea,
atîta doar că Ion nu le-o dă decît numai
după ce li arată carnetul de note...! Sint
gemeni și amîndoi stîngaci... dar ce con-
tează asta aici?!

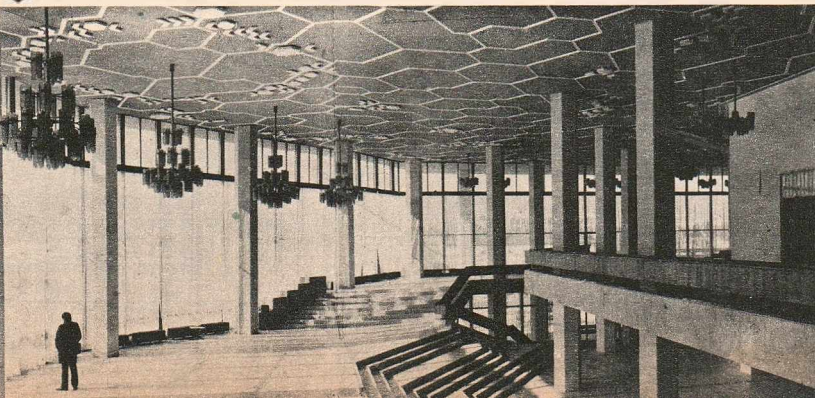
— E o meserie grea și îți cere multă serio-
zitate profesională; vedeți, eu, de pildă,
obișnuiesc să plec întotdeauna ultimul de
acolo, după... M-ați întrebât dacă e o lume
veselă aceasta: vedeți, trebuie să renunțăm
la multe! La multe plăceri adică, m-am
dezobîșnuit să mă plimb pe Corso, nu mai
îmi place! Mulți dintre noi — altfel oameni
talentați — nu înțeleg acest lucru; se pierd,
li se urcă la cap și se pierd! Și e păcat...
Într-un turneu făcut în Australia am re-
marcat că există un singur loc unde se
plimbă lumea, la Sydney!... În schimb, am

Sportivul nr. 1 al Craiovei și golgeterul țării.

Eustațiu Gregorian și păpușile sale.

O împărăție a frumosului (holul noului Teatru Național din Craiova).

descoperit cu încântare niște terenuri superbe, înconjurată de spații verzi! Dar diva-ghez, totuși filmul e cel care îmi place cel mai mult!... În afara meseriei, firește!

(Este student în anul III la Facultatea de studii economice-Craiova, secția economie; îl doare atunci când aude întâmplător cite o replică a unui coleg sau profesor, cum a fost aceasta: «De ce ăsta să vadă gratis Parisul și eu să dau un'spe mii ca să fac același lucru?!»... Ca și cum ar fi vorba numai de unsprezece mii!)

— E bine să știi să te retragi la timp din sport! Și apoi să-ți vezi de meserie!

Pe scurt: acesta este Ion Oblesenco, sportivul nr. 1 al Craiovei și golgerul campionatului național de fotbal.

«UN DIRECTOR ÎSI ASTEAPTĂ SPECTATORII!»

...iată-ne ajunși către sfârșit. Mai bine-zis, ajunși în centrul orașului, acolo unde — pe terenul fostei piețe a orașului — se înalță cu impetuoasă o minune din beton și sticlă, placată în marmură (marmură de Moneasa, Alun și travertin de Borsec), a cărei sală de spectacol din interior (instalațiile scenei pot permite transformarea rapidă a sălii pentru trei tipuri de spectacol: italian, elisabetan sau gen-arenă!), inclusiv plafonul sînt confecționate din lemn masiv, furniruit în nuc.

Pe noul director al Teatrului Național l-am găsit agitat, preocupat de focrile premierei. Am reținut un lucru esențial din discuția purtată cu el, în pauze, pe coridoare, pe scenă (acolo unde tronează a-

FIȘĂ SEMIDOCUMENTARĂ:

— proiectul: executat de arh. Alex. Iotzu (fiul arh. Iotzu, care în 1935 realizează două proiecte de Teatrul Național ce nu vor fi construite niciodată!)

— lungimea clădirii: 90 m

— lățime: 60 m

— înălțime: 12,5 m (peste care se ridică turnul scenei, înalt de 26 m)

— suprafață construită: 5 400 mp

— capacitatea sălii: între 600 și 700 locuri

— spațiul de joc al scenei: 368 mp

— o sală de repetiție anexă

— ateliere: pictură, tâmplărie, tapițerie, croitorie, perucherie, mecanică, cofură etc.

— 14 cabine actori (fiecare avînd instalație sanitară proprie!)

— 2 cabine mari figuranțe (idem)

— personalul teatrului (inclusiv actorii): 150 salariați

— Au colaborat cu diverse instalații (lumină, stereo, aer condiționat etc., etc.), U.R.S.S., Anglia, Ungaria, Canada, Austria, R.F.G., Franța

— Numărul celor care au lucrat la înălțarea edificiului: peste 2 000 oameni.

cum monumentalul decor realizat de Liviu Ciulei pentru spectacolul «Vlaicu Vodă»), și anume: dincolo de preocuparea pentru

un repertoriu de înaltă ținută, demn de un teatru prin care au trecut de-a lungul deceniilor actori de talia unor Costache Caragiale, Th. Theodorini, Maria și Raluca Stavrescu, Nottara, Manolescu, Braborescu, Aristizza Romanescu, Rocoș, Remus Comăneanu ș.a. — unul dintre telurile imediate ale actualei conduceri îl constituie atragerea tineretului, în masă, către cultura scenei.

...Noaptea, în întuneric, teatrul devine el însuși o sursă de lumină: instalația a fost proiectată în așa fel încît dincolo de proiectoarele externe, menite a pune în valoare multiplele detalii arhitectonice și decorative, miile de becuri din interior — mai ales cele din somptuosul salon — vor aprinde, vor face să ardă pur și simplu întreaga clădire!... Să ardă, desigur, simbolic, dar în cel mai bun înțeles al cuvîntului: să aducă lumină, să aducă cultură, împrăștiind în întunericul ignoranței!...

...«nea Ilie» Mihăilescu, fost tambur-major, și mai ales fostul portar al teatrului din vechea clădire, obișnuiește să vină și astăzi aici, în noul sediu: se interesează de una, de alta, oamenii îl cunosc, nu conținește să se minuneze de ceea ce vede!...

Dimpotrivă, doi tineri electricieni, care au participat la construcție și care lucrează aici și astăzi ca instalatori, îmi vorbesc calm, modest, cu siguranța omului care își cunoaște valoarea muncii depuse și mîndru mai ales de rezultat. Am aflat de la ei că imediat după premiera oficială s-a programat un spectacol de gală pentru toți fruntașii, pentru cei care au muncit efectiv

la ridicarea noului teatru. («Și nu vă pare rău că nu ați fost dumneavoastră primii?!»)

«Nu! Deși am lucrat aici de dimineața și pînă seara, uneori nu mai ajungeam nici acasă! Teatrul însă, vedeți dumneavoastră, este mai înțîl al spectatorilor! Noi venim după...» (se numesc: TITU GHEORGHE și EMIL IONESCU, aceștia doi).

Faptul că majoritatea teatrelor anterioare ale Craiovei (mai exact, 3 dintre ele) au luat foc a devenit ceva de domeniul cunoștinței publice! Părăsind această clădire modernă, care exclude din capul locului un astfel de accident, și impresionat de frumusețea ei pînă la a nu o mai putea descrie (mă tem că fotografiile dau o imagine numai parțială și modestă a frumuseții și funcționalității actualului Național Craiovean!) mi-am amintit că pe la 1868 un tun vechi instalat în curtea Teatrului Theodorini anunța prin lovituri de foc că în acel moment începe un spectacol istoric!... Pe de altă parte, mi-am amintit acel superb obicei al unui foarte mare teatru englez de a aprinde o făclie pe acoperiș, o făclie vizibilă de departe și care avertizează că în interior a început desfășurarea unui cult, a unui ritual, — poate că cel mai vechi și mai drag ritual al omenirii! — iar atunci circulația pe străzile apropiate se întrerupe... ARTA este supremă!

Ce-ar fi dacă și noi — învingînd astfel simbolic «focurile» care au pîngărit fostele teatre ale Craiovei — am încerca să găsim o soluție asemănătoare?! Ce-ar fi dacă, atunci cînd...!?

Horia PĂTRAȘCU

poluarea folclorului (X)

De curind, micul ecran a prezentat recitalul de muzică populară al tinerei Elena Munteanu. Felul în care a fost conceput filmul ne-a pus serios pe gânduri. Viziunea regizorală, rod al unei fantezii dezlănțuite, mă depășește. Iată câteva scene-surpriza. În cunoscuta sîrbă oltească «De cine dorul se leagă/ Nu-l lasă cu mintea-ntreagă» aflăm pățania bătrînului cuprins de frigurile dragostei, care pornește pe drum nebun aruncîndu-și furca-n fin, și a tinerei copile înnebunite de dragoste care scapă ulciorul în fîntînă. Pentru a crea — pesemne — o atmosferă cît mai sugestivă, regizorul pune pe capul cîntăreței, îmbrăcate suprafantezist, cînd o oală, cînd un hîrdău, cînd... o jumătate de dovleac, pe cînd tînăra copilă cîntă de zor. Mai știi și cu? Pesemne sînt totalmente lipsit de fantezie, nefiind în stare să prind subtilitățile unei asemenea «puneri în scenă».

Filmul este realizat și prin colaborarea cu minunatul olar oltean Ogrezeanu. Dar nu înțeleg de ce este arătat cum modelează lutul pe roată, este arătat — nu înțeleg de ce — cum pictează, cu talentu-i neîntrecut, străchini și cite altele care nu prea văd ce legătură au cu muzica interpretată de Elena Munteanu. După cum nu am știut pînă la acest film că în rodnică cîmpie românească, în locul recoltei bogate ce ne hrănește sau al florilor ce ne încîntă, cresc străchini, multe, foarte multe străchini, nesfîrșit de multe străchini, pînă-n zare, pînă dincolo de zare, toate datorate iscusitului meșter popular. Și printre străchini, fără a călca în ele, Elena Munteanu își desfășoară calitățile vocale, execută muzică țărănească. Ba la un moment dat, ciucălăii de porumb cu feștile în cap se transformă în niște foarte penibile torțe, în timp ce Elena Munteanu cîntă mai departe de zor muzică populară.

Nu! Îmi dau seama că nu am reușit să înfățișez nici măcar într-o cît de palidă lumină acest recital. Aș dori să fie chemați oameni de cultură, oameni de artă, oameni iubind folclorul acestei țări, țărani, muncitori, oferindu-li-se tuturor prilejul de a viziona această realizare unică. O să privească și să-și spună părerea. Aci nu mai este vorba de «poluare fol-

clorică», ci de o viziune supraabsurdă asupra cîntecului popular, despre o emisiune care departe de a fi semănătoristă, poporanistă sau mai știu eu cum, este... ce este? Îți stă mintea-n loc și te întrebi pentru ce, pentru cine? În nici un caz spre folosul artei populare!

Încă o punere «în scenă». E vorba de sprintena și plina de viață melodie «Di, di, di, murgule di!». Știam că frumoasele linguri populare de lemn îmbină utilul cu frumosul. Dar iată ceva nou. De astă dată cîntăreța stă pe un fel de cal (mai degrabă cămilă) și își cîntă săltăreța melodie, în timp ce obiectivul se clatină, se tot clatină, deci calul-cămilă se bălăngăne și își tot bălăngăne coama, formată din... linguri de lemn așezate una lîngă alta.

Nu! Sau poate... da. Poate și eu sînt învechit, depășit de noi forme și nu mai înțeleg nimic din arta populară. Sau poate... Poate că așa e bine, poate că așa trebuie să fie, dar atunci cel puțin să ni se explice ca să ajungem să înțelegem și noi, dacă e musai să avem și noi «faliții noștri», să arătăm cît putem fi de moderni.

Numeroși telespectatori mi-au cerut insistent să atac acest subiect inedit și din fericire unic. Am făcut-o. Și cînd mă gîndesc că dacă emisiunea nu ar fi fost anunțată așa cum a fost anunțată: «recital de muzică populară», nu aș fi îndrăznit să spun nici pis...

Hari BRAUNER

Notă

Propunere pentru cei cărora le-a plăcut emisiunea: ce ați zice de «punerea în scenă» a celebrei «Ecaterina, vedea-te-aș moartă»? Un interpret ar cînta plin de of și dor în timp ce ar apărea dricul, poarta de mahala și... caii mascați. Poate și cioclii, coliva și, de ce nu, chiar îndrăcîta Ecaterina.

Sau «dramaticul» cîntec «Ia-mi cuțitul din ficiți!», la sunetele căruia ar apărea în prim plan un mare ficat (poate fi și găurit de ciroză), un ficat în carne și oase, în care ar fi înfipt cuțitul. Eventual, înainte ascuțit pe o tocilă cu roată și pedală. (Foarte etnografic!) A nu se uita ilustrarea momentului culminant:

cuțitul se ruginește
ficiții se putrezește
voinicul se prăpădeșteeee!

capriciile gustului

arta perisabilă

Constituie una dintre problemele cele mai răscolitoare ale timpului nostru această aspirație spre perisabilitate pe care o înregistrăm astăzi în domeniul tuturor artelor. Cei vechi ar fi înscris, fără nici o urmă de regret, o asemenea aspirație pe linia conduitei aberante, proprie unei omeniri bolnave. Și noi, pe tăcute, neîndrăznind niciodată să ne mărturisim deschis convingerile în această privință, gîndim, cei mai mulți, la fel, fiindcă știm că arta tuturor timpurilor a nutrit fantastica ambiție de a fi eternă. Oricît de ilari ne-ar apărea toți cei care aspirînd să devină «eterni» — «nemuritori», ca să vorbim în terminologie romantică — și nu au reușit acest lucru, rămî-nînd nume obscure într-o istorie destinată să rețină doar numele nepieritoare, numele mari, numele celebre, nu vom putea să ne împăcăm niciodată cu o altă convingere decît aceea că arta e destinată să înfrunte timpul, tocmai prin înscrierea ei în timp, să rămînă eternă, tocmai fiind actuală. E limpede că o artă care se vrea perisabilă se exclude pe sine de la propria sa condiție. În ultimele decenii pare a se fi produs însă o adevărată răsturnare de valori.

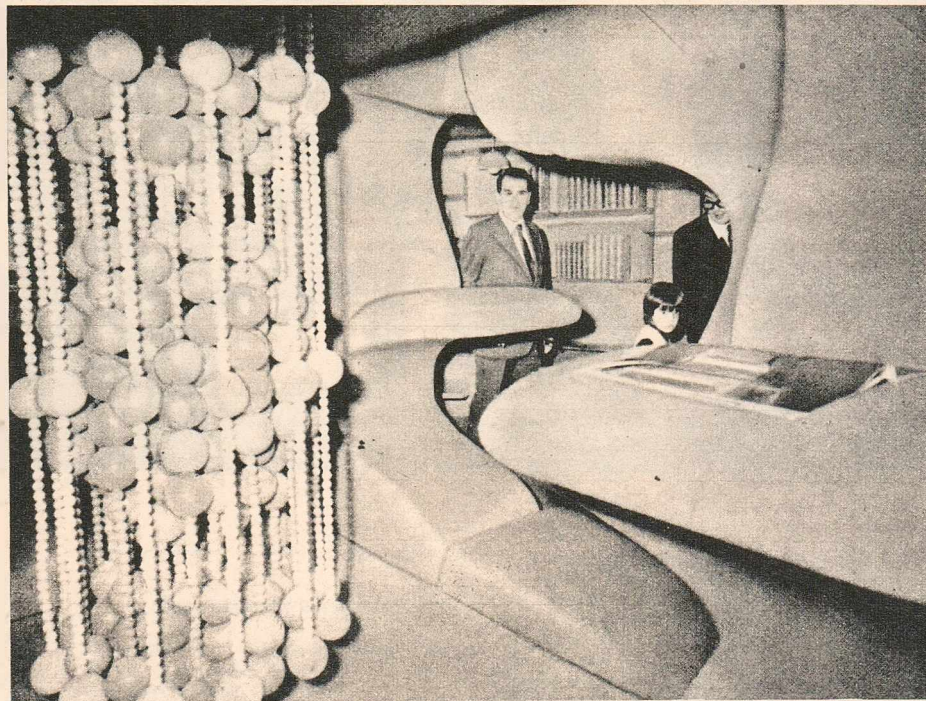
Ulterior s-a renunțat la această idee, întrucît arta, ajungînd într-adevăr ieftină, dar de proastă calitate, s-a constatat că producția a început să devină prea scumpă. Pornind de aici s-a fundamentat, în secolul nostru, ideea de design. Dar ce se întîmplă acum? Odată cu apariția noilor materiale — masele plastice — ideea unei arte ieftine a renăscut, atît în mintea arhitecților, cît și în mintea unor artiști decoratori.

La ora actuală, pretutindeni se înregistrează tot mai multe cazuri și tot mai multe soluții de amenajare estetică vremelnică a diferitelor spații — de amenajare estetică a străzilor, de amenajare estetică a unor cartiere sau a unor orașe chiar întregi — cu materiale ieftine: mase plastice, metale ușoare, plăci aglomerate, sticlă. Soluțiile propuse asigură, de cele mai multe ori, o ambianță estetică plăcută și, fără îndoială, modernă. Se naște totuși întrebarea dacă o asemenea artă — menită a satisface nevoia de inedit estetic a populației unui oraș sau a unui cartier, a celor care frecventează o stradă sau o instituție, pentru o perioadă determinată, cît timp durează un eveniment oarecare ori un

tare se referă la efortul artiștilor de a crea obiecte care, îndeplinind o funcție decorativă bine precizată, să fie totuși capabile să înfrunte timpul, să rămînă mărturie și puncte de referință, în timp și prin timp, despre ce se petrece pe plan estetic, astăzi. O atare tendință se înscrie pe linia a ceea ce numim *arta monumentală*.

Ca niciodată, în secolul XX, a înflorit mozaicul, au înflorit tehnicile volumelor realizate din beton, a cunoscut o extraordinară dezvoltare sculptura, atît în tehnicile sale tradiționale cît și în noile tehnici, au înflorit tehnicile decorative specifice străvechii arte a ceramicii.

Fără să ne automăgălim, va trebui să recunoaștem că, din acest punct de vedere, România din ultimii 25 de ani oferă ochiului estetic atent o experiență fantastică. Am asistat, în această perioadă, la noi, la un efort de neconceput nicăieri în altă parte, întreprins de către artiștii decoratori pe linia aceleia convingeri pe care o nutrim cu toții, că arta, măcar ca ambiție, nu poate să nu stea sub semnul înfruntării timpului și al luptei cu condiția efemeră, de a schimba fața orașelor României. Cine se deplasează la

Oricît de ingenioase ar fi soluțiile găsite de către ambientalîști pe linia utilizării materialelor ieftine dar perisabile, acestea nu pot suplini totuși absența artei — a marii arte năzuind totdeauna să înfrunte timpurile.

Ideea, care frămînta de multă vreme pe designeri și pe precursorii design-ului, a unei «arte ieftine», începe să obsedeze nu pe puțini artiști. Artă, în ipostazele sale clasice, fiind univers de prezențe originale se definea, prin forța împrejurărilor, și ca raritate. Nu oricine și nu oricînd și nu oricum se poate avea acces la artă. Trebuie să te deplasezi la muzeu, trebuie să te deplasezi la cutare monument, trebuie să te deplasezi la teatru, trebuie să te deplasezi la concert. A face artă «ieftină» și material accesibilă a fost una din direcțiile pe linia căreia au acționat toți precursorii ideii de design. Inițial s-a căutat o aplicare a diferitelor subiecte artistice consacrate pe produse industriale diverse: obiecte din metal, o-

sezon turistic sau pînă cînd oamenii se vor plictisi, fiindcă atunci va trebui intervenit cu altceva, cu o nouă soluție — este, într-adevăr, artă. Evident, ambiția ambientalîștilor nu este de a crea cadre estetice durabile — opere năzuind să înfrunte timpul — ci dimpotrivă, găsirea unor soluții pentru «acum» și «aici». «Mîine» sau «astăzi», în altă parte, va trebui totul luat de la început.

La ora actuală se disting două mari orientări: una privind amenajarea estetică a spațiilor urbane îndeosebi, cu materiale ieftine dar perisabile, prin soluții, de asemenea, ușor de realizat dar efemere. O atare tendință se înscrie pe linia a ceea ce se numește, cu un termen, consacrat de acum, *design ambiental*. Cealaltă orien-

Galati, la Suceava, la Piatra Neamt, la Baia Mare, la Pitești, la Băile Herculane, la Tg. Jiu sau pe litoral, fără a mai vorbi de București, nu poate să ignore realitatea vie a unor mari ansambluri monumentale; impresionante mozaicuri, grupuri statuare, forme decorative din ceramică, de incontestabilă valoare. Cazul Măgura, cu replici ulterioare la București și Arad, reprezintă iarăși un argument în sensul unei atari convingeri.

Ambiția obiectului durabil, a obiectului menit să înfrunte timpul pare a fi molipsit și alte zone ale vieții sociale contemporane, de la noi, pornind din sferile artei.

Gheorghe ACHITEI

COPĂCEL- COPĂCEL...

vîrstă cînd nu mă gîndeam încă la alte alea. o mătușă a mea, veselă și mucalită, se mira de aerul meu de fetiță și-mi spunea, tachinîndu-mă:

— De nu te-aș fi văzut în cristelniță, te-aș crede fată!

În pozele noastre de copilărie, de la cea dintîi, în care figurez într-un coșuleț împletit, par alături de fratele meu, Radu, fetița așteptată de mama și care a dezamăgit-o lă naștere. Această traumă a ei s-a repercutat, se vede, și asupra mea: de aceea, probabil, eu însumi mi-am fost din cea mai fragedă copilărie și pînă astăzi o decepție. Asta m-a ferit însă de narcisism, de egolatrie, iar mai tîrziu de subiectivism, în actul judecării de valoare. Prin alte cuvinte, nu m-am iubit și am privit cu seninătate moartea, încă din adolescență, după un șir de afecțiuni pulmonare, din fericire nu prea grave.

N-aș merge ca E. Lovinescu pînă la noțiunea thanatofiliei, care a stat la baza ciclului de romane și a personajului său autobiografic *Bizu*. N-aș vrea să mă răsfat cu imaginea avantajos literară a unui copil precoce, care-și ruminează voluptatea sfîrșitului apropiat. Nu, am fost sub acest raport un copil normal, dar totuși predispus la melancolie și prematur pesimism. Cu toate acestea, primele mele lecturi străine m-au plămădit dintr-un aluat destul de aspru, în care dospea simțul datoriei, al răspunderii morale.

Dintre cei trei băieți care am crescut o vreme împreună, — fratele meu, Radu, vîru-meu, Mircea, și cu mine —, eu singur eram stăpînit, pînă la refuzul plăcerilor nevinovate, de simțul acut al binelui și al răului și mă opream cu obsti-

nație în pragul acestuia. Astăzi surid nu fără mirare, dar cu indulgență, față de această conformație etică, cu totul străină climatului copilăriei și al adolescenței. În timp ce mai sus-numiții își rîdeau de preceptele în care eram crescut, eu le luam nu numai în serios, dar și în tragic, convins că din călcarea lor va ieși un rău cu mult peste închipuirea noastră.

Aceleași lecturi (am mai pomenit de romanele contesei de Ségur din Bibliothèque Rose) au făcut din mine, pe la vîrsta de opt-nouă ani, un fel de hibrid al cumințeniei, o «petite fille modèle», la care s-au adunat altele (literare și istorice), exaltînd în mintea mea încălzită de faptele mari ale vitejilor din antichitate și din veacul de mijloc un ideal de eroism cu totul anacronic. Visam că alerg, rudimentar înarmat, să lupt cu răpitorii fetiței care-mi întinsese la Șosea o floare culeasă ilicit, în ciuda prescripțiilor categorice, și al cărei cavaler fără frică și reproș, ca ilustrul Bayard, mă jurasem a fi. Îmi vine astăzi să rid de aceste exaltări preadolescentine, în care se îmbina firul negru al datoriei cu cel roșu al pasiunilor cavaleresti. Cădeam îndrăgostit de înția fetiță care-mi surîse cu o cochetărie înăscută, dar căreia îmi era peste puteri să-i mărturisesc «flama», pentru că nu se cuvenea, pentru că poate aș fi ofensat-o, și pentru o altă lungă serie de interdicții de ordinul atît al moralei, cît și al curteniei medievale.

Faptul că mă atrăgeau mai mult fetele mici, de vîrsta mea, decît băieții, se datora pe de o parte zvăpăierii acestora, pe de alta trivialității cu care își spuneau vorbe de ocară, la auzul cărora mă rușinam mai virtos decît tovarășele mele de joc, indignîndu-mă pînă la revoltă și minie. Am început mult mai tîrziu a gusta, ca filolog, savoarea unora dintre înjurături, deși pînă astăzi ele jignesc în mine nu știu ce simț al decenței și mă indispun la adresa romanului în care ele se etaleză cu nerușinare. De aceea n-am cunoscut, pentru că n-am vrut, jocurile de maidan cu băieții de pe strada mea și de aceeași vîrstă. Nu mă atrăgeau și n-am suferit o clipă de solitudine voluntară în care mă închideam cu toată hotărîrea.

Am foarte puține amintiri din copilărie.

Mama Tity sau tanti Catî (Macovescu), vara ei primară, — amîndouă fete mari cînd m-am născut —, mi-a povestit cum m-am zbatut din brațele ei la vîrsta de trei ani și în cădere m-am rănit la timpla dreaptă. Un doctor, chemat în grabă, mi-a cusut rana. Mulți ani, semnul mi-a rămas, ca o mereu mai ștearsă liniuță albă, pînă s-a șters cu totul, păstrîndu-mi în memorie numai felul în care, după spusele mătuși-mii, țipam după ce fusesem operat:

— Nu mai fac! Nu mai fac!

Am vorbit destul de tîrziu, — pe la vîrsta de doi ani și jumătate —, iar sintagmele pe care de atunci înainte le-am rostit cît mai des, tare sau *in petto*, au fost, bată-le vina, aceleași de mai sus:

— Nu mai fac! Nu mai fac!

Au fost aceleași, dar cu cît am crescut în vîrstă m-am ținut mai puțin de cuvîntul ce mi-l luam față de mine însumi și care fusese legea aspră a copilăriei și a adolescenței mele.

Cînd am pus mîna pe condei și mi-am scris primele articole de critică literară, am condamnat cu asprime efuziunile sentimentale ale unui Panait Cerna, pe care bunul meu profesor Mihail Dragomirescu, în mod eronat, îl socotea superior lui Octavian Goga, precum și acelea, recente, ale lui Ion Sîn-Giorgiu, de acest tip:

— Vrei tu să fii a mea?

Q. dac-ai vrea!

În respingerea mea stăpînea încă frîna pudorii, care se dezvoltase în mine peste măsura firii, încă din cea mai fragedă vîrstă. Dealtfel, ceva mi-a rămas și la maturitate, cînd nu m-am putut împăca nici cu literatura lînced sentimentală, dar nici cu predilecția contemporană pentru erotism, pentru frecvența scenelor tari de copulație, pentru panerotismul dezlănțuit în artele frumoase de teoriiile freudiste. «Defulării» în acest stil, al dezlănțuirilor animalice, i-am preferat și-i prefer și acum refularea, orice ar spune contemporanii mei din acest sfîrșit de veac din cale afară de exhibiționist.

Desigur, nu sînt pudibund. Am citit mai multă literatură licențioasă decît literatură edificatoare propriu-zisă, dar le releg pe amîndouă la periferia artei, socotînd că ambele aparțin, prin monotonia tematicii și mijloacelor lor, genului plicticos, condamnat de Voltaire prin cunoscuta sa butadă.

În timpul copilăriei și al adolescenței mele, moralismul era de bună seamă unul din aspectele dominante ale societății burgheze: ipocrizia, care nu se impusese numai în Anglia, cu vestitul ei *cant*. Nu, pretutindeni, în structura etică a societăților burgheze, buna-cuviință și moralitatea erau o fațadă care ascundea dosul decorului. De sus, de la înălțimea fastului curților imperiale și regale și pînă jos, în acele clase care nu mureau de foame, huzurul era nu numai al pîntecelui, dar și al instinctelor joase și al plăcerilor vulgare. În familia mea, ferită de mișcări seismice, în care domnea buna înțelegere și stima reciprocă, nu se predica morala și nu se petrecea nimic în răspar cu ea. De unde mi-a venit mie cea cută prematură de seriozitate pînă la severitate, mult mai tîrziu temperată de umor și îngăduință? Am încercat să ridic un colț de pe acest obscur proces sufletesc, dar mă simt incapabil de a scrie un «Bildungsroman» de tip goetheian. Așadar, asigur pe cititorii mei binevoitori că nu-i amenință primejdia unui roman ca acela al criticului care se credea în stăpînire a trei degete de aur — se-nțelege, instrumentul memorialisticii drapate epic.

Carte poștală datată 13 ianuarie 1913. Radu Cioculescu la 11 ani și 6 luni, Șerban Cioculescu la 10 ani.

o regretabilă opacitate critică

Observăm de la o vreme un fenomen de evident mimetism printre unii recenzenți și cronicari ai poeziei lui Marin Sorescu. Aceștia psalmodiază, cu mereu aceleași firave motivații, degringolada și deruta în care s-ar afla lirica soresciană. Dorind să apară în ipostaza unor lucizi și obiectivi exegeți și, bineînțeles, neintimidați și ofensivi cu consacrații, ei nu dovedesc, în fond, decât neînțelegere față de o prezență lirică originală și valoroasă. Bine spunea acel critic descendent (nu epigonic) din bunul simț al lui Pompiliu Constantinescu, Ilie Constantin, că «poezia lui Marin Sorescu, înainte de a fi negată, trebuie, ca orice altă poezie, înțeleasă». Or, din această opacitate critică se nasc așa-zisele obiecțiuni și rezerve, care mai de care mai neîntemeiate și fanteziste. Dar să ne oprim asupra unora.

Îl se reproșează lui Marin Sorescu că e posesorul unei formule poetice și că această formulă, îndelung practică, și-a epuizat, chipurile, resursele. Nimic mai fals ca premisa și concluzia. Istoria liricii de pretutindeni e plină de poeți cu o anumită și personală formulă. În ce ne privește, preferăm termenul de «formulă», în cazul atât de delicat al cercetării poeziei, pe acela de «modalitate de expresie». Dar nu interesează aici denumirea termenilor, ci optica îngustă prin care se consideră actul liric. Deoarece un poet autentic nu poate fi înțeles fără o «formulă» sau un mod de exprimare propriu, organic, distinctiv. Într-adevăr, Marin Sorescu are o foarte distinctivă formulă poetică. Și organică în același timp. Pentru că, esențial în asemenea cazuri, e faptul dacă această formulă îi e sau nu organică. Or, după părerea noastră, numai organicitatea nu i se poate contesta poeziei lui Marin Sorescu. Oricât de antisorescian ar fi cineva, acesta nu-i poate pune la îndoială originalitatea modului de expresie. Mod care nu e împrumutat sau adoptat într-un moment sau altul al evoluției poetice. Cu această modalitate a venit de la început Marin Sorescu și numai prin ea am luat cunoștință de apariția unui poet puternic marcat de originalitate. Și tot această modalitate i-a conturat personalitatea atât de inconfundabilă. Cât despre istovirea «formulei» soresciene, afirmația ni se pare de asemenea eronată. Recenta carte de poeme *Suflete, bun la toate* dovedește peremptoriu prospețimea creației lui Marin Sorescu. Desigur că și această carte nu aduce un alt Sorescu. E aceeași poezie prin care autorul *Tineretii lui Don Quijote* și-a câștigat un loc aparte în lirica noastră contemporană și prețuirea și dra-

gostea maselor de cititori (lucru ce credem că nu-i deloc de disprețuit!). Dar și în ultima sa carte, poetul ne captivează și încintă prin insolitul asociațiilor, prin imprevizibilul «mecanism» al poemului care ne transmite tulburătoare meditații asupra condiției umane. Departe de noi gândul de a zăgăzui libertatea fiecărui exeget al poeziei lui Marin Sorescu de a-și împărtăși rezervele, de a-și expune punctul de vedere critic al propriilor convingeri. Dar nu putem fi de acord cu aceia care, în lipsa unor argumente justificate, neagă numai de dragul de a nega.

E un fapt recunoscut că Marin Sorescu e creatorul unei poezii de întinsă și variată problematică existențială. Tematica acestei poezii cuprinde o mare diversitate de subiecte. De la nostalgia după universul infantil sau, mai bine-zis, de la avertismentul ce ne e dat de pericolul pierderii candorii și purității (acel atât de emoționant poem «Jucării») pînă la panica în fața morții aproape nimic din ce-i omenesc nu-i scapă poetului. Numai că sentimentele și gândurile sint exprimate foarte personal. Poezia lui Marin Sorescu realizează de altfel un paradox de structură. Deși de factură cum nu se poate mai directă, această poezie poartă cu ea o mare diversitate de măști ale poetului. Foarte grav în fond, poezia are un «mecanism» de o extraordinară vivacitate. Unii critici ai lui Marin Sorescu se lasă a priori în capcana întinsă de poetul însuși. Aceștia văd doar «anecdotică», «formulă», «poanta».

Nu-i intuiesc adîncul ei lirism, defini-toriu printre altele, și prin grija poetului de a se păstra nealterată, autentică starea genuină a omului. O analiză atentă a poeziei lui Marin Sorescu va scoate în evidență cu precădere încrederea lui în capacitatea demiurgică a omului.

Pentru lirismul de esență al poeziei soresciene, ni se par caracteristice aceste rînduri ale lui Mircea Martin: «Sorescu se dezice spectaculos de poezie, pentru a putea insinua discret unda proprie de lirism. Temele mari ale poeziei sint minimalizate, cadentele solemne sint întărite ironic în vederea poantei finale care schimbă perspectiva. Pedala gravă capătă astfel un ecou intensificat de stridențe pe care le curmă. Paradoxul acestei poezii lucide, calculate, căutînd poanta și mizînd pe ea, este de a genera totuși starea lirică. La Sorescu nu poanta e imprevizibilă, ci... lirismul». Sperăm că rîndurile citate vor avea darul să pună pe gînduri pe acei critici care invocă «ponciful» poantei în poezia lui Marin Sorescu, «poantă» ce își are cu totul alte rosturi decît acelea presupuse de ei.

Credem că a venit timpul ca liricii lui Marin Sorescu să-i fie consacrat studiul amplu și cu adevărat obiectiv. E cerut un astfel de studiu de viațoarea intrinsecă a poeziei, de largă ei audiență la cititori, precum și de controversele ce le iese, o mare parte dintre ele provocate (din păcate) de o regretabilă opacitate critică.

Traian STOICA

«îndoielnicul» raport al lui arnold hauser

Publicul știe totuși prea puțin despre literatura de limbă germană sau maghiară care se scrie la noi. Cîteva traduceri încep să înlătore distanța inevitabilă pe care o pune limba originalului între aceste cărți și cititorul român. O demonstrație că indulgența n-are ce căuta atunci cînd tratăm aceste volume ne-o face și scurtul roman al lui Arnold Hauser intitulat *Îndoielnicul raport al lui Jakob Böhman*. Ceea ce trebuie să remarcăm de la început este că autorul nu-și caută inspirația prea departe, nu apelează la o ficțiune stranie ori plină de simboluri. Lumea căreia se adresează pentru a da corp ideii romanului este lumea sașilor transilvani de dinainte și de după război. Adică o lume precis circumscrisă și pe deasupra puțin cunoscută cititorului român. Arnold Hauser ne oferă o privire dinăuntru a acestei lumi în principiu închisă. Ne câștigă mai întîi autenticitatea atmosferei. Cînd spunem asta ne gîndim la o atmosferă specifică obținută din incizii precise și sumare fără cea mai mică urmă de apel la pitoresc. Poate că ar trebui de aceea să vorbim despre sugestie, pentru că Arnold Hauser nu face altceva decît să relateze lapidar momente și să treacă mai departe. E de mirare de altfel cu cît de puțină insistență obține acest efect. Sînt cîteva retrospective ale vieții eroului, cîteva referiri la strămoșii lui, prilej de a contura un tip posibil de existență al sașilor și cam atît. Iată un detaliu memorabil și definitoriu atît pentru lumea descrisă și pentru soarta eroului, cît și pentru obiectivitatea cu care autorul abordează complexa problemă a conviețuirii unor grupuri etnice deosebite: copilul merge cu bunica Gruisi pe cîmp și-i e sete. O sete chinuitoare care trebuie să se aline în vreun fel, dar nicăieri nu există apă. Și deodată se ivește șansa: doi țărani români care au apă. Dar bunica Gruisi nu dă voie copilului său să bea apa străinilor... Aceasta este atmosfera în care crește Adolf Sommer, personajul central al cărții, Sommer care este în momentul scrierii cărții un dispărut. Nimeni nu știe ce s-a întîmplat cu Adolf Sommer, nimeni nu știe ce s-a făcut cu Adolf Sommer... Îndoiala plutește asupra vagilor știri cu totul insuficiente care circulă despre el. Cineva, Anton Micu, a găsit zece schițe ale dispărutului, schițe care denotă un îndoiel-

nic talent literar, dar Sommer nu mai e de găsit nicăieri. Anton Micu încearcă să afle adevărul și micul roman al lui Adolf Hauser este romanul căutării lui Sommer, roman al căutării eroului care se transformă în romanul cauzelor dispariției lui. Citind schițele celui intrat în necunoscut, Micu înțelege că Sommer trebuia și trebuie ajutat, că singurul lucru ce mai e de făcut este să se ofere o repație morală unui tînar care a întîmpinat devreme suspiciunea și consecințele ei sufletești. *Îndoielnicul raport al lui Jakob Böhman* este o carte despre suspiciune și urmările ei și, în același timp, despre condiția minoritarului.

Interesant este că Arnold Hauser nu scapă din ochi nici una din datele problemei și că romanul său se menține, deși cu evidentă simpatie pentru Sommer, în linia unui efort de obiectivare remarcabil. Scriitorul are aerul că ne spune: aceasta e chestiunea, acestea sînt datele ei, s-ar părea că lucrurile stau așa, dar cine poate descurca încurcatele ițe? De aceea «raportul» este «îndoielnic», de aceea romanul este clădit cu ajutorul unor fascicule de opinii diferite care-i dau aspectul de dosar impersonal. Este mai întîi raportul lui Jakob Böhman, pe care chiar raportorul îl numește «îndoielnic», sînt mai apoi chiar însemnările lui Sommer și sînt și adnotările lui Anton Micu. Toate la un loc nu fac nici raportul, nici întîmplările mai puțin «îndoielnice». Scriitorul folosește un procedeu uzitat des în romanul modern pentru a sublinia delicatețea și interesul problemei pe care ne-o propune. Romanul este o temă de meditație pentru cititor. Ingeniozitatea și tactul scriitorului sînt remarcabile. Digresiunile sînt absente, ni se relatează totul cu o economie exemplară, fiecare detaliu are o destinație precisă, stilul este rapid, lapidar, sugestiv. Pe prozator nu-l interesează «să facă proză», ci să problematizeze, și din acest punct de vedere și-a ales mijloacele și procedeele nimerite. Comprimarea servește intenției de a problematiza. Arnold Hauser are priceperea de a însuma totul într-un roman de-abia peste o sută de file. Se poate spune că nu este un «roman», deși ar fi inexact, dar este în orice caz o carte care merită citită.

M. UNGHEANU

despre cărți

CAIETELE MIHAI EMINESCU, Editura Eminescu. În «Introducerea» la M. Eminescu, Poezii postume, IV, Editura Academiei Române, București, 1952, Perpessicius scria: «O cercetare cît de sumară a bibliografiei eminesciene, așa nesistematică și incompletă cum este, arată că nu este poate capitol al literaturii noastre, mai bogat în cercetări de toate categoriile (de la amintirea cea mai umilă pînă la studiul de înaltă sinteză), ca cel eminescian, ceea ce lipsește însă este un organ de coordonare și sistematizare a variatelor aspecte pe care le îmbrățișează această operă, o publicațiune care să întrețină, nu atît ilacăra nestinsă a cultului eminescian, care arde ea și fără concursul nostru, cît interesul precis, științific, pasionant pentru tot ce e document eminescian, din indiferent ce sector și pentru orice dezbateri, în măsură să aducă lumină

în situația și înțelegerea poetului». Și iată că publicația periodică pe care o visa Perpessicius a apărut. Ea nu va fi, după cum anunță Marin Bucur, sub a cărui îngrijire a fost tipărit acest prim volum al «Caietelor», o apariție cu date calendaristice fixe ci «o permanentă de interes științific» de felul «Bulletin baudelairien», «Études baudelairiennes», «Cahiers Victor Hugo», «Études rimbaudiennes», «Cahiers Paul Verlaine». Tipărirea unui seminar eminescian a constituit preocuparea cîtorva generații de istorici și cercetători literari. Dacă formula în care s-a materializat această năzuință de a îmbogăți continutul bibliografic critic referitoare la opera și viața marelui poet este cea mai potrivită, rămîne de văzut. Deocamdată debutul «Caietelor Mihai Eminescu» poliarizează interesul tuturor acelor care cred în caracterul deschis al operei eminesciene. Cele 26 de contribuții care alcătuiesc acest prim volum sînt semnate fie de eminescologi cunoscuți (L. Galdi, George Munteanu, Augustin Z.N. Pop, D. Murărașu), fie de lingviști a căror preocupare pentru limba scrierilor emi-

nesciene nu este una de circumstanță (G. Ivănescu, G.I. Tohăneanu). Registrul pe care se întind contribuțiile la acest volum este generos, apropiind «Eufonia eminesciană», cercetare aproape inedită a lui Sextil Pușcariu prin caracterul de raritate bibliografică al volumului care-o conține, de analiza numerică efectuată la calculator de Flora Șuteu și Victor G. Velculescu avînd ca obiect tipurile de antiteză din «Luceafărul». În nota prestigioasă de care se bucură autorii lor, Edgar Papu și Zoe Dumitrescu Bușulenga, ni se par a fi «Hyperionul românesc» și «Simfonia eminesciană». De la puritatea însemnărilor lui Gheorghe Matei Eminescu, nepotul de frate al poetului, și pînă la documentele recent descoperite de Ion Suciu, cercetător la Arhivele Statului, primul dintre «Caietele Mihai Eminescu» se constituie într-un op bine echilibrat. Poate prea corect în construcție, lipsindu-i acel sau acele studii neprevăzute care să-l singularizeze, să-i anunțe o traiectorie aparte. Dacă ar fi să detașăm din acest prim volum contribuțiile care contravin cu mințenii generale a «Caietelor», atunci

trebuie să amintim «Judecată, județ, judiciu la Eminescu», în care Constantin Noica pledează pentru reconsiderarea valorii lecției filozofice pe care o dă traducerea efectuată de Eminescu din *Critica rațiunii pure*, și cele patru scrieri ale lui Șerban Cioculescu adresate lui Perpessicius între 9 și 13 aprilie 1953, în care «nebulna filologică» (n. Ș.C.) a celui dintîi, declanșată de lectura volumului de «Poezii postume» din cadrul monumentalei ediții Perpessicius, ne prilejuieste nu numai o lectură savuroasă, dar și o lecție despre nobilul interes cu care Șerban Cioculescu a parcurs volumul încredințat de Perpessicius. O lecție despre iranchiețe, căci profesorul Cioculescu, tocmai datorită venerației pe care i-o purta muncii și talentului lui Perpessicius îi semnaleză acestuia din urmă, fără false complezențe, erorile depistate, începînd cu greșelile de tipar și terminînd cu inconsecvențele aplicării unor criterii fonetice în acel prim volum al ediției monumentale pe care ne-a dat-o Perpessicius.

Dorin TUDORAN

mihai beniuc – scrieri, volumul III

«pe coardele timpului»

Apariția celui de-al III-lea volum-sințeză din creația poetică a lui Mihai Beniuc confirmă post-hoc acea însușire fundamentală pe care o remarcă cîndva George Călinescu: «Oricît de diversă ar fi în totalul ei (...), poezia lui Mihai Beniuc este originală, consecventă, sinceră, directă (...), revelînd un suflet organic, clasificabil din punct de vedere liric, în vreme ce unii, după ani de dibuiri, adoptă o manieră care, chiar perfectionată, apare adesea factice». Această luminozitate, perfectă circumscrisie într-o formulă poetică nesofisticată de false mistere converg spre o hartă lirică cu o configurație bine stabilită. Răzbate aici o notă polemică subiacentă împotriva celor care-i pun sub semnul întrebării poezia, împotriva curgerii ireversibile a timpului, a morții, a războiului și angoaselor existențialiste. Efigia de poeta-vates gravată în stîncă versurilor îi conferă rațiunea de a fi: «Mă inventau, de cumva n-aș fi fost./ Eu sînt în secol o necesitate./ Sînt toboșarul vremii care bate/ Vestind ce are și ce n-are rost/ Căci m-am zbatut și m-am mișcat mereu/ Cu cei de jos la bine și la greu./ Și voi trăi în inima mulțimii» («Piedestal»).

Beniuc iese din comun prin abaterea de la statutul nescris al tradiției, consacratei structuri psihice a poetului. Nu e neliniștit, suav, elegiac, oniric. Erosul său nu e complementar Tanatosului: «Nu legănat pe nufăr ca o broască/ Urmasilor li-i dat să mă cunoască./ Nici suspinînd la sinul mort al lunii./ Ci călărind pe spatele furtunii» («Nu legănat»). Această declarație de credință în virtuțile versului răscolitor, energic, poate fi considerată un moto al întregii sale poezii. Dragostea pentru el nu e un nesfîrșit prilej de extaz și prăbușire, acoladă romantică în decor ireal, ci împlinire pămîntescă, imbouldul unei permanente dorințe de autodepășire («Mai vii?»). Indiferent din ce unghi e privită, poezia lui Beniuc e tot ce poate fi mai opus artistului-daimonion, intermediar între cer și pămînt. Ea este rodul unui sănătos epicureu, urmașul multor gene-

rații de țărani dîrji și tenaci, duri și în același timp capabili de o rară gingășie, al căror echilibru sufletesc se repercutază în toate ideile și acțiunile lor. Poetul este «ram într-o pădure» «măr de lîngă drum», «cocoș de munte» și nu pasăre domestică, discipol al luminii și al sevelor vitale («Viața»). El știe să toarne în metalul versurilor sale noi semnificații miturilor. Orfeu devine un alter ego în care simbolul poetului trac se metamorfozează pe parcursul veacurilor. El este o intruchipare a simbului original al artei: libertatea. Ea capătă accepții noi în funcție de filmul derulat retrospectiv al istoriei: țărmlul get, Roma, anii odiosului fascism în România și în același timp lupta în ilegalitate a partidului. Ecourile cobuscine de metrică («Grizzly»), de tonalitate și tematică în spiritul lui Goga sînt evidente: «E slobod să mai cînt în România./ Cînd pretucindeni sîngerează glia/ Și sînt ca în exil în țara mea./ În care beat vrăjmașul vieții bea/ Și piinea pentru masa lui și-o frînge/ Gătîndu-se de crunt ospăț cu sînge?/ Cum pot să stau alături de vreme/ Cînd colo-n miezul muntelui adînc/ Durerea românească geme, geme./ Și cîntecele noastre toate plîng?» («Orfeu, scrăbunul tracic»). Visul este după opinia lui Beniuc congener, complementar materiei. El este un catalizator al eternei dorințe de depășire a condiției umane («Materia și visele»). Pe alte coordonate poetul se vadește a fi un moralist și un filozof. Glosele («Nu poți pune») și parabolele sale («Carnaval») sînt o chintesență a unui Weltanschauung comunist. Poemele nu se vor a fi altceva decît un adagio al schillerienei «Ode a bucuriei» («Climat»). Poetul-profet, în sensul umanist al expresiei, se proiectează în postura unui «dascăl cu școlari obișnuit», pururi încrezător în capacitățile de regenerare ale vieții («Profetul»), sau a unui copil hrănind porumbelii în piața San Marco («Venețiană»). El nu acceptă nici resemnarea, nici deznădejdea. Împotriva spaimei, a imaginilor terifiante ale lui Hitchcock, împotriva bombe atomice («Decoratii») întrebunțează pe rînd satira, suprapunerea de planuri în alb-negru și mai ales — «gardul de spini» — convingerea în invincibilitatea rațiunii umane.

Iulia MOLDOVEANU

un interviu remarcabil despre realitatea socială și realism

În sumarul ultimului număr (2) al revistei «Viața românească» aflăm un interesant interviu, în care interlocutorul lui Petru Popescu e Ovid S. Crohmăniceanu. Convorbirea pornește de la o idee fertilă în sugestia și cu o deschidere cuprinzătoare și nuanțată asupra raportului dintre realitatea socială și realism, acesta din urmă fiind considerat și «o formă de modernizare a prozei». Axat în jurul acestei idei, interviul propune o seamă de aserțiuni exprimate clar, cu fermitate, din care nu lipsesc și implicațiile polemice împotriva denaturărilor și evadării din realism.

Întrebările și răspunsurile converg spre judicioasa afirmație că numai realismul conferă prozei structura de modernitate. «S-a creat în unele mentalități, spune Ovid S. Crohmăniceanu, o opoziție ciudată între realism și modernitate, ca și cum pe de o parte realismul nu poate fi decît suma tuturor tradiționalismelor, iar modernitatea nu ar putea avea nici o legătură cu realitatea... Realismul — cel adevărat, de valoare, firește, se situează întotdeauna, ca necesitate, în avangarda artei». Iar la un moment dat, Petru Popescu emite opinia «că îți trebuie o foarte puternică imaginație pentru a reuși să vezi realitatea». «Într-o viață literară atât de «vorbărească» cum e a noastră» (Petru Popescu), interviul consemnat aici, prin ideea de bază revelatoare, aduce, fără vorbe multe și divagații, câteva convingătoare opinii asupra necesității realismului pentru condiția unei proze autentice și mereu moderne.

S. TRAIAN

Duminică trecută, librăria «Cartea românească» a fost gazda unei premiere editoriale prilejuate de apariția volumului de versuri «Armura de aer» al poetului Alexandru Lungu, ilustrat de copiii-pictori din Vulturești-Argeș, care au deschis cu această ocazie și o mică expoziție. Poetul și pictorii au dat autografe numerosului public.

Fotografie de Ion PREDOȘANU

vorbiți și scrieți românește

între lingvistică și logică

Cînd cineva spune, caracterizînd regimul sintactic al verbului a *învăța*, că acest verb se construiește cu două complemente directe, unul al persoanei, altul al obiectului, nimeni nu se îndoiește că o astfel de caracterizare este lingvistică.

De asemenea, cînd se afirmă că, în românește, se poate spune *învăț pe copil lecția*, dar nu *o învăț pe masă lecția*, deoarece, în cel de-al doilea caz primul complement nu este un «complement al persoanei», așa cum cere regula de construcție a verbului a *învăța*, nimeni nu se îndoiește că cele două caracterizări diferite făcute celor două propoziții au la bază rațiuni de ordin lingvistic.

Ambele categorii de observații se bazează pe cunoașterea sensului cuvintelor constitutive ale propozițiilor menționate și pe cunoașterea relațiilor de compatibilitate sau incompatibilitate dintre aceste sensuri. Nici în acest caz nimeni dintre cei care au o înțelegere așa-zis «tradiționalistă» a faptului de gramatică și de limbă nu s-a îndoit de faptul că atât cunoașterea sensului cuvintelor, cît și a relațiilor de compatibilitate sau incompatibilitate dintre sensuri sînt fapte de ordin lingvistic.

A cunoaște «sensul» unui cuvînt sau al unei expresii nu înseamnă altceva decît a cunoaște condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un obiect, o clasă de obiecte, o stare, o clasă de stări, un eveniment sau o clasă de evenimente din realitate pentru a putea fi «numite» sau pentru a ne putea referi la ele cu ajutorul cuvîntului sau al expresiei considerate. Într-adevăr, a ști ce «înseamnă» *Ion citește cartea* nu este altceva decît a ști în ce condiții poate fi folosită această propoziție, deci la ce eveniment ne putem referi prin intermediul ei.

În contrast cu chestiunile de acest gen, al căror caracter lingvistic nu este pus la îndoială, problemele de sens puse de alt fel de propoziții, ca, de exemplu, cele de tipul *nu există unicorni* (existențială negativă) par a fi considerate fără prea multe rezerve ca *nelingvistice* sau, altfel spus, ca aparținînd mai curînd logicii decît lingvisticii. Problema pe care o pune o propoziție de acest tip este, în linii mari, următoarea: a spune despre *unicorni* că *nu există* este un adevăr, căci *unicorni* nu există nicăieri în realitate: cu toate acestea, propoziția *unicornii nu există* se referă la sau este o aserțiune despre *unicorni*, tot așa cum propoziția *ciinii sînt animale vertebrate* este o propoziție care se referă la *ciini*. Așadar, propoziția *unicornii nu există* se referă la un număr de «obiecte» despre care se afirmă, în mod concomitent, că *nu există*. O astfel de propoziție poate fi legată de chestiunea paradoxurilor.

Problema care se pune e următoarea: este într-adevăr problematică legată de sensul existențialelor negative «mai puțin lingvistică», decît problematică legată de sensul propozițiilor din prima categorie? Ce ar putea justifica o asemenea distincție?

S-ar putea spune că existența sau inexistența unicornilor este o chestiune care nu privește limba română (și nici o anumită limbă în particular) și că, prin urmare, problematica pusă de existențialele negative depășește cadrul limbilor naturale. La aceasta se poate face observația că o propoziție ca *în camera asta nu există scaune* pune o problemă de exact același gen, deși este enunțată într-o limbă dată, într-o situație dată, cu privire la obiecte uzuale, ca orice propoziție care — cel puțin la prima vedere — nu are implicații logice prea complicate. Or, a spune că existența sau inexistența scaunelor nu privește, nici în acest caz, limba română nu este, de data aceasta, posibil.

deoarece exact această existență sau inexistență a obiectelor numite *scaune* într-un spațiu determinat numit *camera* reprezintă «condiția» pe care trebuie să o satisfacă starea de lucruri pentru a decide dacă ne putem sau nu ne putem referi la ea prin propoziția menționată; cu alte cuvinte, chestiunea existenței sau inexistenței obiectelor în discuție este legată direct de ceea ce numim «sens» (fără să înțelegem prin aceasta, în mod necesar, că obiectele ar constitui «sensul»).

S-ar putea spune că problema sensului și, legată de aceasta, problema corectitudinii sau acceptabilității unei propoziții ca *învăț pe copil lecția* este o problemă care ține de sensul unor cuvinte determinate, dintr-o limbă determinată, în timp ce problema sensului unei existențiale negative este o problemă care nu ține de sensul unor cuvinte determinate, dintr-o limbă determinată. La aceasta se poate răspunde că, deși problema semnificației existențialelor negative este o problemă care depășește limitele unei anumite limbi naturale sau a anumitor limbi naturale, ea rezultă totuși din semnificațiile pe care le au niște cuvinte determinate; în cazul nostru, din faptul că *nu înseamnă* «nu», că *există* înseamnă «există» și din faptul că prefixarea lui *nu* la o formă verbală are ca rezultat negarea unei propoziții. Pe baza unui argument asemănător ar trebui să spunem că sensul lui *mîncîncă* din *pisica mîncîncă șoarecele* nu interesează limba română, pentru că acțiunea denumită de *mîncîncă* este o acțiune la care ne putem referi printr-un verb existent, după toate probabilitățile, în orice limbă. Putem nega, în principiu, calitatea lingvistică a unui element pentru simplul motiv că el este caracteristic pentru orice limbă? Desigur că nu: în acest fel ar trebui să eliminăm din sfera de interes a lingvistului orice trăsătură caracteristică «limbii în general», deci și oricărei limbi în parte.

S-ar mai putea spune că problema contradicției nu este o problemă lingvistică, ci logică. Așadar, faptul că o existențială negativă ar duce la contradicție ar trebui să prezinte interes pentru logician, nu pentru lingvist. Două observații se pot face în legătură cu această replică.

Prima. Cînd spunem că o propoziție ca *învăț pe o masă lecția* este incorect construită ne bazăm pe faptul că propoziția citată este în raport de contradicție cu regula care stabilește relația dintre sensul verbului *învăța* și sensul primului complement direct al acestui verb. Într-adevăr, din această regulă și propoziția în discuție ar trebui să deducem că substantivul *masă* se referă la o persoană. În același timp, din caracterizarea semantică a aceluiași cuvînt știm că substantivul *masă* se referă la un obiect *inanimat*.

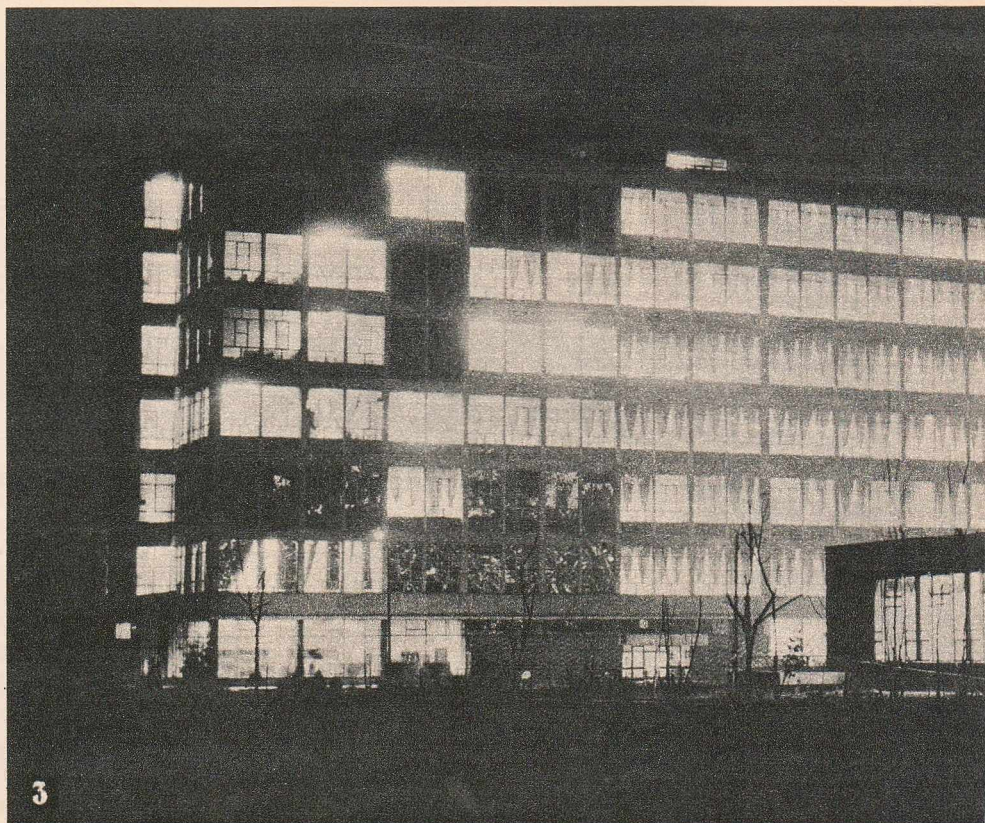
A doua. Însăși interpretarea «figurată» a sensului unei propoziții ca *o învăț pe masă lecția* este determinată, într-un fel, de această contradicție. Pentru a nu ajunge la contradicție, receptorul mesajului «renunță» a sensului curent al cuvîntului *masă*, acordîndu-i o semnificație nouă, anume aceea determinată de posibilitatea ca acest cuvînt să se refere la o persoană.

Observațiile de mai sus arată că o distincție clară între ceea ce aparține, în analiza semnificației, problematicii lingvistice și ceea ce aparține problematicii logice este destul de greu de făcut. Lucrul este, cred, explicabil dacă ne gîndim că limbajele logice sînt tot limbaje, ca și limbajele naturale. Și o întrebare este chiar atât de interesant să stabilim exact ce categorie de probleme este de competența lingvistului și ce categorie de probleme este de competența logicianului? Mai ales în momentul în care caracterul «interdisciplinar» al studiului semnificației apare cu din ce în ce mai multă evidență?

Emanuel VASILIU

1-2

3

1-2

**DE DEMULT
LA TAKAMATSUZUKA**

Coadă asta imensă s-a format la Poșta centrală din Tokyo, în ziua unei prime emisiuni filatelice. Incredibil! Și mai uluitor ni se pare faptul că mulțimea de colecționari pătimiști așteaptă, ore în șir, nu o serie filatelică dedicată unor vedete ale ringului sau ale fotbalului, ci timbre reproducând desene recent descoperite pe pereții unui monument funerar de la Takamatsuzuka.

3

**O FOTOGRAFIE
ȘI EXPLICAȚIA EI...**

Renunțând de bunăvoie la o explicație stoarsă dintr-o anume colecție de metafore (citește clișee) de tipul «palatul de beton și sticlă», «orizontala luminilor», «în alb și negru»

etc., etc., etc., fotoreporterul a pus sub această frumoasă fotografie explicația: Noua fabrică de confecții din Craiova. Este parcă mai convingător...

4

**DEPĂȘITI-MĂ
PRIN DREAPTA!**

Începând de la 1 aprilie — și cu precizarea că nu este vorba de nici un fel de farsă — organele de circulație ale poliției müncheneze au introdus obligativitatea numerelor matricole la toți caii de călărie. Decizia a fost însoțită de o amănunțită «expunere de motive» în care se arată că indisciplina în materie de circulație rutieră nu este o exclusivitate șoferească și că printre călăreți (bavarezii iubesc mult acest sport) se află destui recalcitranți în materie de semne de circulație, regim de viteză, depășiri ș.a.m.d. Pe lângă numărul de ordine aplicat — ne scuzați — pe coadă, patruzeții de călărie vor

mai purta pe crupa stângă indicația vitezei maxime de circulație, adică cifra 30 indicând 30 km pe oră. Semnalizatoare electronice de direcție încă nu s-au introdus.

5

**ÎNȚII ÎNOTUL,
APOI MERSUL...**

Interesantele experiențe făcute de specialiști — soldate cu uimitoarea constatare că înotul poate fi deprins de la vârsta de 3 luni — nu mai constituie o noutate. Dacă reluăm totuși subiectul, însoțit de o tulburătoare fotografie făcută la Vilars (Elveția), este numai pentru a pune o simplă întrebare: pe cînd și la noi o inițiativă în această direcție?

6

8 848

La stînga — piscul Loh-tse, la dreapta — piscul Nup-tse, la mijloc —

nelvinsul Chomolungma, zis și Everest, zis și acoperișul lumii (8 848 m). Deasupra celor trei giganti — soarele. Un soare care nu poate fi văzut decât în atmosfera purisimă a marilor înălțimi.

7

**OPERATIUNEA
«ARCA LUI NOE»**

Contemporanul nostru, întreprinzător prin excelență și modernist obstinat, nu se sfiște — dacă și cînd e cazul — să se inspire chiar și din legende antichității. Priviți această fotografie făcută în momentul în care personalul cercului Harrington îmbarcă pe aerodromul din Miami (Florida) într-un Lockheed L 100-20 vietățile școlite ale cercului, pentru a fi transportate la San Juan — Puerto Rico. Povestea asta nu vă aminteste deloc de îmbarcarea altor loturi — «cite o pereche din fiecare spiță» — într-o arcă menită să supraviețuiască diluviului?...

4

5

Sînt adevăruri pe care le știm bine, pe care le simțim și le trăim și cărora ne dedicăm, adevăruri în care credem — adevăruri pentru a căror apărare cheltuim energie și sîntem gata să și pierdem privilegiul — adevăruri care însă au parcă nevoie să fie rostite și de alții, pentru ca întreaga noastră încredere în ele să fie confirmată.

Cred în vocația aproape unică a lui Hari Brauner, eminent apărător al valorilor autentice românești. Acesta e motivul pentru care dealtfel în revista «Flacăra» Hari Brauner este printre primii invitați, încă de la primul număr a cărui responsabilitate mi-a revenit. Dar o admirație neexprimată în termenii ei poate părea întimplătoare sau, la urma urmei, poate părea mai puțin decît admirație. Și nu doresc asta. Vreau ca hîrtia să rețină cuvintele mele de acum: îl admir pe Hari Brauner și-l consider una dintre marile figuri ale culturii cu care sînt contemporan. Cum aș putea să trec pe lângă neostenitul lui efort de a stîrni atenția zilei de azi cu ceea ce este etern și nealterat în gândirea artistică românească? Noi, care vrem cu toții să participăm la ridicarea, într-o sporită lumină, a culturii românești dintotdeauna nu putem să nu omagiem pe aceia care, cu mult mai multă perseverență și deseori cu mult mai mult talent decît noi, apără ființa unei culturi și rostirea acesteia spiritualității de tot ceea ce este fals, de tot ceea ce murdărește șoapta pură

a sufletului unui neam ce s-a regăsit în lirism ca într-o altă istorie.

Hari Brauner nu publică întimplător în «Flacăra». Pașunile noastre sînt onorate de foarte discreta sa prezență, pe care nimic n-o poate împiedica să se transforme încet într-o mică istorie a dramei folclorului, în a cărei victorie Hari Brauner e primul care crede.

Dar marți seara l-am văzut pe Hari Brauner într-un foarte inspirat film de televiziune, realizat de Catinca Ralea, și ne-am simțit confirmați. Cu părul lui alb, răvășit de vîntul cîmpilor române, cu ochelarii lui întunecați, care parcă îl ajută să se fixeze de aer, atît de firav cum este, cu UHER-ul agățat de umăr și cu un suris de om care triumfă în clipa cînd aparatul de filmat ne arată adevăratul folclor românesc, acesta e Hari Brauner.

Atunci cînd doresc să omagiez pe cineva obișnuiesc să-i spun: «Semeni cu Miron Radu Paraschivescu». Așa îmi vine să spun și acum. Hari Brauner seamănă cu Miron Radu Paraschivescu. Hari Brauner face parte dintre acei oameni pe care parcă nimic și nimeni nu-i sperie, pentru că au în inimă și în priviri lumina misiunii care-i poartă prin lume. De fapt, Hari Brauner seamănă cu ceea ce necesitatea însăși ar fi scornit pentru apărarea purității folclorului românesc.

Adrian PĂUNESCU

ANGELO NICULESCU comentează pentru dumneavoastră

VICTORIA JUNIORILOR

În trecere prin noul centru industrial al Slatinei am putut asista, duminică trecută, la un meci dintre «Oltul» și echipa altui oraș în plină creștere, Alexandria. Două formații din C, dar care au etaiat un fotbal — de ce să n-o mărturisim? — pe care nu l-am prea putut vedea în recentele cuplaje de pe «23 August»... Tehnică bună, joc în viteză, acțiuni tactice bine construite, ambiție de luptă care nu depășea însă spiritul de sportivitate. Iată trăsături pozitive ce le așteptăm de mult și pentru min-drele noastre echipe din prima divizie. Să sperăm, așa cum sperăm de atîta amar de vreme, că exemplul venit de jos va anima și formațiile din virful piramidei fotbalistice...

...O speranță întrucîtva justificată și de comportarea juniorilor noștri, în ultima (și hotărîtoarea) partidă pentru calificarea lor în turneul final U.E.F.A. (calificare pusă în pericol prin «egalul» cu juniorii Greciei, chiar pe terenul nostru).

Poate că juniorii care «vin» din urmă să usureze și sarcina antrenorilor și a selecționarilor reprezentativelor noastre de seniori și tineret, pentru alcătuirea unor loturi mai puțin mozaicate, în care Dumitru de la Steaua nu mai e Dumitru de la Rapid (și aceasta numai din vina lui), iar alți titulari vechi sînt ori accidentați, ori într-o formă puțin generatoare de certitudini în virtutile lor de apărători aprigi și de atacanți incisivi.

Trebuie să asigurăm din vreme «schimbul de mîine», care să se sudeze, să se omogenizeze în spiritul jocului modern, cîștigînd pe lîngă virtuozitatea personală și ceva mai multă rezistență fizică pentru marile, necrutătoare dispute ce ne așteaptă pe tărîm internațional.

CE VA FI MÎINE?

Ce-am putea oare indica pentru partida de la Arad, unde «bătrîna doamnă», grav afectată de prăbușirea ei în fața Jiului (cu 1-5!), trebuie să-și mobilizeze toate resursele pentru a rezista *Sportului studentesc*, care a dat și el tot ce-a putut în două meciuri memorabile (cu Dinamo și C.S.M.-Reșița). 1 și X sînt, credem, oportune pentru U.T.A.—Sportul studentesc.

Petrolul, după acel dureros 0-4 în fața Steagului roșu, cu greu poate aspira la o victorie, chiar pe teren propriu, în fața lui F.C.-Argeș, neînvins de atîtea etape. Nu sînt excluse deci cele trei posibilități: 1, X, 2.

Dinamo, destul de oboșit după lupta de la Pitești, vrea să se reabiliteze printr-un joc bun cu Jiul, aflat însă în plină revenire. Totuși, pe stadionul din șos. Ștefan cel Mare vedem un cîștigător sigur: 1.

Constăntenii, după partida nesperat de bună, realizată în etapa trecută, promit un spectaculos reviriment. «Acasă», împotriva lui S.C.-Bacău, F.C.-Constanța este solistă: 1.

Luptă aprigă întrezărim la Tg. Mureș, între A.S.A. proaspăta învingătoare la scor asupra echipei albezeze Labinoti Elbasan, deci cu moralul ridicat, și C.F.R. Dar C.F.R.-Cluj, deși n-a putut învinge, la 11 aprilie, pe tovarăsa ei feroviară din București chiar pe malul Someșului, este specialistul egalurilor și în deplasare. Deci, la 1 trebuie să adăugăm și un X.

«U»-Cluj, beneficiara scorului alb de la Bacău, are un meci greu «acasă», cu oltenii lui Cernăianu, hotărîți să nu se desprindă de primele trei locuri. 1, X măsoară probabil rezultat de la Cluj.

Steaua se deplasează la Reșița pentru a înfrunta echipa-revelație a ultimelor etape. Iată că oracolul pentru partida Steaua C.S.M.-Reșița trebuie să includă toate cele trei posibilități: 1, X, 2.

Trecută sub conducerea lui Macri, echipa din Giulești arată un reviriment de ultimă oră. Primind vizita *Steagului roșu* Brașov, rapidiștii pot aspira la o victorie. Dar amintirea aceluia sever 4-0 al stegarilor aplicat *Petrolului* poate duce și la un virtual draw. Deci acordăm 1, X acestui ultim meci al unei etape care se anunță deosebit de disputată și, poate, de un mai ridicat nivel calitativ decît celelalte consumate pînă în prezent.

cuvinte încrucișate

în familie

1	S	T	R	A	B	U	N	8	9	F	10	11
2												
3												
4	E	D	I	L	I							
5												
6												
7	A	L										
8												
9												
10												
11												

ORIZONTAL: 1) Bunicul bunicului — Descendent direct. 2) Din tată-n fiu. 3) Nu mai sînt copii — Ramurile arborelui genealogic. 4) Părinții orașului — Femeia francezului (fon.). 5) Acum aveți o fată — Document nuptial de altădată (adj. fem.). 6) Alături de o cumnată, într-o melodie populară. 7) Usturoiul fraților «ghe ghincolo» de munți — A întemeia o familie. 8) Bărbat — Moștenire de la rude. 9) Aștia nu se au ca frații — Femeia fără părinți. 10) Crustaceu — Copil de boier. 11) Fratele comicului — A moșteni (fig.).

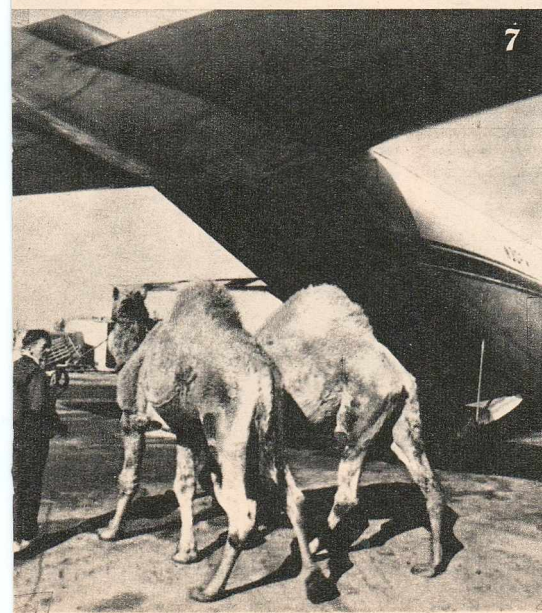
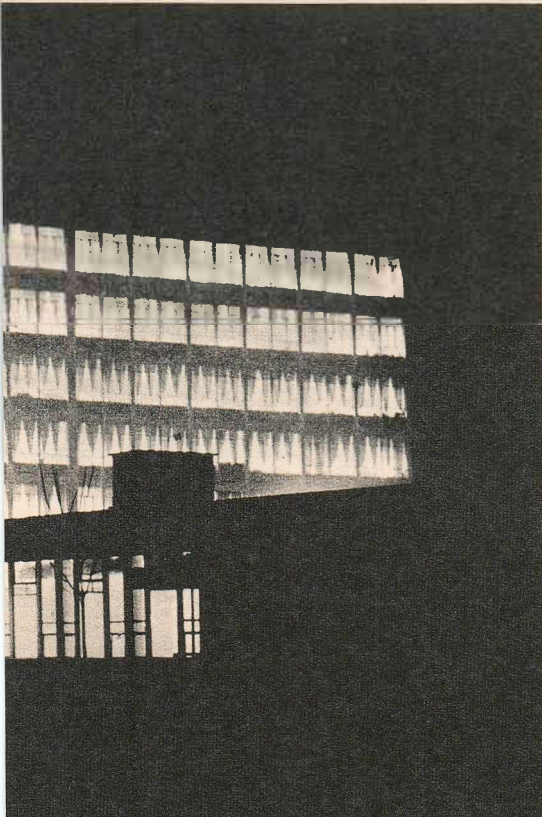
VERTICAL: 1) Frate (fig.) — Neam... de departe. 2) Obicei din străbuni. 3) E aproape de pupilă — Un copil... 4) ... și niște adulți cu una! 5) Proaspeți soți — Din moși-strămoși. 6) Prefix medical — Alt prefix — Primii trei copii! 7) Stă pe cal — Bătrînul familiei. 8) Îngrijire... de soră — Neam (fig.). 9) Pămînturile înaintașilor... din evul mediu (sing.) — Transmite, dar nu ereditar. 10) Un «copil teribil» al picturii contemporane — Rudă cu Harpagon și Hagî Tudose. 11) Părinte mahomedan — A se înfrăți (fig.).

I. Gh. CARAIMAN

Cuvinte rare: OTI, DIS, ULEMA.

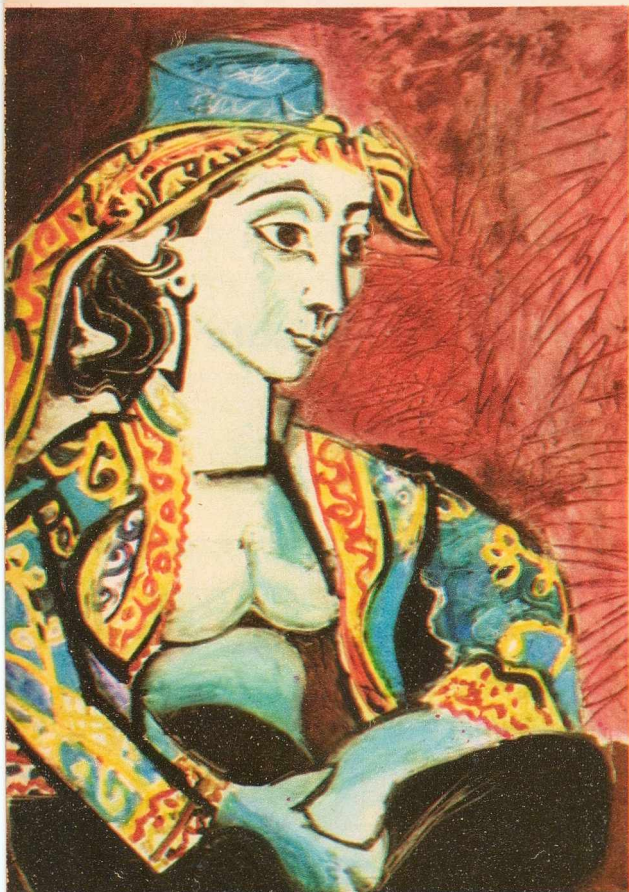
Dezlegarea jocului **UN CAREU...BUN** apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) POLITETE — AS. 2) ORICUM — MILA. 3) TINUT — VESEL. 4) ACARETURI — U. 5) BI — ILARI — ET. 6) INS — AL — TAVA. 7) LEAC — ELIXIR. 8) A — POZNA — ADE. 9) CURAT — ATE. 10) BUNATATE — NR. 11) UTIL — T — RATA.

„flacăra“
omagiu

Picasso

◀ Odaliscă

Nemurirea lui Picasso

Lucrurile au fost și n-au fost așa. Dar din moment ce așa pot fi explicate cel mai bine, așa au fost:

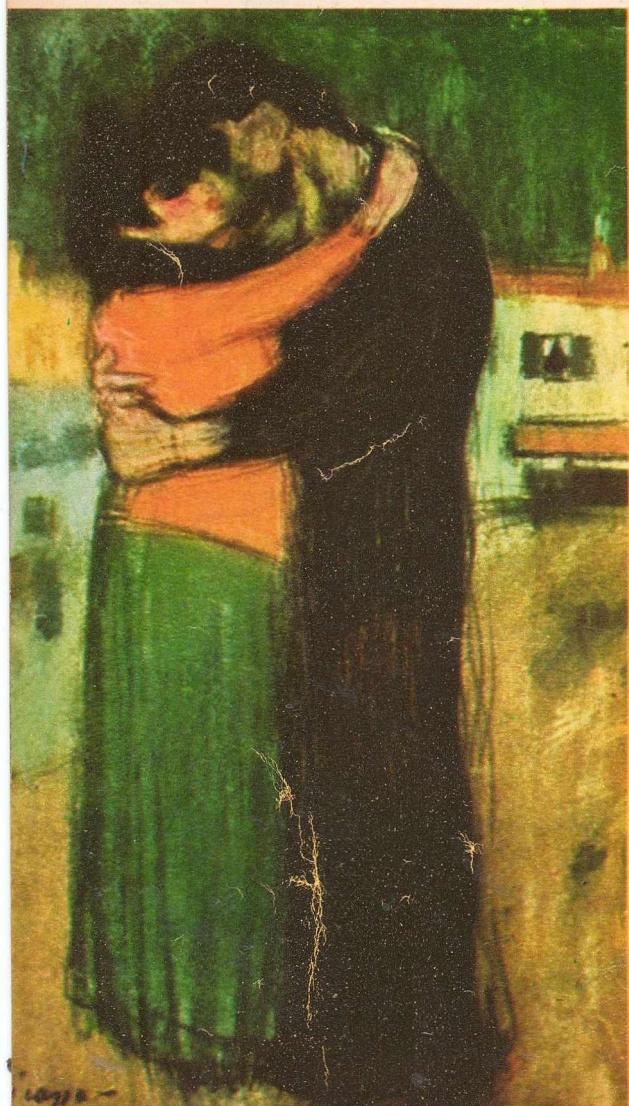
Picasso nu a existat la început, nici alți mari artiști ai generației lui. Existau doar nori. Nori albi, care duceau cu ei spectrul unificat de paletele celebrilor înaintași.

După toate probabilitățile, din cele întâmplare în

artă, cu zeci, sute și mii de ani în urmă, Parisul aștepta să plouă.

Norii se strîngeau din toate părțile lumii, aducînd cu ei, pe lîngă stîr_păciune, și picul acela de miracol viu, pe care un popor îl dă la mare distanță în timp și din bicisnicie îl neglijează sau îl alungă.

Parisul, loc rău, dar bun. A făcut atîția martiri celebri după moarte, încît cei hăruiți cu puterea frumuseții visau la acest martiraj ca la tot ce poate fi mai de preț pe lume. Nimic mai de preț pentru acești copii ai neliniștii, decît să dorească sacrificiul rodnic, deoarece foarte rar și nu oriunde li se poate oferi și acesta.

◀ Imbrățisare (1900)

▲ Cei trei muzicanți (1921)

PETRE
CIOLCĂ,
țaran
din Vîlsănești-
Argeș

La sediul Consiliului popular al județului Argeș există mai multe schițe de sistematizare a satelor și comunelor. Aceste schițe sînt semnate de arhitecți. Una din ele — una singură — e semnată de un țaran.

E lucrată cu rigoare de arhitect, e gândită totuși de un țaran: Petre Ciolcă din Vîlsănești.

Am pornit să-l căutăm.

Personajul: 60 de ani, fire aprinsă, gândire totuși încrețită, «elaborată». Gîndirea acestui țaran-arhitect, așezată în formula strălîmpede a paginii desenate, se caută altminteri în convorbire cu inculțul izvorului obligat să disloce bolovăniș. A umblat totuși prin lume, nu-i un sălbatic. A avut pămînt puțin și de copil, de la 12 ani, și pînă acum vreo trei ani, cînd s-a îmbolnăvit de inimă și s-a retras acasă, a lucrat zidărie pe șantiere, a construit de toate, a construit, mai ales, case. Cîteva sute de case. Case de Argeș, în sate de Argeș. Case românești, cu cerdac și cu ziduri albe, case-cule, înalte și simple ca niște stîlpi de lumină, case-semne de carte, favorizînd lectura unuia din cele mai frumoase peisaje ale acestei țări. De fapt, ca să încheiem, ca să exprimăm într-o singură propoziție viața și lucrarea lui Petre Ciolcă vom spune că omul pe care-l vedeți în fotografie este unul dintre ziditorii noștri de vatră și neam. Este — oricît ar părea de pretentioase aceste cuvinte — unul dintre aceia care ne-au legat laolaltă, pe noi, oamenii așezărilor românești, ca pe un lut frămîntat cu miinile goale, din care se modelează și se ard niște cărămizi puse la temelie spiritualității noastre. Fiindcă o casă — o casă de țară — este o temelie a spiritualității noastre.

Ideea lui: să-si «sistematizeze» satul — Vîlsănești, de pe apa Vîlsanului, centrul de reședință al comunei Mușătești, sat cu 963 de locuitori — așa cum crede el, Petre Ciolcă, arhitectul-țaran, visătorul pragmatic, că trebuie să arate un sat românesc.

LUPTA PENTRU IDEE

— Și cum y-a venit cu «sistematizarea», nea Ciolcă?

— Bine: am luat democrația-n serios. Odată ce-au spus la primărie că și noi,

Biserica are 240 de ani. Moșii noștri, cînd l-au făcut, l-au făcut așa cum se face, așa cum se făcea pe-atunci un sat. Au venit cu carele lîngă apă și s-au așezat de-a lungul ei. Au dejugat, au făcut drum, au înșirat pe el casele, ca pe-o salbă. Iar din drum, cînd s-au înmulțit, au spart ferestre, ulite, ca să răsufle, risipindu-se prin cîmp și sălbăticie. Ei nu se gîndeau că lumea o să se schimbe. Ei nu știau că satul trebuie adunat și organizat ca să fie o «unitate», nu știau că omul o să fie ca un surub într-o mare mașinărie ce-l ține bine și nu-i dă voie să se așeze cum vrea. Oamenii de-atunci se așezau la voia lor, fiecare unde credea, fiecare cu boii lui, și cu copiii, și cu ginerii, și cu nurorele, și cu pămîntul lui; trăiau stingheri, n-aveau nevoie unii de alții. Acum nu se mai poate așa, nu mai e voie și nu mai e bine.

— Fatalitate istorică?

— Fatalitate istorică, dar satul nu trebuie să se piardă. Că mai e ceva ce nu ți-am spus. Omul de demult știa — credea — că va rămîne lipit de vatră lui, și el, și copiii, și copiii copiilor lui. Și își înfîșește cît mai bine casa, o făcea frumoasă și-o omenea, mai punea și-un pom, mai punea și-o floare. Omul de-acum luptă să-și trimită copiii la școli și să-i facă orășeni. Chiar el pleacă pe șantiere și la orașe, și casa și satul se simt de asta, se simte că nu mai e mină de gospodar. Și cînd omul mai vine pe-aici, nu-i mai plac: nici casa, nici satul. Omul de-acum a rămas numai cu un picior în sat.

— Nu toți oamenii.

— Ei, eu exagerez, «schematizez», dar și schița mea e o schemă.

— Să ne întoarcem la schiță. Cum s-a născut?

— Din cauza asta, pe care-am spus-o. Am văzut ca unele sate se ruinează și se pierd, casele s-au învechit (copiii își fac căși la oraș, unde sînt doctori și ingineri), gardurile s-au rupt, unele ulițe s-au umplut de noroaie și au crescut buruienile. Acum iar exagerez... Dar să zicem că nu exagerez și să mergem mai departe. Eu și nevasta asta a mea, Aurelia, iubim florile. Am făcut rost de flori, de puieți, numai lucruri frumoase, trandafiri bulgărești, meri pitici, și ne-am apucat să-i punem peste tot, ca să mai acoperim ce-i urît. Am astupat niște gropi din mijlocul satului, le-am netezit, am făcut pârcolețe. Am pus flori și de-a lungul șoselei, și la căminul cultural, și la primărie. Că la noi, vezi și dumneata, e șosea de asfalt, drum umblat. Trec turiștii cu mașinile spre munte, spre Făgăraș, și-i păcat să vadă doar sălbăticie și sterpăciune. Zic: am pus flori. Muncă patriotică făcută de doi nebuni. Că să vezi, a lume s-a supărat. Că nu mai pot paște vitele pe marginea drumului, că se înțeapă în trandafiri. Că de ce să fac parc unde-a fost groapa din mijlocul satului, că acolo era loc bun să-și deșarte gunoaiele. Că cine ești tu, Petrică Ciolcă, să faci ce vrei, că a trecut vremea cînd boierii se plimbau printre flori. Atunci eu mi-am dat seama că treburile astea trebuie să vină de sus, organizat. Și atunci

am făcut schița de sistematizare a satului și m-am dus cu ea la județ...

...Stăm deci de vorbă, așezați pe un pat acoperit cu o plocadă mițoasă, într-o odaie albă a unei case de țară, conversînd despre arhitectura rurală a viitorului. Casa în care sînt e cea mai frumoasă din Vîlsăneștii de Argeș, un fel de culă-castel, înaltă, somptuoasă, clădită din cărămidă aparentă, cu un aer deopotrivă proaspăt-luminos și hieratic-voievodal; cu intrare de cerdac românesc dar cu o arcuire bizară, gotică, a frontonului, meșterul arhitect luîndu-și aici o îndrăzneală a lui, pe care n-am mai văzut-o în alte părți. O casă al cărei constructor — Petre Ciolcă — vrea să construiască un sat.

Stăm de vorbă deci în fața unei schițe de 1,20 m/0,80 m, care-mi prezintă Vîlsăneștii văzute de Petre Ciolcă.

Nu este vorba numai despre flori și arbori, ci despre o întreagă civilizație a ochiului, a confortului și spirituală, a sufletului. Civilizația epocii noastre a intrat și aici sub multiple înfățișări, dar sufletul, mai exact sufletul locului, a fost, după părerea lui Petre Ciolcă, uitat. Satul are un C.A.P. puternic, are cîteva construcții noi (școală, cămin cultural, magazin, S.M.A. etc.), are șosea de asfalt, are de toate, dar cum le are? Are un cămin cultural nou-nout, dar e urît construit și prost așezat. Ar fi trebuit retras din șosea cu vreo 25 de metri spre mîgura inverzită din spate, și atunci, crede Petre Ciolcă, ar fi făcut un «U» frumos cu clădirea școlii și cu cea a primăriei. Fiindcă așa cum e acum e ca un fragment de oraș «tras la șapirograf», cum scriu ziarele, e urît, e ca un hangar, stă ca un bolovan sau ca un butuc în calea ochiului. Or, satele din muștele au un ritm, o mișcare a lor, deci un suflet, traducînd plastic mișcarea și ritmul copacilor, al apelor, al colinelor. Țăranul-arhitect din Vîlsănești a dialogat cu aceste ritmuri, folosind în egală măsură cerneala, tușul și cuvîntul. Schița lui e însoțită de un «înscris», în care explică de ce vrea ștrand și parc comunal, de ce vrea stație pentru autobuze, de ce o vrea în cutare punct și nu în altul, de ce vrea ca stația asta să aibă și frizerie, și farmacie, și peron, și pereti aparenti, și vaze chinezești pentru flori, și... „Toate se pot face din economii — se spune în «înscrisul» lui. Vîlsanul curge la o sută de pași de primărie și are piatră de construcție albă, frumoasă și din belșug».

Petre Ciolcă vrea să spună în schița lui că oamenii trebuie să-si reprime micile lor comodități și orgolii, că, sigur, e mai ușor să-ți paști vitele în șosea decît pe cîmp, dar e păcat. Petre Ciolcă vrea să spună în

schiza lui că oamenii trebuie să țină seama de funcția românească — magică, dacă vreți — a satului, văzut ca o forță ce transcendente sentimentele personale, patimile și urile, văzut deci ca o forță a coagulării și armoniei, care ridică actul trăirii la valoare de ritual colectiv. Poate că în această preocupare a sa de «organizare», țăranul-zidar a pus și un sens polemic. Mai precis, o dorință de a șoca ochiul celor din sat cu lucruri pe care ei nu le știu, le știe doar el, omul fără pămînt, silit cîndva să se exilieze din'tre ai lui și să rătăcească prin lumea largă, să trudească la casele și pentru casele altora.

Oricum ar fi, Petre Ciolcă a luat satul la purecat, vatră cu vatră, uliță cu uliță, meticolos și metodic, a făcut schița de sistematizare și s-a dus cu ea la județ.

— Și ce s-a întîmplat?

— Toți tovarășii m-au lăudat: Bravo, nea Petrică! O să analizăm propunerea dumitale care e foarte interesantă. Pînă atunci, nu te lăsa. Pune flori, să fie satul frumos. «Vreau să pun și pomi pe marginea șoselei, vișini sau cîreși altoiți cu vișini» — le-am spus eu. «Pune și pomi!» — mi-au zis.

— Și?

— Și de-un an de zile mă lupt să fac cum mi-au zis la județ. Dar e greu. E greu să pui flori în Vîlsănești.

— E greu să pui flori în Vîlsănești?

— E greu să convingi niște mărmi de-aici. Adică eu, pe de-o parte, vorbesc cu oamenii, mai ales cu ai tineri: Hai, dom'le, măcar un ceas pe săptămînă, simbăta, să facem muncă patriotică, iar alții, pe de altă parte: «Tovarășe, noi nu mulgem lapte din trandafiri! Noi avem plan de lapte, noi trebuie să lăsăm vita să pască și pe treptele primăriei, dacă dă acolo de-un fir de iarbă!» Și eu pun flori, și alții vin cu vitele și mi le strică.

— Și te-ai dus din nou la județ...

— Sigur că m-am dus.

— Și atunci — cred că știu ce s-a întîmplat.

— Sigur că știu, că nu e greu de ghicit. Acolo-s oameni serioși, care vād problemele. M-au primit, m-au ascultat cu răbdare și mi-au zis: «Nea Petrică, nu te descuraja, luptă mai departe!»

— Eu credeam, nea Petrică...

— N-aveai ce să crezi altceva.

— Eu credeam c-au pus mîna pe telefon și-au dat niște dispoziții la Vîlsănești. Era mai simplu.

Petre Ciolcă privește prin mine, fără să mă audă, cade pe gînduri și zice deodată, total aberant la subiect:

— Eu vreau să fac din Vîlsănești un sat românesc. Și o să-l facem.

Oprim discuția noastră aici: O discuție cu un țaran pătîmas și împătîmit — și cîteodată fără simțul proporțiilor — poate ține și-o săptămînă, fără să-i dai de capăt.

Petre Ciolcă — așa cum e el — a înțeles totuși o mulțime de lucruri. A înțeles, de pildă, de ce schița lui trebuie să mai zacă, să mai aștepte, fiindcă un sat nu-și poate schimba rosturile de azi pe mîine, ca un cotet de porumbel. A înțeles că, poate, satul se va restructura după o altă schiță, mai bună decît a lui. A înțeles că schița lui a fost lăudată și că el a fost lăudat fiindcă tovarășii au văzut în truda lui un simbol. Un simbol al harnicului și talentatului nostru neam de oameni.

Reporterul, în schimb, n-a înțeles un lucru, un singur lucru:

Totuși, de ce Petre Ciolcă nu poate planta niște flori?...

Ilie PURCARU

«EU
VREAU
SA' CONSTRUIESC
UN SAT
ROMĂNESC.
ȘI AM
SA-L CONSTRUIESC»

Schița de sistematizare
a satului Vîlsănești-Argeș,
executată de țăranul Petre Ciolcă.

oamenii, trebuie să ne zicem părerea la facerea schiței de sistematizare a satului, eu am pus mîna pe toc și mi-am zis-o: Eu știu să fac o schiță, 50 de ani m-am învîrtit printre arhitecți. Am făcut schița așa cum o vād eu.

— Și cum o vedeți?

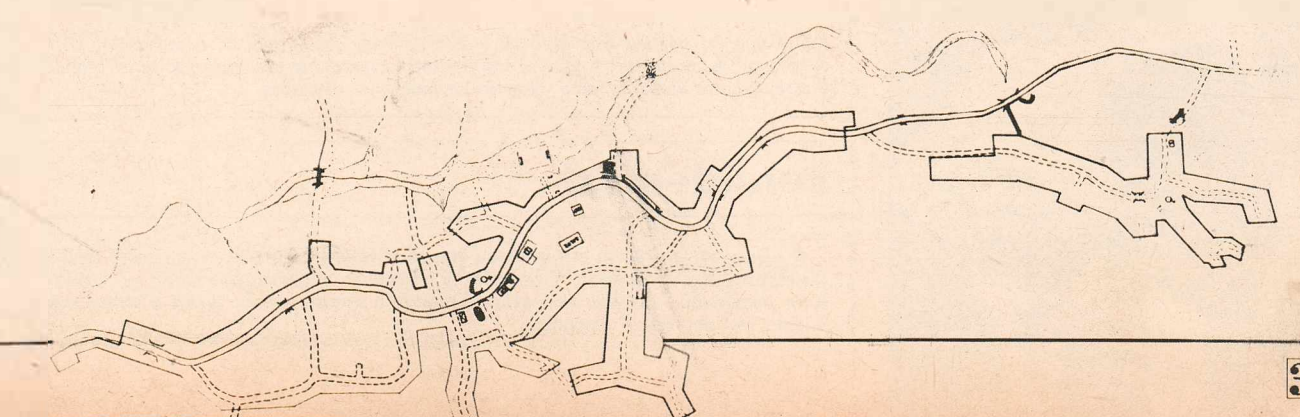
— Bine: satul nostru să fie ca un sat românesc. Să arate bine.

— Acum cum arată?

— Acum arată încă bine. Zic încă, fiindcă dacă nu ne-am sistematiza mai repede, o să-l pierdem.

— Cum să-l pierdem?

— Să vezi dumneata, satul ăsta e vechi.

primăvara boxului...

Mai toată iarna amatorii de spectacole pugilistice au tînjit după o reuniune mai de soi, și iată că, odată cu sosirea primăverii, ne-am pomenit în fața unei explozii de gale de box. «Agitația» pugilistică generală s-a produs datorită mult așteptatelor turnee pe categorii de greutate. Și cum federația de specialitate a cerut (și bine a făcut) ca toți cei care doresc să participe la întreceri să aibă în palmaresul pe 1973 cel puțin două meciuri, s-a boxat mult chiar și în unele orașe (Timișoara, Arad, Reșița, Craiova etc.) unde flacăra sportului cu mînuși abia mai pîlpîie. Apoi, la Pitești, Oradea și Iași au început întîlnirile oficiale din cadrul turneeelor pe categorii. Și în timp ce piteștenii și orădenii urmăreau cu sufletul la gură ce se întîmplă la box, ieșenii, mai domoli, pînă s-au dumirit despre ce e vorba, au lăsat să treacă cele cinci zile de întreceri cu sala aproape goală. N-am înțeles de ce nu s-a organizat măcar o pîrticică din aceste turnee la Constanța, Brăila ori Galați? Mai ales la Galați, unde spectatorii de box au învățat să intre cîte 4 000 într-o sală cu numai 2 000 de locuri.

La acest maraton pugilistic au venit zeci și zeci de flăcăi din toată țara. Nici nu credeam că avem atîția boxeri. Din nefericire însă, cei mai mulți s-au prezentat pe ring doar cu principiul olimpic al lui Pierre de Coubertin, potrivit căruia «totul e să participi». În aceste condiții, surprizele au cam lipsit, victoriile revenind, la marea majoritate a categoriilor, favoriților. Ștefan Băiatu a pus la respect întregul pluton de «semimuște», Pometcu și-a păstrat locul fruntaș la «pană», Paul Dobrescu i-a mai jucat o festă lui Calistrat Cuțov, schimbînd din nou ierarhia la «ușoară», Alec Năstac i-a învins pe Gyorfii, dovedindu-i acestuia, încă o dată, că i-ar sta mai bine printre «mijlocii mici» etc.

La încheierea turneeelor, cîștigătorii au primit cîte o diplomă și au fost trimiși acasă să-și oblojească vîntățile, să se odihnească și să se pregătească pentru «Centura de aur», competiție la care am asistat în ultimele zile.

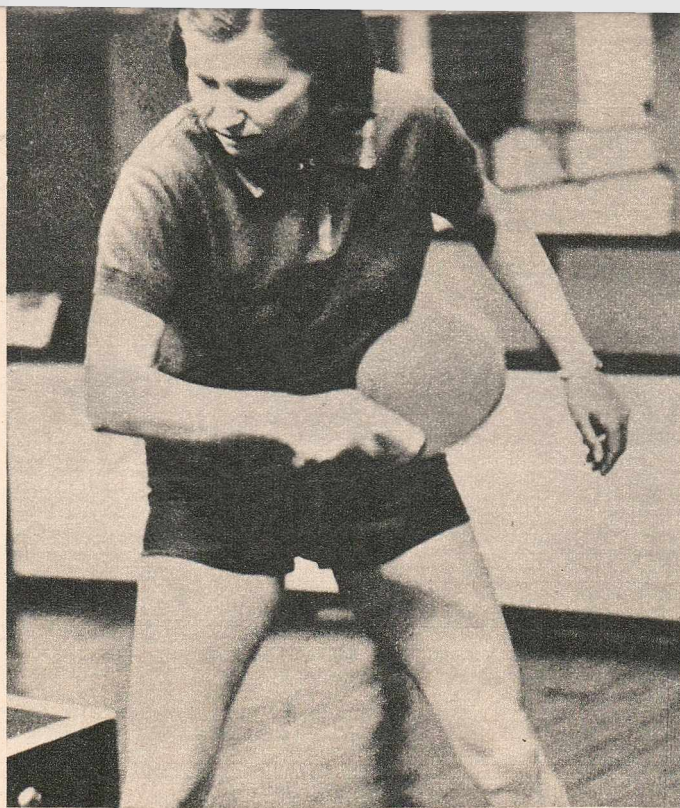
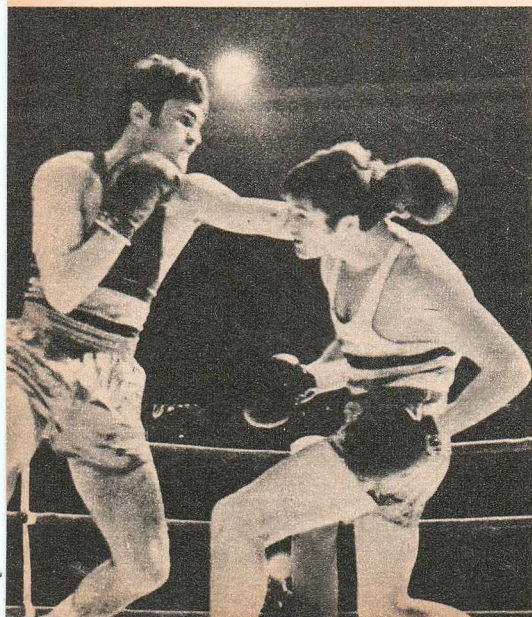
Acum, după ce au urmărit «Turneele pe categorii» și «Centura de aur», selecționerii federației au dificila misiune de a alcătui cele două reprezentative care vor participa în curînd la marile confruntări internaționale. Balcaniada de la Atena și Campionatele europene de la Belgrad.

Primăvara boxului continuă...

Petre HENT

Un meci Paul Dobrescu-Calistrat Cuțov, o adevărată demonstrație de virtuozitate pugilistică.

Foto: Aurel NEAGU

Un poet ar putea, cu emoție, închina o baladă acestei fete minunate, care de peste 20 de ani, cu abnegație și temeritate, luptă din greu — pe aproape toate meridianele lumii — nu cu haltera, nu cu greutatea, ci cu minuscula și capricioasa minge de celuloid.

Ne-o aducem aminte din primele ei apariții, cînd, timidă dar mai ales lipsită de experiență, a apărut la marile competiții. Eșecurile inerente începutului n-au descurajat-o, ci, dimpotrivă, i-au amplificat ambițiile, i-au șlefuit jocul. Meritele acestei minunate sportive sînt acelea izvorîte din voința perfecționării continue a jocului, a tehnicii și tacticii, în funcție de noile stiluri apărute.

Maria Alexandru a trecut de mult granița anilor marilor performanțe. Nu s-a retras însă din viața sportivă. A știut perfect ceea ce trebuie să facă în fața tineretii impetuoașe, apărute de partea cealaltă a mesei de joc. Iar faptul că la 33 de ani reușește să cîștige titlul mondial la dublu femei la actualele campionate mondiale de la Sarajevo, ne îndreptățește să sperăm în tineretea prelungită a jocului ei.

Pentru tot ce a făcut spre binele sportului românesc, se cuvine să-i mulțumim din inimă și să-i urăm noi și noi succese. Iar atunci cînd totuși anii își vor spune cuvîntul, retragerea din viața sportivă a Mariei Alexandru trebuie să însemne o sărbătoare care să marcheze nu retragerea unui sportiv din activitatea competițională, ci succesul unei mari cariere încheiate.

Dan BĂRLĂDEANU

accente

contra asteniei de primăvară

Deși căliți în bătălii grele, iubitorii fotbalului nostru rezistă cu greu acestui vînt de astenie care adie de o vreme asupra campionatului. Și poate nu greșim afirmînd că cei mai «pripopsiți» în materie sîntem tocmai noi, privilegiații (tradiționali) locuitori ai Capitalei, care privim și nu ne vine să credem ce vedem. Nu ne vine să credem că trei «senatoare» bucureștene — Steaua, Dinamo și Rapid — JOACĂ INVERS două, trei, patru etape... Știm, fiecare din aceste echipe a avut cîte doi-trei jucători accidentați. Dar restul de opt-nouă titulari? Lor ce nu le priește? Primăvara?

S-ar putea ca tonul nostru (cam... astenic și el) să fie amendat de craioveni sau piteșteni, care au șansa să fie concetațeni cu niște fotbaliști CARE-ȘI VĂD (pur și simplu) DE TREABA LOR, joacă fotbal, joacă bine, cîștigă poziții în clasament și-și trimit suporterii acasă mulțumiți de la meciuri.

S-ar putea, de asemenea, ca amatorii de senzații tari să ne invoce dramatica înclștare din subsolul clasamentului, acolo unde C.S.M.-Reșița, F.C.-Constanța și Sportul studentesc se agață disperat — cu o mîină — de barcă, încercînd — cu cealaltă — să-și împingă la fund colegele de suferință.

Acestor răzlețe voci din cor îndrăznim să le opunem tabloul de ansamblu, destul de cenușiu, al actualului retur. Jocurile, în majoritatea lor, n-au urcat peste ștacheta mediocrității. Foarte puțini fotbaliști s-au remarcat în ultimele cinci etape. Extrem de dificilă — dacă nu chiar critică — operația de selecție a «11»-lui reprezentativ. Din ce și din cine să-l alegi, ținînd seama și de accidentările cîtorva titulari de bază ai naționalei?!

Oricît s-ar face speculații la temă, o reprezentativă exprimă valoarea și valorile unui campionat. Cum sezonul internațional oficial bate la ușă, ne întrebăm, îngrijorați, ce ne așteaptă?

Vrem, nu vrem, tot la stimabilii noștri antrenori (conducători tehnici) de la cluburi ajungem. An de an sîntem supuși unor veritabile bombardamente de promisiuni și angajamente; nu știm însă cîți dintre tehnicienii noștri își dau seama că marea publică nu mai este dispusă să înghită doar «vorbe cu termen de garanție», hotărînd și în acest domeniu, ca și în toate sectoarele vieții social-economice, scadențe care nu pot fi fentate...

Marius POPESCU

P.S. Urmărind partida transmisă de la Kiev, ne-am dat seama că, deocamdată, între programul de reorientare a jocului reprezentativei noastre și evoluția ei pe teren rămînea distanța dintre vorbe și fapte. N-avem ce face, mai așteptăm.

confidențial

● «De v-am greșit, vă cer iertare» este titlul volumului predat de curînd de Angelo Niculescu Editurii «Stadion». Îl așteptăm cu nerăbdare nu numai pentru titlu — inspirat și fin autoironic — ci, mai ales, pentru conținut: o sinteză, sperăm lucidă și competentă, a cinci ani de fotbal românesc.

**țiriac se retrage din
cupa davis în plină glorie**

Pentru prima oară după 14 ani, din plicurile pe care căpitanul echipei române le va înmîna arbitrilor principali în actuala ediție a Cupei Davis, va lipsi probabil un nume — **Ion Țiriac**. Patrusprezece ani de-a rîndul, la București, Londra, New Delhi, Sao Paulo, Cleveland sau Charlotte, Ion Țiriac a fost prezent în catalogul Cupei Davis. Ani de aventură străbătută pe jos, sub arșița soarelui, cu un singur îndemn — VICTORIA — și o obsedantă idee — nemulțumirea de sine însuși. O aventură începută pe zgura de la Progresul cu o victorie, care însemna, pe atunci, cea mai bună performanță a echipei noastre în Cupa Davis: calificarea printre primele opt formații din Europa. O aventură terminată cu o înfrîngere care marchează toți o mare victorie europeană: «Salatiera de argint» traversează oceanul, venind pe bătrînul continent după 36 ani!

«Centralul» de la Progresul, locul unde Țiriac a jucat atît primul meci cît și cel centenar, este martorul uriașei ascensiuni a tenisului românesc.

Am fost alături de Ion la mai mult de jumătate din cele 100 de meciuri și m-am simțit puternic, pentru că el era puternic. Niciodată nu l-am auzit spunînd «astăzi am jucat bine», întotdeauna a avut ceva să-și reproșeze.

M-am întrebat adesea ce-ar fi putut să facă mai bine decît TENIS, n-am găsit nici un răspuns, dar la fel de bine — sînt convins — ar fi putut face orice altceva. Cu racheta sau crosa în mîină, la volanul unui automobil, el cunoaște o singură lege: competiția. Racheta, crosa sau caili-putere sînt simple instrumente, pentru că, de fapt, principala-i armă de luptă este rațiunea.

Specialistul francez F. Haedens îl citează alături de L. Hood, S. Smith, A. Gimeno, I. Kodes ca reprezentînd imaginea vie a concentrării, adică a convergenței spiritului cu simțurile, avînd ca unic scop MINGEA.

Împreună cu Năstase, Țiriac a dat copiilor noștri posibilitatea să ia autografe de la Santana, Ashe, Smith ș.a., iar nouă, bătrînilor iubitori ai tenisului, să simțim și pe pielea noastră duritatea marilor bătălii.

Și poate că așa se cuvine ca, după 14 ani de luptă îndrîjită, să-i dăm dreptul să se retragă în plină glorie, avînd în urechi ecoul celor șase mii de glasuri care în octombrie 1972 strigau: ȚI-RI-AC, ȚI-RI-AC!

Ștefan GEORGESCU

**cititori-
comentatori**

**pe părinții noștri
i-ați uitat?...**

O problemă acută, o problemă actuală: sportul de masă. Se evidențiază mereu rolul educatorilor, al învățătorilor și al profesorilor, al instructorilor și al antrenorilor, se deschid larg porțile stadioanelor, mai puțin larg ale sălilor de sport și ale bazinelor de înot, se organizează tabere de instruire sportivă etc., etc., etc. Și totuși parcă lipsește ceva! Întregului lanț îi lipsește, după modesta mea părere, prima verigă, adică cea fără de care lanțul întreg își pierde principala lui calitate — soliditatea.

Mie mi se pare că această verigă esențială se numește părinții. Ei, părinții noștri, sînt aceia care, primii, trebuie să sădească în inimile copiilor dragostea de sport. De micuți, copiii trebuie lăsați să se joace în voie dar, pe nesimțite, să cunoască exercițiile de gimnastică, groapa cu nisip, mingea, apa. Dar ce ne facem cu acei părinți — nu puțini la număr — care înțeleg profund greșit lucrurile și care își «ocratesc» odraslele interzicîndu-le să alerge, să sară, să lovească mingea?

Cred că ar trebui editate broșuri speciale care să-i lămurească pe părinți în privința problemelor elementare și mai puțin elementare ale educației sportive. Poate că așa se vor subția rîndurile scutiților de la orele de gimnastică, va crește numărul practicantilor sporturilor, va căpăta viață ideea majoră a sportului de masă în sine, și ca bază certă pentru sportul de performanță.

**Gheorghe MILICI — elev
Breaza, jud. Prahova**

semnal extern

ost-politik

Este termenul care definește din 1968 orientarea guvernului Republicii Federale Germania față de statele socialiste, orientare cu insistență reconfirmată de congresul principalului partid de guvernământ — social-democrat — încheiat simbatică trecută la Hanovra. Pentru a putea măsura adevărata dimensiune a politicii răsăritene a echipei Brandt-Scheel — cu implicații profunde pentru viața politică internă a R.F.G., pentru relațiile intergermane și pentru cele intra și extraeuropene — trebuie spus că esențialul stă în însăși existența ei. Cele aproape două decenii anterioare s-au scurs sub semnul canonicizării de către liderii creștin-democrați a «doctrinei Hallstein» de ignorare a transformărilor socialiste de pe harta politică a lumii și în primul rând a statului socialist german — R.D.G. Niciodată însă imobilismul politic nu a adus dividende acționarilor săi, iar adepții doctrinei Hallstein nu s-au putut sustrage de la plata acestei polițe. Momentul Congresului social-democrat de la Hanovra îngăduie o evaluare a deschiderii pe care «politica răsăriteană» a operat-o în relațiile internaționale pentru a conjuga interesele R.F.G. cu procesul evident al destinderii politice și dezvoltării cooperării în Europa, fără a deteriora relațiile sale cu S.U.A. și cu alți parteneri occidentali și a diminua participarea vest-germană la alianța nord-atlantică. Desigur, trebuie avut în vedere că Ost-Politik a apărut într-o epocă dominată de acțiunile maselor largi populare în favoarea consolidării păcii și cooperării, a respectării independenței și suveranității statelor, a egalității lor depline în drepturi, a repudierii forței și afirmării valabilității tratatelor și mijloacelor exclusiv pașnice de soluționare a problemelor internaționale.

La activul politicii răsăritene sînt prezente tratatele cu U.R.S.S. și R.P. Polonă, precum și tratatul privind bazele relațiilor dintre cele două state germane (ce va fi supus ratificării Bundestagului luna viitoare). Subliniind importanța acestuia, atît pentru relațiile bilaterale, cît și pentru o atmosferă constructivă în Europa, cancelarul Brandt afirmă că între cele două state germane începe să se contureze o evoluție pozitivă încă înainte de intrarea sa în vigoare. Chiar în congresul de la Hanovra, cancelarul a subliniat că principiul bunei vecinătăți este pe cale să devină o nouă realitate europeană.

Întreaga perioadă postbelică determină concluzia că normalizarea deplină a relațiilor dintre R.D.G. și R.F.G., primirea lor în O.N.U., participarea cu drepturi egale a ambelor state la viața internațională, sînt inseparabile de procesul construirii unor raporturi internaționale sănătoase pe continent și în lume. Din acest punct de vedere se știe că România și-a adus contribuția la acest proces, inclusiv în domeniul relațiilor intense, frățeste cu R.D.G. și în acela al stabilirii și dezvoltării relațiilor cu R.F.G., al căror debut diplomatic se situează în 1967.

În perspectiva imediată, Ost-Politik înscrie cîteva momente de vîrf al căror început a fost făcut chiar în această săptămînă prin prima călătorie a unui cancelar vest-german în R.S.F. Iugoslavia, soldată cu rezultatele notabile din comunicatul Tito-Brandt. Problema normalizării relațiilor dintre R.F.G. și Cehoslovacia a intrat și ea la ordinea zilei odată cu anunțarea de către șeful guvernului vest-german a viitoarelor tratative oficiale dintre cele două țări: «Construcția tratatelor noastre bilaterale de renunțare la folosirea forței, încheiate mai întîi cu Uniunea Sovietică, necesită încheierea unui asemenea tratat cu Republica Socialistă Cehoslovacă vecină. Guvernul federal speră să poată ajunge într-un viitor previzibil la o înțelegere prin care acordul de la München să nu mai împovăreze relațiile dintre cele două state». Indiferent de forma juridică pe care o va îmbrăca această recunoaștere, ideea conducătorii ab initio a tranzației mîchenzeze nu a lipsit desigur dintr-o reglementare finală cehoslovaco-vest-germană. Dorința stabilirii de relații diplomatice normale cu Ungaria și Bulgaria se înscrie de asemenea în agenda preocupărilor imediate la Bonn. Un alt element anunțat este că R.F.G. va lărgi de asemenea relațiile sale cu Republica Populară Chineză.

În sfîrșit, apropiatele contacte cu secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, și cu primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Giersek, sînt socotite la Bonn drept indicii cei mai pregnanți ai dezvoltării și îmbunătățirii în continuare a relațiilor politice și economice cu U.R.S.S. și R.P. Polonă.

Vizita oficială pe care președintele Consiliului de Stat al R.S. România, Nicolae Ceaușescu, o va întreprinde în R.F. Germania ilustrează în maniera cea mai completă contribuția pe care dezvoltarea pe multiple planuri a contactelor și relațiilor dintre cele două state cu sisteme social-economice diferite a adus-o și o aduce nu numai țărilor respective, ci și cursului spre destindere, securitate, cooperare în Europa.

Aceste sumare referiri la viitoare afirmări și convergențe cu Ost-Politik infirmă fără drept de apel Casandrele politice vest-germane care chemau la stoparea «politicii răsăritene».

În folclorul politic occidental se repetă adesea că dacă ar putea vedea Ost-Politik în acțiune, fostul cancelar și lider creștin-democrat Konrad Adenauer s-ar răsuși în mormînt. Expresie căreia un mucalit britanic i-a adăugat — poate cu referire la Winston Churchill — că evoluțiile internaționale ale ultimilor ani ar răscula un cimitir de morminte celebre ale protagoniștilor războiului rece.

Cristian POIȘTEANU

Moment solemn la F.A.O.

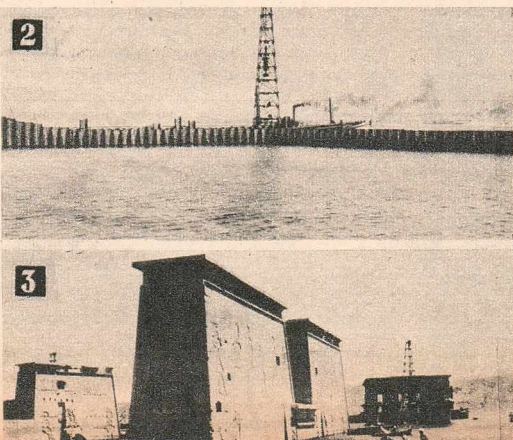
Steagul Republicii Populare Chineze este înălțat în fața sediului din Roma al F.A.O. (Organizația pentru Alimentație și Agricultură) alături de celelalte 125 drapele ale statelor membre. Faptul consemnează, după restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U., reintrarea Chinei populare și în acest organism specializat al Organizației Națiunilor Unite.

La Susa și la Assuan

După mai bine de trei luni de eforturi a fost adusă la suprafață o statuie (al cărei cap nu a fost încă găsit) a regelui Darius (fotografia 1), făcînd parte dintr-un ansamblu decorativ ce încadra unul din portalurile monumentale ale palatului lui Darius de la Susa. Descoperirea statuii (încă în decembrie trecut, la cîteva metri adîncime), în cadrul programului de restaurare a palatului lui Darius, realizat de Oficiul național iranian de conservare a monumentelor istorice, în colaborare cu o misiune arheologică franceză, este apreciată ca un eveniment arheologic de o deosebită importanță pentru cunoașterea artei, arhitecturii, istoriei și gândirii în epoca ahamenizilor. Zece inscripții, în scrierile cuneiformă și ieroglifică, redactate în patru limbi — persana veche, elamita, babiloniană și egipteană — se află pe soclul statuii și pe mantia lui Darius.

Vești despre preocuparea pentru valorile trecutului ne parvin în aceste zile și din R.A. Egipt, unde este transpus în fapt — de către specialiștii egipteni, sub egida UNESCO — un amplu proiect pentru salvarea templelor de la Philae (Assuan). Un baraj lung de 750 m (fotografia 2) este ridicat în jurul monumentelor (fotografia 3) pentru a preveni infiltrările de apă în timpul demontării acestora în aproximativ 4 000 fragmente, care urmează să fie apoi reasamblate într-un alt loc, la înălțime. Construcția barajului va dura 14 luni, iar pregătirea noului adăpost al monumentelor — 20 luni.

scrisori cu adresă

declarație solemnă

Este — cum remarcăți dumneavoastră — un fapt nou al vieții politice internaționale, o formă nouă și originală, inițiată de țara noastră, în vederea promovării tot mai viguroase a unor relații noi între state. Declarația solemnă comună româno-olandeză este al cincilea document de acest fel semnat de conducătorul statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, după declarațiile solemne comune încheiate cu Belgia, Luxemburg, Pakistan și Sudan.

Document de înaltă principialitate, Declarația solemnă angajează părțile semnatare să așeze relațiile lor reciproce, ca și raporturile cu celelalte state, pe normele dreptului internațional și ale Cartei Națiunilor Unite. Aceste relații se întemeiază pe cele mai înaintate norme și principii, cum sînt: dreptul fiecărei țări la respectul suveranității și independenței sale; conviețuirea statelor într-un spirit de bună vecinătate; egalitatea în drepturi; dreptul inalienabil al tuturor popoarelor de a dispune de ele însele, de a-și alege și a-și dezvolta liber propriul lor sistem politic, social și economic, în conformitate cu voința și interesele lor, fără nici un amestec din afară; abținerea de la folosirea forței sau amenințarea cu forța împotriva unui alt stat, sub orice pretext, fără a aduce atingere dreptului natural de legitimă apărare, individuală sau colectivă, al fiecărui stat; abținerea de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței pentru a viola frontierele internaționale existente ale unui alt stat sau ca mijloc de reglementare a diferendelor internaționale, inclusiv a diferendelor teritoriale și a chestiunilor referitoare la frontierele statelor; neamestecul în treburile care țin de competența națională a unui stat, sub nici un pretext; în consecință, orice formă de amestec sau orice amenințare îndreptată împotriva personalității unui stat sau împotriva elementelor sale politice, economice sau culturale este contrară dreptului internațional; soluționarea diferendelor dintre state exclusiv prin mijloace pașnice; dreptul și datoria statelor, indiferent de sistemul lor politic, economic și social, de a coopera între ele în diferite domenii în vederea menținerii și întăririi păcii și securității și de a favoriza progresul economic și social al tuturor națiunilor. În interpretarea și aplicarea lor, principiile fundamentale ale dreptului internațional sînt legate între ele și fiecare principiu trebuie să fie interpretat în contextul celorlalte principii.

Am citat mai pe larg din Declarația solemnă comună româno-olandeză, semnată, săptămîna trecută, de conducătorul țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și de premierul Olandei, B.W. Biesheuvel, pentru că ea reafirmă ansamblul de norme și principii pe care România socialistă înțelege să așeze relațiile sale cu toate celelalte țări ale lumii. Declarația solemnă comună apare ca un act politic de o însemnătate deosebită în actuala situație internațională, cînd se afirmă cu vigoare sporită conștiința că aceste principii constituie condiția sine qua non a edificării păcii și securității, alternativa la politica imperialistă de amestec, forță și dictat. Este un adevăr peremptoriu că nesocotirea unor asemenea principii a creat și creează o stare primejdieasă, de insecuritate, neîncredere, tensiune ori chiar conflict armat. Interesele supreme ale păcii și securității popoarelor impun, așadar, ca aceste principii să fie respectate de toți și față de toți, nici o țară din lume neavînd dreptul de a se sustrage acestor obligații înscrise în documentele de drept internațional.

Declarația solemnă comună are o însemnătate remarcabilă și prin faptul că transpune în fapt principiile enunțate, ceea ce constituie un alt imperativ al vremurilor noastre. «Astăzi, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — aproape nimeni în lume nu mai neagă justetea acestor principii; dimpotrivă, toți le afirmă. Este adevărat însă, că de la a le afirma pînă la a le îndeplini este o anumită distanță».

Este marele merit al partidului și statului nostru de a fi suprimat distanța dintre afirmare și îndeplinirea principiilor de etică în relațiile internaționale ale României, în toate acțiunile sale de politică externă. Inițiativele, actele sale politice se desfășoară neabătut în litera și spiritul acestor principii, în vederea creării unei lumi în care — cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu armele, ci inteligența, știința și cultura să aibă cuvîntul hotărîtor.

Considerăm că declarațiile solemne comune constituie o contribuție certă la realizarea acestui țel.

Ion CÂRJE

eugen ionescu

Copilul teribil al Bucureștilor de la începutul celui de-al patrulea deceniu este acum copilul teribil al mapamondului și membru al Academiei Franceze. Opera lui e binecunoscută și în țara noastră, unde cele mai de seamă piese ale lui Ionescu s-au bucurat de un succes fără echivoc. Mai puțin cunoscute generației tinere sînt datele de viață privind începuturile activității sale literare și publicistice.

Reputatul autor dramatic de azi și-a început cariera scrisului în paginile «Biletelor de papagal» și ale revistei «Zodiac», iar prima sa apariție editorială a fost placheta de versuri «Elegii pentru ființe mici», tipărită la Craiova. Versurile lui se mai țin minte, evocînd universul liliputan al păpușilor, tovarășele de spleen ale copilăriei: «Un tren-express de tinichea/ în gara mică de carton/ a ruginit de nostalgie, și-un călător liliputan/ în vagonaș a adormit». De la jocul cu imaginile grațioase și candidă ale lumii copiilor, Eugen Ionescu a trecut la sportul percutant al criticii contestatare. Volumul «Nu», premiat de Fundația în 1934 și tipărit la «Vremea», a declanșat o adevărată furtună în publicațiile vremii, mobilizate pe poziții de combativitate pro și contra.

De pe acel timp cînd fragmentele eselui «Nu» începuseră să apară în reviste, numele autorului a trezit atenția publicului — a celui avizat, evident — și toate pronosticurile indicau apariția unui critic de înaltă și curajoasă atitudine. Ne-am cunoscut pe atunci, în redacția revistei «Viața literară» a lui I. Valerian, apoi la «Azi» a lui Zaharia Stancu, prestigioasă revistă care marcase intrarea în arenă a unei generații mai vîrstnice: Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Petru Comarnescu, Mircea Vulcănescu, Radu Bouréanu, Paul Sterian, Cicerone Theodorescu, Dan Botta, Petre Pandrea, Anton Holban, C. Fintineru ș.a. Am devenit și noi colaboratorii acestei vestite publicații și ne vedeam aproape zilnic, fie la barul automat de sub Cercul Militar, fie la restaurantele populare cu autoservire «Herdan». Eugen Ionescu era profesor de franceză la un liceu, dar pe la orele prînzului își făcea apariția la barele de aramă de la geamurile cafenelei «Capșa» din Edgar Quinet, unde

«generația» își avea sediul legiuit. Eugen Jebeleanu, Horia Groza, Dan Petrașincu, Ieronim Șerbu, Emil Botta, Pericle Martinescu, Simion Stoilnicu, Al. Robot, Teodor Scarlat, Ștefan Horing, negativistul Ilovici, caricaturistul Ramis, Neagu, Ion Th.Ilea, Alfons Adania, Temenschi, erau vizitatorii obișnuiți ai locului.

Într-o primăvară, cînd Eugen Ionescu se afla în vacanță școlară, o săptămîină în șir ne-am dat întîlnire, de pe la orele 11, la mesele unei bodegi de pe bulevard, unde atracția o constituiau felurile de post ale localului, fasolea bătută și varza murată. De fapt, viicul convivilor era discuția. Îl tachinam pe Eugen cu «portretul din junime al artistului», cum îi spuneam poeziei «Suvenir» din volumul lui de elegii, pe care o mai țin minte și azi: «Aiurit/ și aburit,/ cum eram/ tot mă iubeam./ În strachină, năting,/ împlîntam piciorul sting./ și nu călcam deștept/ nici cu piciorul drept./ Dar printre nori/ alergam ușor,/ iar dacă mă-ncurcam de stele/ le culegeam, ca niște mere./ Cum eram,/ tot mă iubeam».

Peste puțin timp, Eugen s-a înșurat cu Rodica Burilleanu, sora unui prieten de-al nostru, una din fetele cele mai cultivate pe care le cunoșteam, prezentă totdeauna la concertele, la expoziții și în librării. S-au mutat pe strada Progresul, lîngă Piața Kogălniceanu, unde îi vizitam adesea. Ni se părea destul de ciudată existența lor domestică, deși felul lor de a fi nu se schimbă cu nimic.

Ultima noastră întîlnire a fost în anii concentrărilor, cînd Eugen purta o uniformă de soldat. A plecat apoi în Franța și anii războiului au ridicat un zid de plumb între noi. În preajma anilor cincizeci, întîlnindu-l pe Nicki Burilleanu, mi-a spus că Eugen și Rodica au o fetiță, că o duc greu, grija cea mai mare fiind pentru ei hrana copilului într-o lume ulcerată de dezastrele războiului... A venit apoi explozia «Cîntăreața cheală» și apoi «Scaunele». O nouă formulă de teatru se năstă, aducînd în scena saturată de procedeele clasice și de cele bulevardiere drama vieților derizorii. Aparent fără mesaj, acest teatru parabolic va culmina cu «Rinocerii», puternic pamflet antifascist, și cu drama existențială «Regele moare».

Am fost foarte emoționat anii trecuți cînd am cunoscut-o pe fiica lui Eugen și a Rodicăi, — avînd vîrsta generației care-și dădea întîlnire la barele de alamă ale cafenelei «Capșa» —, venită în țară să viziteze Maramureșul și Țara Moșilor.

Vlaicu BĂRNA

cronica de trei secunde

poem de primăvară

Doi tipi se prezintă la ghișeu la bănci din Lagos (statul Florida) și imediat se dă alarma. 36 de tineri — aproape goi, doar în șosete — se masează în fața unei prăvălioare de îmbrăcăminte din München. Un francez pune soției sale o centură de castitate, închisă cu un lacăt foarte complicat, conform modelelor din evul mediu. Cei doi tipi de la Banca din Lagos întind casierului un bilet pe care scrie: «Dați-ne un sac!» Casierul dă imediat alarma, căci «sac» — în limba-jul gangsterilor — înseamnă 1 000 de dolari. Toți casierii băncii rămîn muși și împietriți de spaimă la ghișeele lor, în timp ce domni, constatînd că nimeni nu le dă sacul pentru a depune cele 2 500 de monede economisite de ei, se îndreaptă calmi spre ieșire. Timp de 10 luni, francezul respectiv își silește femeia să poarte centură de castitate, el luînd cheia și plecînd la lucru. Cei 36 de tineri dezbrăcați la pielea dîrdîie în frigul zorilor, așteptînd să se deschidă butica, unde — conform unui mare afiș publicitar — patronul urma să îmbrace din cap pînă în picioare primii cinci cetățeni care se prezentau goi în fața prăvăliei. La Lagos, polițiștii băncii îndreaptă pistoalele spre cei doi și le strigă: «Mîinile sus sau trag!» Cei doi tipi merg înainte, fără să le pese. Compania «Bell Telephone of Pennsylvania» refuză să înscrisă în anuarul ei numele schimbat al doamnei Sarah Shora, clienta hotărînd — după aderarea ei la o sectă religioasă obscură — să se cheme Zephaniahaze Sebastian Keinghoffermantfieldson. Francezul constată că — în pofida precauțiilor sale — soția îl înșală cu un tip care fabricase o cheie falsă la centura de castitate. Sociologul englez Lucy Freeman susține însă că un mariaj fericit e cel mai bun remediu împotriva guturaiului. Într-un acces de furie, francezul se aruncă asupra nevestei care, scăpată cu bine, se duce și se plînge la poliție. Poliția și banca din Lagos cer mii de scuze celor doi surdo-muși care veniseră să-și deponă economiile într-un sac. La München, primele cinci persoane din fața ușii primesc cele promise — ceilalți 31 au parte, ca să se mai încălzească, de un stoc de izmene și maiouri. Trei senegalezi sînt găsiți morți — de frig și foame, cu pașapoartele asupra lor — în Pirinei, la trecerea din Spania în Franța. O italiancă se aruncă dintr-un turn al catedralei Notre-Dame și cade, de la 15 metri, în curtea numită a Colonelilor, de unde pompierii o duc grabnic la spital. Psihiatrii descoperă că depresiunile nervoase, tulburările maniaco-depresive au o bază biochimică, provenind dintr-o eroare cromozomică transmisă ereditar. «Pravda» anunță că președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., Mstislav Keldîș, a fost operat de eminentul cardiolog american Michael Debackey, «unul din fondatorii cardiocirurgiei moderne, omul cu cea mai mare experiență din lume în acest gen de operații ale aortei». Academicianul sovietic și-a reluat activitatea și se simte bine.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

NORODOM SIANUK (n. 1922), șeful statului cambodgian și președintele Frontului Unit Național al Cambodgiei (F.U.N.C.), referindu-se, în cadrul unei conferințe de presă, la vizita întreprinsă în zonele eliberate din Cambodgia a relevat că obiectivul acesteia a fost de a dovedi întregii lumi deplina unitate care există între rezistența din interiorul Cambodgiei și reprezentanții ei din afara țării. Totodată, Norodom Sianuk a reamintit că a propus, în urmă cu două luni, contacte cu partea americană pentru a examina posibilitatea soluționării problemei cambodgiene.

MICHEL JOBERT (n. 1921) a fost numit ministru de externe în noul guvern francez. Desemnarea sa în fruntea diplomației franceze a constituit o surpriză chiar pentru cercurile politice apropiate guvernului. M. Jobert a ocupat succesiv, începînd din 1954, diferite funcții administrative. Din 1963 a devenit director adjunct și apoi director de cabinet al lui Georges Pompidou, pe atunci prim-ministru, iar din 1969 secretar general al Președinției Republicii — fiind considerat drept principalul consilier al președintelui Pompidou.

WILLIAM WHITELAW (n. 1918), secretarul de stat britanic pentru Irlanda de Nord, a prezentat în Camera Comunelor legislația cu privire la constituirea adunării regionale a Ulsterului, propusă în Cartea Albă asupra viitorului constituțional al acestei provincii, aprobată de curînd de parlamentul britanic. Totodată, într-un interviu acordat rețelei americane de televiziune «A.B.C.», Whitelaw și-a manifestat optimismul privind posibilitatea soluționării conflictului din Ulster pe baza acestui document.

WALTER LIPPMANN (n. 1889), binecunoscutul comentator american, a suferit un atac de cord și a fost internat la «New York Hospital». El a publicat cu regularitate pînă în 1967 cronici în presa americană și internațională (în special în «New York Herald Tribune» și «Figaro»). În 1962 a primit premiul Pulitzer pentru reportajele sale internaționale, și în trei rânduri, premiul acordat de «Overseas Press Club» din New York pentru «interpretarea știrilor străine».

Generalul NE WIN (n. 1911), președintele Consiliului Revoluționar al Uniunii Birmane, președintele Comitetului Executiv al C.C. al Partidului căii birmane spre socialism, a evidențiat în cuvîntarea rostită la recentul Congres extraordinar al partidului necesitatea ca poporul birman să-și mobilizeze toate resursele pentru dezvoltarea economiei țării, aflată încă la un nivel scăzut. În același scop, — a menționat Ne Win —, guvernul birman adoptă măsuri care să ducă la extinderea sectorului de stat.

PATRICK HILLERY (n. 1923), comisar al Pieței comune pentru probleme sociale, întregat de ziaristi — după prezentarea raportului anual asupra politicii comunitare pe plan social — despre discriminarea practică față de femei în țările C.E.E., a recunoscut că aceasta există și că «guvernele ar trebui să adopte inițiative pentru eliminarea discriminării». Hillery a subliniat că personal se pronunță pentru salarii egale la muncă egală, drepturi egale de instruire și promovare și alte măsuri în același sens.

de la lume adunate

● **Congelarea umană** — o realitate. «Există condiții nu numai teoretice dar și practice pentru a putea congela organisme complexe, cum ar fi corpul omenesc, cu scopul de a le reanima după un anumit timp». Senzațională declarație a fost făcută de profesorul Alexandr Studijki de la Institutul de morfologie animală «Severtov» al Academiei de Științe a U.R.S.S., într-un interviu acordat agenției italiene ANSA, în legătură cu descoperirea într-o zonă din nord-vestul Siberiei, într-un bloc de gheață de 100 de ani, a unei mici amfibii de tipul salamandrei, care și-a recăpătat viața după dezghețare.

● **Statistică londoneză**. Populația capitalei britanice, mai precis a «Marii Londre», a scăzut în zece ani cu 6,8%, fiind — potrivit datelor unui recensămint efectuat în 1971 și făcute cunoscute zilele trecute — de 7 452 346 locuitori. Dintre cei 1 200 000 londonezi care au atins sau depășit vîrsta pensionării, 314 000 sînt văduvi (între care 263 000 femei). 664 000 familii — mai precizează statistica — nu dispun încă de o sală de baie sau toaletă proprie.

● **Marea și viitorul ei**. De curînd au început în peninsula Morobu (insula Okinawa) lucrările de pregătire a viitoarei Expoziții oceanografice internaționale, care va fi deschisă în 1975, timp de șase luni (martie-august). Propunîndu-și să înfățișeze viața marină sub toate aspectele sale și contribuția pe care o pot aduce mările și oceanele la bunăstarea omenirii, expoziția — la care și-au anunțat de acum participarea peste 30 de țări — va ocupa o suprafață, pe uscat și apă, de un milion metri pătrați, cuprinzînd și un «aquapolis» — veritabil oraș marin cu construcții subacvatice.

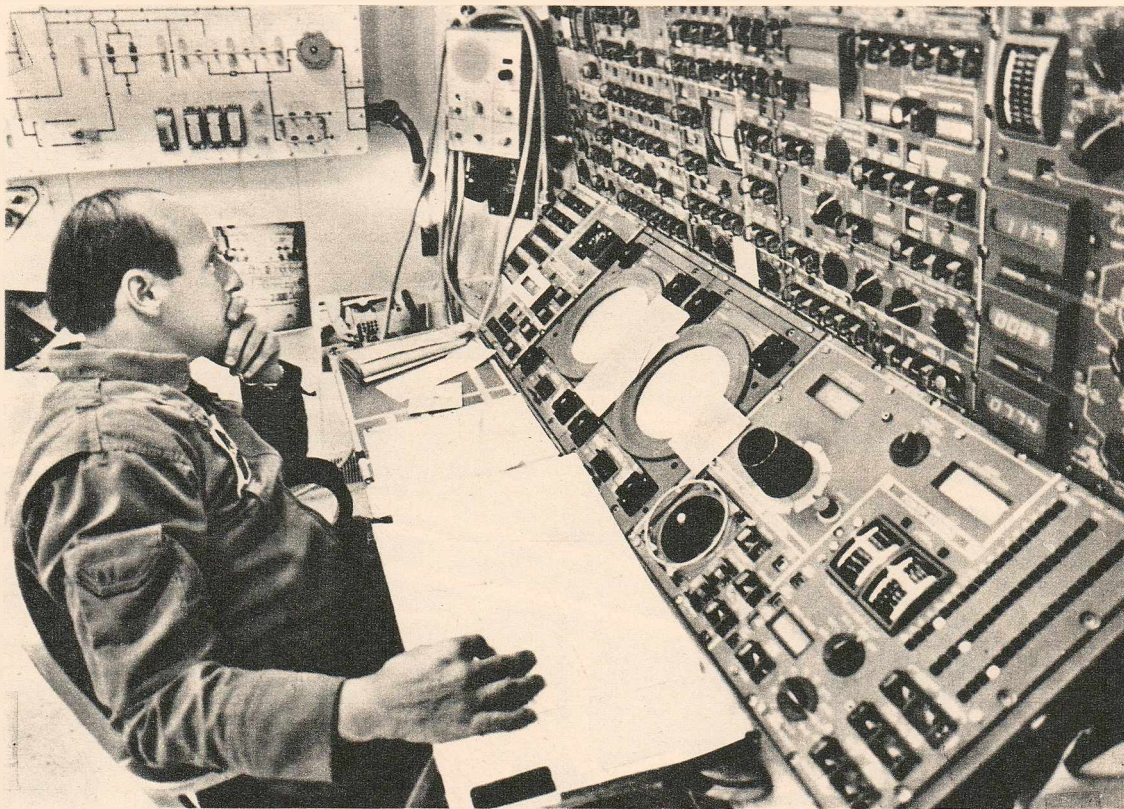
● **Renăscută din cenușă**. 32 de ani după distrugerea sa, la 6 aprilie 1941, de bombele naziste, Biblioteca națională din Belgrad — fondată în 1832 și supusă unor grave distrugerii și în timpul primului război mondial — a fost redeschisă. Pentru acest eveniment a fost aleasă în mod simbolic data de 6 aprilie 1973. Noul edificiu este construit în stilul unei vechi case țărănești din regiunea sîrbă Sumadija, dar e înzestrat cu instalații moderne care să permită studierea în cele mai bune condiții a celor un milion și jumătate de cărți, manuscrise, periodice etc.

● **Palm Beach își va schimba numele?** Dacă savanții nu vor găsi mijloace de luptă împotriva bolii care distruge cocotierii ce fac faima stațiunii balneare americane de pe coasta Floridei — dîndu-i și numele dealcel — 80 la sută din acești arbori vor dispărea în viitorii zece ani, apreciază experții. Și atunci — afirmă ziarul britanic «Daily Express», care relatează faptul — s-ar putea ca stațiunea să fie nevoită să-și schimbe numele.

● **Și totuși mai există trafic de sclavi**. Faptul a fost relatat de un medic brazilian — Giltamar Da Silva Gomez. Chemat de urgență să îngrijească un accidentat în mica localitate Ibotirama de pe ruta Pernambuco-Goias, a aflat de pacientul său că acesta s-a aruncat cu bună știință dintr-un convoi de camioane ce transportau din nord-estul Braziliei familii întregi vindute ca sclavi marilor proprietari de «haciendas» din statul Goias, pentru suma de 154 dolari de persoană. Locuitorii din Ibotirama au confirmat că în fiecare noapte trec pe acolo, în medie, cîte patru camioane pline cu muncitori agricoli bine păziți, iar în vremea recoltei, chiar cîte 20.

● **Ofensivă japoneză și pe piața tablourilor**. Ziaristi și specialiști prezentați la licitațiile de tablouri de la cunoscutele săli londoneze «Christie» și «Sotheby» remarcau intensificarea prezenței active a «interesatilor» japonezi. La o singură ședință la «Christie», de pildă, cumpărători japonezi au făcut de curînd achiziții în valoare de 589 000 lire sterline (respectiv 47% din totalul vânzărilor cifrate la 1 231 175 lire). Japonezii — afirmă ziarul britanic «Times» — manifestă îndeosebi interes pentru lucrările impresionistilor și ale altor pictori moderni — în special autori francezi din secolele XIX și XX.

Instalat la 16 aprilie, împreună cu racheta purtătoare «Saturn-5», pe rampa de lansare de la «Cape Kennedy», laboratorul spațial american «Skylab» își va începe la 14 mai evoluția pe o orbită circumterestră a acestei stații-laborator — s-a anunțat din surse ale N.A.S.A. Hotărîrea a fost luată după ce timp de câteva zile echipajul lui «Skylab» — astronautii Charles Conrad (în fotografie, în fața complexului tablou de comandă al vehiculului spațial), comandantul misiunii, Paul Weitz și Joseph Kerwin — a efectuat o serie de teste, iar în ce privește defecțiunile descoperite cu prilejul asamblării trenului spațial s-a ajuns la concluzia că vor putea fi remediate pînă la data prevăzută pentru lansare. Prima din experiențele «Skylab» va dura 28 de zile, avînd drept obiectiv culegerea unor date astronomice și biologice. Cea de-a doua misiune urmează a fi lansată la 8 august, — tot pentru 28 zile —, iar cea de-a treia, și ultima, în toamnă, este prevăzută să evolueze în spațiu 56 de zile.

idei contra idei

«eliberarea animalelor»

Despre fantasticele sume, energii și forțe științifice cheltuite pentru a face ca omul să ajungă pe Lună s-a spus că ar fi fost poate mai rațional să fie utilizate aici pe planeta noastră, unde zeci de milioane de oameni sînt încă subnutriți, subinstruiți și subadăpoștiți. Acum, cînd un număr de savanți, filozofi, critici literari, psihologi și sociologi au lansat un fel de manifest al mișcării pentru eliberarea animalelor (*Animals, Men and Morals*), se găsesc comentarii care se întrebă dacă n-ar fi cazul să se rezolve această problemă cu cealaltă specie — oamenii. Autorii au anticipat o asemenea obiecție, punînd-o pe seama a ceea ce ei numesc «speciism» — definită ca o credință egoistă a oamenilor potrivit căreia ei pot trata pe membrii altor specii într-un mod pe care l-ar socoti greșit dacă ar fi aplicat membrilor propriei specii. S-ar putea evident riposta că oamenii secolului XX n-au ajuns încă la nivelul de conștiință cerut de «speciism», deoarece continuă în multe părți ale planetei să aplice membrilor propriei specii metode ca acelea la care se referă definiția, mai ales cînd este vorba de «oameni de culoare». Deși cazurile de cruzime și cinism citate în carte sînt înfrîtoare, nici unul nu egalează napalmul, defolierea chimică a culturilor vegetale și actele de genocid săvîrșite de *homo sapiens* printre semenii săi.

În același timp, faptul că sîntem înclinați să privim orice abatere de la prioritatea problematicei umane ca o diversivune nu implică o atitudine negativă față de chestiunea statutului animalelor, mai ales că comportarea față de acestea constituie o trăsătură a omului, în speță a omeniei. Să examinăm deci manifestul.

Filozoful englez Corbett pledează pentru «extinderea marilor principii ale libertății, egalității și fraternității la animale». Există însă vreo bază științifică pentru a reclama egalitatea animalelor cu oamenii, în sensul în care este legitimată în societatea contemporană egalitatea dintre rase și națiuni? Răspunsul este bineînțeles evitat, susținîndu-se că egalitatea morală con-

tează și nu cea de fapt, că important este nu dacă animalele pot raționa, ci dacă pot suferi, chestiune care nu se mai pune la oameni. Psihologii susțin că suferința este o stare de conștiință care nu poate fi observată direct, ci dedusă din formele ei de exteriorizare — iar mamiferele și păsările uzează de toate aceste forme, cu excepția limbajului evoluat. Iar Chomsky arată că numai oamenii comunică într-o formă guvernată de regulile sintaxei, bineînțeles cu excepțiile reclamate de însăși confirmarea tezei. Mai categoric, Wittgenstein decretează că nu pot fi atribuite stări de conștiință, în sensul deplin al noțiunii, ființelor fără limbaj. În apărarea animalelor, Michael Peters notează că semnele de bază pe care le folosim pentru a exprima durerea, teama, excitația sexuală sînt nonlingvistice și ca atare folosite și de animale. S-ar putea chiar spune că limbajul mai mult complicat problema, dînd posibilitatea omului să spună că suferă atunci cînd nu-i adevărat sau să nu poată exprima deschis suferința atunci cînd ea este reală.

Dacă în ce privește mamiferele și păsările dreptul de a suferi pare demonstrat, cu cît coborîm pe scara ierarhică a speciilor animale lucrurile devin mai incerte și confuze. La pești, reptile și alte vertebrate analogia cu omul în această materie pare încă justificată. Despre insecte se știe însă prea puțin pentru a putea conclud că sînt capabile de suferință.

După cum se vede, linia de argumentare în favoarea emancipării animalelor este mai curînd morală decît științifică și, într-adevăr, dacă o ființă suferă, nu există nici o justificare morală pentru a refuza luarea în considerație a suferinței pe motiv că aparține altei specii. Din păcate, faptul că dreptul la emancipare al oamenilor, indiferent de rasă sau naționalitate, a fost demonstrat nu numai moral ci și științific n-a dus la rezolvarea problemei; actualul sistem internațional cunoaște încă diviziunea muncii dintre țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare, iar dacă peștele mare nu mai înghite pe cel mic așa cum se petrecea pe vremea cînd imperialismul era atotputernic, se mai întîmplă destul de des ca țările bogate să-și alimenteze osinza din bogățiile celor sărace.

Silviu BRUCAN

mare oraș, mare singurătate... (I)

Probabil că nu sînt numai eu cel care a descoperit că nu există singurătate mai atroce, mai apăsătoare, mai dezumanizantă decît cea trăită în mijlocul unui furnicar uman, într-o neostoită și inexplicabilă forțată de citadini dintr-un mare oraș, unde fiecare își are treburile lui și totuși unul e mai singur ca celălalt, mai ostil față de cel cu care își freacă coatele, mai agresiv și mai arrogant cu oricine îi atentează la singurătate. Acea singurătate de îngheșuală, privirile de sticlă, ofuscate la orice încercare de a comunica, ochii de peste mort dinapoia parbrizelor automobilelor oprite la o intersecție, pasul grăbit brusca la cea mai mică tentativă de apropiere pentru a pune o întrebare, ca și cînd cuvîntul adresat ar fi un atentat la însingurare, o solicitare nedorită, o violare a solitudinii morocănoase în care fiecare stă închis ca într-o carapace. E boala omniprezentului Babilon, a orașelor pe verticală, a megalopolisurilor și polimegalopolisurilor, a supradensității pe kilometrul patrat, a aglomerării excesive. Într-un astfel de colos urbanistic, un om care ar încerca să dea bună-zua trecătorilor, așa cum se mai obișnuiește încă prin satele noastre de munte, ar fi socotit cel puțin nebun, și gestul lui ar părea suspect, minat de cine știe ce intenții criminale. Bună-zua nu spun decît crainicii de la radio și de la televiziune și cunoscuții sau prietenii întîlniți întîmplător. Ceilalți se privesc ca printr-un geam opac, așa cum se uită la oameni peștii din acvarii.

Dincolo de coordonatele lui urbanistice și arhitecturale, megalopolisul nu este altceva decît o aglomerare de câteva milioane de singuratici, trăind după un orar comun, făcînd gesturi identice, uniformizîndu-se pînă la disperare, asemănîndu-se în cadrul aceleiași categorii sociale pînă la anularea personalității, ațienîndu-se din cauza lipsei de comunicare pînă la absurd. Înainte, cînd trăia la țară, omul era cunoscut și cunoștea tot satul, iar stress-ul, astenutele, alienarea îi erau străine. Nu inventase cuvîntul poluare și nici agresiunea sonoră. Nu căpătase nici ochi de peste mort și nici priviri de indiferență. Nu învățase să treacă insensibil pe lingă o nenorocire. Megalopolisul i-a completat toate aceste «lipsuri».

După urbanistul grec de faimă mondială Constantinos A. Doxiadis, dintre cei 7 miliarde de locuitori ai pămîntului în anul 2000, peste 5 miliarde vor trăi în orașe. O sută de ani mai tîrziu, la sfîrșitul secolului XXI, 20 de miliarde de oameni vor fi locuitorii unui oraș unic de dimensiuni planetare: Oecumenopolis. Acesta ar fi stadiul final, desăvîșirea expansiunii urbanistice a actualelor megalopolisuri deja constituite pe coasta de est a Statelor Unite, între Boston — New York — Philadelphia — Baltimore și Washington sau în Japonia, prin complexul urbanistic Tokyo — Osaka. Convins că apariția unui astfel de oraș planetar este inevitabilă, Doxiadis ne avertizează că «dacă acest oraș va fi construit ca astăzi, după tendințele actuale, el va fi condamnat la distrugere». Textura urbanistică ideală, concepută pentru om la scară planetară, ar fi, după el, o rețea de orașe «celulare» de cîte 30 000 pînă la 50 000 de locuitori, cu serviciile publice, aprovizionarea și circulația de mare viteză la subsol, natura putîndu-se întinde tentacular în zonele construite.

Oare, astfel, însingurarea în marile orașe va primi o lovitură decisivă tocmai atunci cînd vom fi de trei ori mai numeroși? Și pînă atunci? Majoritatea orașelor lumii de astăzi au crescut din burgurile medievale sau din cartierele urbelor născute după prima revoluție a tehnicii. Calapoadele multora nu prevăzuseră nici automobilul și nici autostrăzile, nici zgîrie-norii. Megalopolisul s-a extins ca o pată de ulei cu protuberanțe gigantice de beton în centrele urbane, prin contopirea hotarelor fostelor orașe, prin urbanizarea așezărilor dintre metropole, prin escaladarea periferiilor și împingerea lor continuă către marginile marilor aglomerări, prin intensificarea circulației și realizarea posibilității de a trăi uneori la zeci și zeci de kilometri distanță de locul de muncă, în limitele unui spațiu comun. Primul polimegalopolis a apărut, cu toate tarele tiparelor vetuste, pe litoralul răsăritean al Statelor Unite, între Boston și Washington unde, pe o distanță de mai bine de o mie de kilometri, de la nord-est către sud-vest, trăiesc 40 de milioane de americani, o cincime din întreaga populație a țării, ocupînd numai 1,8 la sută din teritoriul național. Acum 160 de ani, New York-ul avea 96 000 de locuitori, iar Philadelphia — 100 000. Patruzeci de ani mai tîrziu, Philadelphia avea o populație de trei ori și jumătate mai mare, iar New York-ul crescuse de aproape șase ori. În 1960, aglomerarea urbană newyorkeză număra 16 milioane de locuitori, dintre care aproape jumătate locuiau «întra muros», în orașul propriu-zis. Artera principală a orașului, celebrul Broadway, care în 1850 avea o lungime de cinci kilometri, a ajuns astăzi să fie prelungită pînă la 30 de kilometri, parcurgînd doar ceva mai puțin de jumătate din diametrul orașului care se întinde pe 75 de kilometri. Philadelphia a ajuns la 4 664 000 locuitori, dintre care aproape jumătate locuiesc între hotarele orașului tradițional. Aglomerarea urbană de la Boston cuprinde 3 milioane de oameni, cea a Washingtonului, 2,5 milioane, iar a Baltimore-ului, aproape 2 milioane. Între aceste cinci orașe care domină coasta estică a Statelor Unite, alte cîteva zeci de așezări urbane, dispuse într-un imens baraj citadin de peste o mie de kilometri, ca liantul într-un zid încă stîrb, dar gata să-și acopere «golurile» prin expansiunea marilor urbe. Fenomenul este fără precedent, dar cu o inevitabilă suită care își găsește sinonimia în Japonia și în nord-vestul Europei.

Ioan GRIGORESCU

(Va urma)

terom[®]

—MEZINUL FIBRELOR SINTETICE—ÎN COMPETIȚIE
CU CEI MAI BUNI POLIESTERI CUNOSCUȚI PE MERI-
DIANELE GLOBULUI!

«terom» înlocuiește cu succes lina, bumbacul, inul;

Cum se explică marele și rapidul succes al «terom»-ului, atât pe piața internă, cât și pe cea mondială?

Prin înalții săi indici calitativi;

Prin paleta largă a utilizării lui;

● «terom» — excelentă *lină sintetică* de 3 și 4 den

● «terom» — excelent *bumbac sintetic* de 1,3 și 1,5 den

● «terom» — excelent *în sintetic* de 6 den

● «terom» — *fire textile* de 45 și 68 den pentru țesături subțiri, cu aspect mătășos, luciu plăcut, folosite la confecționarea lenjeriei, perdelelor, cămășilor bărbățești etc.

● «terom» — *fire texturate* de 150 den, vopsite în culori moderne, pentru producția de tricotaje cu tușeu plin, linos, cu aspect frumos, care pot fi spălate mai ușor și uscate rapid, fără a-și pierde dimensiunile inițiale.

● «terom» — *fire tehnice grosiere* de 250 den și 1 000 den simple sau multiplicat, cu remarcabilă stabilitate, mare elasticitate și alungire mică, excelente pentru producția curelelor de transmisie, confecționarea plaselor pescărești etc., iar cele tratate special pentru aderență la cauciuc, indispensabile în industria cordului pentru anvelope.

● «terom» — un produs românesc ideal, de prima calitate, cu multiple caracteristici și întrebuințări.

De curind, noi mărci de fabrică: «Moldalen», «Dacilen», «Dunatex p.p.» și-au semnat certificatele de înmatriculare, depășind cu rezultate excelente fazele de cercetare și laborator, înscriind noi succese, alături de fibrele și firele poliesterice «terom», în palmaresul uzinei și definind producția de rășini poliesterice și fibre polipropilenice românești.

Adresați comenzi, solicitați asistență tehnică pe adresa:

**UZINA DE FIBRE
SINTETICE**

**ȘOSEAUA ȚUȚORA Nr. 27
IASI — ROMÂNIA**

**Exportator al produselor
cu marca de prestigiu**

**«terom»,
CENTRALA INDUSTRIALĂ
DE FIBRE CHIMICE SĂVINEȘTI
— ROMÂNIA —**

UZINA DE FIBRE SINTETICE
terom
IASI